

LANDSGRANNSKOÐANIN

Fíggjarárið 2013

Ársfrágreiðing

latin
løgtingsgrannskoðarunum

sambært § 12 í LI. nr. 25/1999
“um grannskoðan av landsroknskapinum v.m.”

OKTOBER 2014

Innihaldsyvirlit

INNGANGUR	5
1 ALMENNAR VIÐMERKINGAR	7
1.1 ÁBYRGD AV ROKNSKAPINUM	7
1.2 GRANNSKOÐAN AV ROKNSKAPINUM	7
2 FÍGGJARMÁL	9
2.1 LANDSROKNSKAPURIN IKKI FULLFÍGGJAÐUR (LG 2012/100-0001)	9
2.2 FÍGGJARSTØÐA (LG 2013/300-0000)	10
2.2.1 FÍGGJARSTØÐAN IKKI FULLFÍGGJAÐ	10
2.2.2 AVSTEMMAN AV FÍGGJARSTØÐUNI	10
2.2.3 HØVUÐSTØL	10
2.2.4 FÍGGJARLIGUR ÚTBÚNAÐUR, KAPITALINNSKOT (LG 2012/300-0102)	10
2.2.5 ÁOÐN	14
2.2.6 GOYMSLUR	15
2.2.7 OÐNIR OG ÚTBÚNAÐUR (LG 2012/300-0101)	15
2.2.8 TØKUR PENINGUR	16
2.2.9 SKULD	18
2.3 TÆNASTUMANNAEFTIRLØNIR (LG 2012/203-0181)	20
2.4 UMSITING AV SKATTI, AVGJØLDUM O.Ø.	20
2.4.1 BARSILSSKIPANIN (LG 2012/220-0521)	20
2.4.2 MVG-EFTIRSTØÐUR (LG 2012/220-0522)	22
2.4.3 EFTIRSTØÐUR AV PARTAFELAGSSKATTI (LG 2013/405-0003)	23
2.5 KERVISSKOÐAN	23
2.5.1 AVTALA UM KERVISSKOÐAN HJÁ TAKS	23
2.5.2 AVTALA UM KERVISSKOÐAN HJÁ GJALDSTOVUNI	25
2.5.3 AVTALA UM KERVISSKOÐAN HJÁ KT LANDSINS	26
2.6 FÍGGJARMÁLARÁÐIÐ (LG 2012/203-01119)	26
2.7 FÍGGING LANDSINS (LG 2013/203-0151)	27
2.7.1 LANDSKASSASKULD	27
2.7.2 PORTEFØLJUSKIPANIN OG PLASERINGAR AV GJALDFØRI	30
2.7.3 SAMANUMTIKIÐ	31
3 FISKIVINNUMÁL	33
3.1 FISKIMÁLARÁÐIÐ (LG 2013/205-0111)	33
3.2 VØRN (LG 2013/205-0342)	33
3.3 HAVSTOVAN (LG 2013/205-0343)	33
3.4 FISKIVINNUROYNDIR (LG 2013/205-0343)	34
3.5 UMHVØRVISSTOVAN (LG 2013/215-0374)	37

4	VINNUMÁL	39
4.1	UMSITING AV VINNUSJÚKUGRUNNINUM (LG 2011/206-0211)	39
4.2	JARÐFEINGI (LG 2013/206-0321)	39
4.3	RÚSDREKKASØLA LANDSINS (LG 2013/206-0373)	40
4.4	STUÐULSJÁTTANIR TIL ORKUMÁL (LG 2013/215-0374)	40
4.5	HEILSUFRØÐILIGA STARVSSTOVAN (LG 2013/206-0375)	41
4.6	STRANDFARASKIP LANDSINS, LØGUJÁTTAN (LG 2013/206-0382)	42
4.7	EFTIRLITSSTOVNARNIR Á SKÁLATRØÐ (LG 2013/206-0383)	44
4.8	FERÐARÁÐ FØROYA (LG 2013/206-0385)	44
4.9	AKSTOVAN (LG 2013/215-0384)	45
5	MENTAMÁL	47
5.1	NÁM (LG 2013/207-0231)	47
5.2	FÓLKASKÚLIN (LG 2013/207-0232)	48
5.3	MUSIKKSKÚLASKIPANIN (LG 2013/207-0235)	49
5.4	FRÍTÍÐARUNDIRVÍSING (LG 2013/207-0235)	49
5.5	VINNUHÁSKÚLIN (LG 2013/207-0236)	52
5.6	FRÓÐSKAPARSETUR FØROYA (LG 2013/207-0236)	52
5.7	GRANSKINGARRÁÐ FØROYA (LG 2013/207-0236)	55
5.8	SØVN LANDSINS (LG 2013/207-0243)	55
5.9	KIRKJUGRUNNURIN (LG 2013/207-0245)	56
5.10	YMISKUR STUDNINGUR (LG 2013/207-0000)	57
6	HEILSUMÁL	59
6.1	HEILSUMÁLARÁÐIÐ (LG 2011/211-0111)	59
6.2	PROFYLAKSIR (LG 2011/211-0201)	59
6.3	FÆIÐ Í FØROYSKU SJÚKRAKASSUNUM (LG 2011/211-0202)	60
6.4	GIGNI – HEILSUFRØÐI TIL BØRN OG UNG (LG 2012/211-0213)	60
6.5	KOMMUNULÆKNASKIPANIN (LG 2012/211-0202)	61
7	ALMANNAMÁL	63
7.1	ALMANNAVERKIÐ (LG 2013/212-0000)	63
7.2	ELDRI OG BREKAÐ (LG 2011/212-0216)	63
7.3	LØN, SETANIR O.A. Í NÆRVERKINUM (LG 2011/511-0000)	64
7.4	VANLIG FORSORG (LG 2011/212-0217)	65
7.4.1	HOYRITÓL	65
7.4.2	DAGFØRING AV FORSORGARLÓGINI O.A.	65
7.5	ARBEIÐSFREMJANDI TILTØK (LG 2013/212-0217)	66
8	AÐRAR FRÁGREIÐINGAR	69
8.1	FRÁGREIÐING UM LEIKLUTIN HJÁ LANDINUM Í PARTAFELÐGUM, GRUNNUM O.Ø.	69
8.2	TVØRGANGANDI KANNING AV KT VIÐURSKIFTUM (LG 2013/570-0000)	70

Inngangur

Sambært § 45, stk. 1, í stýrisskipanarlógini og § 1, stk. 1, í lögtingslóg nr. 33 frá 23. mars 1994 “um landsins almenna roknskaparhald v.m.” skal Landsstýrið í seinasta lagi 6 mánaðir eftir fíggarárslok leggja samlaða landsroknskapin fyri Løgtingið. Neyvari reglur um roknskaparhaldið eru ásettar í kunngerð nr. 22 frá 14. mars 2007 “um roknskaparverk landsins o.t.”

Yvirskipaðu reglurnar um grannskoðan av almennum roknskapum eru ásettar í § 45 í stýrisskipanarlógini. Neyvari reglur eru ásettar í lögtingslóg nr. 25 frá 21. apríl 1999 “um grannskoðan av landsroknskapinum v.m.”

Sambært § 12, stk. 2, í grannskoðanarlógini skal roknskapargrannskoðanin innan 10 mánaðir eftir fíggarárslok lata lögtingsgrannskoðarunum frágreiðing um úrslitið av grannskoðanini.

Við hesum letur Landsgrannskoðanin lögtingsgrannskoðarunum ársfrágreiðing sína í sambandi við, at lögtingsgrannskoðararnir skulu leggja landsroknskapin 2013 fyri Løgtingið til samtyktar.

Frágreiðingin er lögð fyri tey landsstýrisfólk, sum nú umsita avvarðandi øki, til viðmerkingar. Møguligar viðmerkingar og fráboðanir frá landsstýrisfólkunum um tiltøk og ætlanir, frágreiðingin hevur elvt til, eru tiknar við.

Landsgrannskoðanin roknar grannskoðanina av landsroknskapinum 2013 sum lidna. Kortini kann Landsgrannskoðanin seinni fara at kanna mál og spurningar, sum viðvíkja bæði 2013 og eldri árum. Upplýsingar kunnu koma fram, sum elva til, at tey mál, sum eru umrødd í hesari frágreiðing, verða mett og viðgjørð av nýggjum.

Argir, 31. oktober 2014

Beinta Dam
landsgrannskoðari

1 Almennar viðmerkingar

1.1 Ábyrgd av roknskapinum

Aðalráðini og teir stovnar, sum hoyra undir aðalráðini, skulu leggja fram ársroknskap, sum er gjørdur í Búskaparskipan landsins, og sum gevur eina rætta mynd av inntøkum og útreiðslum í fíggjarárinum og av ognum og skuld við fíggjarárslok.

Aðalráð og stovnar skulu leggja fram ein rætta roknskap - gjørdur í Búskaparskipan landsins.

Aðalráðini og stovnar teirra skulu eisini støðugt hava tað innanhýsis eftirlit, ið skal til, fyri at ársroknskapur kann verða gjørdur, sum gevur eina rættvísandi mynd uttan stórvegis skeivleikar.

Sambært § 10 í roknskaparkunngerðini verða roknskaparupplýsingar samsvarandi góðkendum ársroknskapum tiknar við í landsroknskapin, sum Gjaldstovan setur upp.

Gjaldstovan setur landsroknskapin upp

Landsstýrismaðurin í fíggjarmálum skal, áðrenn juni mánaður er liðin, leggja fyri Løgtingið samlaða landsroknskapin.

Landsstýrismaðurin í fíggjarmálum skal leggja fram samlaðan landsroknskap.

Landsroknskapurin fyri fíggjarárið 2013 varð latin Løgtinginum 24. juni 2014.

1.2 Grannskoðan av roknskapinum

Endamálið við grannskoðanini

Sambært grannskoðanarlógini er endamálið við grannskoðanini at ansa eftir,

- at allar inntøkur landsins eru settar í roknskapin,
- at ongin útreiðsla er goldin uttan við heimild í fíggjarlóg ella aðrari játtanarlóg,
- at roknskapurin er rættur, og at tær avgerðir, roknskapurin fevnir um, eru samsvarandi veittum játtanum, galdandi lógum og fyriskipanum, verandi avtalum og vanligum siði,
- at hóskandi er atborið fíggjarliga í sambandi við umsiting av ognum og viðvíkjandi rakstri av teimum stovnum og tí virkseminum, roknskapurin fevnir um, og
- at roknskapar- og eftirlitsskipanir eru tryggjar.

Landsgrannskoðanin

Landsgrannskoðanin er stovnur undir Løgtinginum og er óheftur í virki sínum. Landsgrannskoðanin skal grannskoða árliga landsroknskapin, t.e. samlaða roknskapin fyri landsumsitingina og allar landsstovnar¹.

Grannskoðanin skal fevna um fíggjarliga grannskoðan, lögfrøðiliga-kritiska grannskoðan og fyrisitingargrannskoðan. Harafturat skal grannskoðanin regluliga kanna, um roknskapar- og eftirlitsskipanir eru tryggjar.

¹ Undantikið roknskapinar hjá teimum, har tað í lóg, kunngerð, viðtøkum, siðvenju e.l. er ásett, at grannskoðanin verður útint av laggildum ella skrásettum grannskoðarum.

Landsgrannskoðanin ger sjálf av, hvussu grannskoðanin verður útint.

Grannskoðanin verður lögð soleiðis til rættis, at øki og stovnar verða grannskoðaðir við jøvnum millumbili. Landsgrannskoðanin fer út á stovnar og deildir at kanna t.d. roknskapar- og lønarviðurskifti, ella at kanna mannagongdir fyri umsiting av lóggávu og játtanum. Aðrar uppgávur eru t.d. játtanareftirlit, gjøgnumgongd av figgjarstøðu og avstemman.

Frágreiðingar umbidnar av løgtingsgrannskoðarunum

Løgtingsgrannskoðararnir kunnu áleggja Landsgrannskoðanini at gera frágreiðingar um viðurskifti, sum teir vilja hava lýst. Løgtingsgrannskoðararnir kunnu eisini áleggja Landsgrannskoðanini víðkaða fyrisitingargrannskoðan á ávísimum økjum, ella at gera tvørgangandi fyrisitingargrannskoðan, sum fevnir um fleiri játtanir, stovnar o.a.

Dømi um eina slíka frágreiðing er “Frágreiðing um byggiverkætlanir seinnu árinu”, sum Landsgrannskoðanin lat løgtingsgrannskoðarunum í apríl 2013.

Privatir grannskoðarar

Hjá nøkrum landsstovnum og grunnum er tað við lóg, kunngerð ella viðtøkum ásett, at grannskoðanin skal verða útint av lóggildum ella skrásettum grannskoðarum. Í øðrum førum verður grannskoðanin útint sambært avtalu ella siðvenju. Privatir grannskoðarar grannskoða umleið 40 grunnar og stovnar, sum eru við í landsroknskapinum.

Grannskoðararnir lata løgtingsgrannskoðarunum frágreiðingar um úrslitini av grannskoðanunum. Seinnu árinu hava løgtingsgrannskoðararnir gjørt ein samandrætt av frágreiðingunum frá privatu grannskoðarunum, sum er latin Løgtinginum saman við landsroknskapinum.

Viðmerkingar og fráboðanir frá landsstýrismonnum

Í § 12, stk. 1, í grannskoðanarlógini er ásett, at landsstýrismaðurin skal hava eina skrivliga fráboðan um úrslitið av grannskoðanini. Vanligt er, at stovnsleiðslan frammanundan fær høvi at gera sínar viðmerkingar til frágreiðingina. Tað er fyri at tryggja, at ongar misskiljingar eru, og at tey skriv, sum verða send landsstýrismanninum, eru so røtt sum gjørligt, og at allir partar fáa høvi at lýsa síni sjónarmið.

Í § 12, stk. 3, er ásett, at áðrenn frágreiðing um úrslitið av einari grannskoðan verður latin løgtingsgrannskoðarunum, skal hon verða lögð fyri viðkomandi landsstýrismann til viðmerkingar. Møguligar viðmerkingar og fráboðanir frá landsstýrismanninum um tiltøk og ætlanir, sum frágreiðingin hevur elvt til, skulu takast við í frágreiðingina til løgtingsgrannskoðararnar.

Frágreiðingin skal sendast landsstýrismanninum til viðmerkingar til tess at tryggja, at tað tilfar, sum verður latið løgtingsgrannskoðarunum, verður so objektivt rætt sum gjørligt, og at eisini landsstýrismaðurin fær høvi at lýsa síni sjónarmið.

Landsstýrismaðurin skal hava frágreiðing um grannskoðanina til viðmerkingar.

2 Fíggjarmál

2.1 Landsroknskapurin ikki fullfíggaður (LG 2012/100-0001)

Seinastu nógvu árin hava Landsgrannskoðanin og løgtingsgrannskoðararnir javnan gjørt vart við, at fleiri stovnar og grunnar eru ikki við í fíggjarlógini og í landsroknskapinum.

Aftur og aftur hevur verið víst á fleiri grundleggjandi ivasurningar, tá ið ræður um játtanar-, roknskapar- og grannskoðanarviðurskifti:

- um allar inntøkur landsins eru við í landsroknskapinum,
- um allar ognir og øll skuld er við í landsroknskapinum,
- um allir skattir/øll gjöld verða kravd inn sambært ásetingunum í stýrisskipanarlógini,
- um allar veitingar og umsitingarútreiðslur verða goldnar við heimild í fíggjarlógini, og
- um roknskapirnir hjá øllum stovnum og grunnum verða grannskoðaðir og lagdir fyri Løgtingið sambært galdandi lóggávu.

Ivasamt um landsroknskapurin er fullfíggaður.

Í august 2009 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Fíggjarmálaráðið hevði tikið støðu í málinum, so grunnar o.o., sum stríð hevði staðist um, fóru at verða tikin við í landsroknskapin. Sambært landsstýrismanninum fór Fíggjarmálaráðið at krevja av almennum grunnum, at teir fylgdu roknskaparreglunum, og at teir frá 1. januar 2010 hvønn mánað skuldu senda Fíggjarmálaráðnum frágreiðing um roknskapartøl.

Í oktober 2010 segði landsstýrismaðurin eina ógvusliga mótstøðu vera frá grunnum og stovnum at koma við í fíggjarlógina og í landsroknskapin. Ein avleiðing var, at ikki hevði borið til at fingið politiska semju um spurningin.

Í uppskoti til samtyktar, um grannskoðan av almennum roknskapum fyri fíggjarárið 2009 (Lm. nr. 75/2010), hildu løgtingsgrannskoðararnir, at landsstýrismaðurin í fíggjarmálum ikki kundi skúgva ábyrgdina at fáa viðurskiftini í rættlag til viks, við at vísa til manglandi politiska semju.

Í oktober 2012 kunnaði landsstýrismaðurin um, at *“arbeitt verður við einum triðja roknskapargeira fyri tað almenna. Ein geiri, sum fatar um sosialar skipanir og grunnar. Arbeitt verður við at gera eina roknskaparkunngerð um henda geiran, soleiðis at tað frameftir verður avlagdur roknskapur fyri land, kommunur og sosialar skipanir/grunnar, sum samlað sæð er almenni roknskapurin. Við hesari skipan verða sosialu grunnarnir sostatt ikki tiknir við í landsroknskapin.”*

Landsstýrismaðurin helt tað fór at verða lættari at fáa undirtøku fyri hesari skipan hjá sosialu grunnunum, sum í dag eru uttanfyri landsroknskapin.

Í oktober 2013 greiddi landsstýrismaðurin frá, at við K. nr. 95/2013 “um at lata roknskaparupplýsingar um alment virksema til búskaparlíga ráðlegging, stýring og eftirlit”, er heimild fingin til vega at krevja og taka ímóti mánaðarligum roknskapar-

tølum frá ávísum grunnum uttanfyri fíggjarlógina. Skeið er hildið fyri grunnunum, og tíðarætlan gjørd fyri, nær byrjað verður við innlatan av roknskapartølum.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Vinnuframgrunnurin, Granskingargrunnurin, Mentanargrunnurin og Trygdargrunnurin fyri avreiðingar og lønir bóka beinleiðis í Búskaparskipan landsins, og eru tiknir við í fylgiskjal yvir eksternar grunnar í landsroknskapinum 2013.

Arbeitt verður framhaldandi við at fáa landsroknskapin fullfíggjaðan.

Arbeidsmarknaðareftirlønargrunnurin, Arbeidsloysisskipanin og Trygdargrunnur Fiskivinnunar hava í 2013 og 2014 latið inn roknskapartøl, men enn vantar at fáa gjørt avtalu við Fritíðargrunnin.

Búnaðargrunnurin og Bústaðir hava av ymiskum orsøkum ikki latið inn roknskapartøl, men tað kemur ætlandi í rættlag tíðliga í 2015. Bústaðir eru tiknir við í fylgiskjal yvir eksternar grunnar í landsroknskapinum 2013.

2.2 Fíggjarstøða (LG 2013/300-0000)

2.2.1 Fíggjarstøðan ikki fullfíggjað

Fleiri stovnar eru ikki við í fíggjarstøðuni.

Fleiri stovnar og grunnar eru ikki við í fíggjarstøðuni. Landsgrannskoðanin hevur í frágreiðingum síðani fyrst í nítíárunum víst á, at vit halda tað vera ivasamt, um grundleggjandi ásetingar í stýrisskipanarlógini um fíggjarlóg, roknskap og grannskoðan til fulnar verða hildnar.

2.2.2 Avstemman av fíggjarstøðuni

Vit hava í stóran mun bygt okkara kanning av postum í fíggjarstøðuni í landsroknskapinum 2013 á tey eftirlit og tær avstemmanir, ið Gjaldstovan stöðugt fremur.

2.2.3 Høvuðstøl

Á talvuni eru samandrættir úr fíggjarstøðunum við árslok árinum 2009 – 2013.

	2009	2010	2011	2012	2013
<i>mió.kr.</i>					
OGN					
Kapitalinnskot	478	509	538	297	285
Virðisbrøv	1.239	1.239	1.336	1.386	1.470
Útlán	642	638	433	131	127
Áogn o.a.	491	575	515	591	498
Tøkur peningur	2.038	2.509	2.865	2.559	3.150
Ogn tilsamans	4.888	5.470	5.687	4.964	5.530
SKULD					
Skuld	3.903	4.954	5.599	5.416	6.108
Útjavningarkonta	985	516	88	-452	-578
Skuld tilsamans	4.888	5.470	5.687	4.964	5.530

Fíggjarstøðan í landsroknskapinum er ein samandrættur av fíggjarstøðuni hjá øllum “vanligum” landsstovnum, sum eru við í fíggjarlógini. Harafturat eru nakrir postar, sum eru felags, t.d. størsti parturin av tøka peninginum og av skuldini. Fíggjargrunnurin frá 1992 er við undir “kapitalinnskot”, og partafeløg, sum landið eigur, eru tikin við undir “virðisbrøv”.

2.2.4 Fíggjarligur útbúnaður, kapitalinnskot (LG 2012/300-0102)

Kapitalinnskot

	2011	2012	2013
<i>t.kr.</i>			
Sambært roknskapinum	538.234	297.277	285.216

Kapitalinnskot fevnir um Fíggjargrunnin frá 1992, sum eigur 33,4% av P/f BankNordik.

Í 2012 lækkaði kapitalognin 240,9 mió.kr., úr 538,2 mió.kr. til 297,3 mió.kr., og í 2013 lækkaði kapitalognin 12,1 mió.kr. til 285,2 mió.kr. Kapitalognin verður jafnað hvørt ár, soleiðis at hon samsvarar við eginpeningin í roknskapinum hjá Fíggingargrunninum fyri fíggingarárið frammanundan. Sostatt verður ognin í landsroknskapinum jafnað eitt ár afturút.

Av tí at roknskapurin hjá Fíggingargrunninum fyri farið fíggingarár ikki er tøkur fyrr enn aftaná, at landsroknskapurin er liðugur, og fyri ikki at bóka eitt fyribils tal út frá einari meting, hevur Gjaldstovan valt at nýta tøluni úr seinast lidna roknskapinum hjá Fíggingargrunninum. Sí talvu niðanfyri:

	<i>t.kr.</i>	
Kapitalogn í landsfyrirøkum	2012	2013
Kapitalogn við ársbyrjan	538.234	297.277
Javning, kapitalognin samsvarar við eginognina í roknskapinum hjá Fíggingargrunninum	-240.957	-12.061
Kapitalogn við ársenda	297.277	285.216

Viðmerkjast kann, at eginpeningurin í Fíggingargrunninum við ársenda 2013 var 459,5 mió.kr., t.v.s. 174,3 mió.kr. hægri enn við árslok 2012. Høvuðsorsøkin til hækkingina er, at partabrøvini í P/f BankNordik, sum Fíggingargrunnurin eigur 33,4% av, eru hækkað í virði.

Í ársfrásøgnini hjá Fíggingargrunninum fyri 2012 er ognarparturin í P/f BankNordik bókaður til 254,0 mió.kr., sum svarar til kursvirðið á partabrøvunum 31. desember 2012. Kursvirðið var 13,4 mió.kr. lægri enn við árslok 2011, tá ið kursvirðið var 267,4 mió.kr. Í ársfrágreiðingini greiðir leiðslan frá, at kursurin á partabrøvunum hjá P/f BankNordik lækkaði úr 80 við árslok 2011 til 76 við árslok 2012.

Landsgrannskoðanin hevur samanborið tøluni í roknskapinum hjá Fíggingargrunninum frá 1992 við tøluni í landsroknskapinum árinum 2011 og 2012, umframt at vit hava eftirrokað ognarpartin í P/f BankNordik. Landsgrannskoðanin hevur onki at finnst at.

Í nógv ár hevur Løgtingið í uppskotum til samtyktar um at góðkenna landsroknskapin, mælt til at fáa greiði á hesum roknskaparpost, soleiðis at ikki bert Fíggingargrunnurin, men eisini aðrir grunnar o.l., sum landið eigur, verða skrásettir í landsroknskapinum, t.d. sum “Kapitalogn í landsfyrirøkum”.

Landsstýrismaðurin kunnaði í oktober 2013 um, at hesir grunnar verða ikki tiknir við í landsroknskapin, men verða partur av samlaða almenna roknskapinum.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at arbeið verður framvegis við, hvussu samlaði almenni roknskapurin skal gerast upp, og vísir annars til svarið undir brotinum omanfyri, “Landsroknskapurin ikki fullfíggaður”.

Løgtingið hevur fleiri ferðir mælt til at fáa greiði á postinum kapitalinnskot, soleiðis at eisini aðrir grunnar verða skrásettir í landsroknskapinum.

Virðisbrøv

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Sambært roknskapinum	1.335.999	1.386.499	1.469.587

Frá 2011 til 2012 eru virðisbrøvini hækkað 50,5 mió.kr., og frá 2012 til 2013 eru tey hækkað 83,1 mió.kr. Høvuðsorsøkin er, at partapeningurin í P/f Vága Floghavn er hækkaður. Í 2012 hækkaði bókaða upphæddin av partapeninginum 50,5 mió.kr. og í 2013 80,2 mió.kr. Sambært roknskapinum hjá P/f Vága Floghavn fyri 2013 eru 60,0 mió.kr. av teimum 80,2 mió.kr. ikki skrásettar sum felagskapitalur, men sum “Inngoldin felagskapitalur – ikki skrásettur”, undir stuttfræistaðari skuld.

Yvirlit yvir partabrøv, sum eru skrásett í landsroknskapinum:

Skrásett í landsroknskapinum	2011	2012	2013	Til skjals
P/f Vágatunnilin	160.300	160.300	160.300	Ja
P/f Norðoyatunnilin	235.000	235.000	235.000	Ja
P/f Føroya Tele	77.948	77.948	77.948	Ja
P/f Postverk Føroya	43.000	43.000	43.000	Ja
P/f Fiskaaling	17.375	17.375	17.375	Ja
P/f Føroya Lívstrygging	500	500	500	Ja
P/f Vága Floghavn	677.118	727.618	807.818	Ja
P/f Atlantic Airways	85.090	85.090	85.090	Ja ^{*)}
P/f Virðisbrævamarknaður Føroya	4.200	4.200	7.088	Ja
P/f Elektron	2.347	2.347	2.347	Ja
P/f Føroya Dátusavn	200	200	200	Ja
Sp/f Ítróttavegging	20	20	20	Nei
P/f Smyril Line	32.760	32.760	32.760	Ja
P/f Tjaldur	140	140	140	Nei
P/f Føroya Banki	1	1	1	Ja ^{*)}
Partabrøv tilsamans	1.335.999	1.386.499	1.469.587	

*) Partabrøvini eru skrásett "elektroniskt" og tí pappírslays. Útskrift er fingin til vega frá Værdipapircentralen.

Í sjev feløgum eigur landið allan partapeningin:

Roknskapartøl 2013	Brutto vinningur	Ársúrslit	Samlað ogn	Eginpeningur
P/f Vágatunnilin	18.395	5.567	191.380	172.088
P/f Norðoyatunnilin	16.125	2.651	298.250	240.803
P/f Føroya Tele (samtak)	275.004	55.651	807.253	405.243
P/f Postverk Føroya	60.474	3.356	144.407	24.265
P/f Fiskaaling	15.474	-2.634	30.729	15.153
P/f Føroya Lívstrygging (samtak) ^{*)}	205.512	24.051	1.628.534	132.200
P/f Vága Floghavn	29.306	2.621	798.138	720.417
Tilsamans	620.290	91.263	3.898.691	1.710.169

*)Tryggingargjöld fyri egna rokning tilsamans

Viðmerkjast skal, at parturin hjá minnilutapartaeigarunum av eginpeninginum í Føroya Tele var 14,1 mió.kr. í 2013 (í dótturfeløgum hjá Føroya Tele).

Samlaða úrslitið hjá hesum feløgum var ein vinningur 91,3 mió.kr. eftir skatt, og samlaði eginpeningurin var 1.710 mió.kr. Í 2012 var samlaða úrslitið hjá somu feløgum eitt hall 513,5 mió.kr., og eginpeningurin var 1.631 mió.kr. Høvuðsorsøkin til hallið í 2012 var, at Føroya Lívstrygging hevði eitt hall 544 mió.kr.

Samlað roknskapartøl hjá feløgum

Yvirlit yvir samlaðu roknskapartølini árinum 2008 – 2013 fyri feløg, sum landið eigur allan partapeningin í, síggjast á talvuni niðanfyri:

Roknskapartøl samlað, landið eigur allan partapeningin	Brutto vinningur/søla	Ársúrslit	Samlað ogn	Eginpeningur
2008	925.524	-42.241	5.005.434	1.300.876
2009	695.048	-23.045	5.185.597	1.421.735
2010	714.585	27.672	5.983.268	1.524.940
2011	732.782	-268.123	7.241.118	2.201.249
2012	608.022	-513.502	3.730.656	1.631.006
2013	620.290	91.263	3.898.691	1.710.169

Virðismeting

Gjaldstovan hevur sett reglur fyri, hvussu partabrøv eiga at verða goymd. Tá ið tey verða keypt, skulu tey verða latin Gjaldstovuni. Sama er galdandi fyri onnur virðisbrøv. Reglurnar viðgera ikki upp- og niðurskrivingar av partapeningi.

Samlað roknskapartøl
fyri feløg sum landið
eigur einsamalt.

Í landsroknskapinum 2013 er partapeningurin skrásettur við keypsvirðinum. Talan er bæði um keyp til undirkurs, til yvirkurs og til útgávukurs. Skrásetti partapeningurin gevur sostatt onga ábending um ítøkiliga virðið á feløgnum.

Skrásetti partapeningurin í landsroknskapinum gevur onga ábending um ítøkiliga virðið.

Innara virðið/kursvirðið sambært ársfrásagnunum fyri 2013 hjá 11 feløgum, samanborið við keypsvirðið:

	<i>t.kr.</i>	
	Keypsvirðið smb. landsroknskapinum	Innara virðið/ kursvirðið
P/f Vágatunnilin	160.300	172.088
P/f Norðoyatunnilin	235.000	240.803
P/f Vága Floghavn	727.618	720.417
P/f Føroya Tele	77.948	1405.243
P/f Postverk Føroya	43.000	24.265
P/f Fiskaaling	17.376	15.153
P/f Føroya Lívstrygging	500	132.200
P/f Atlantic Airways	85.090	166.486
P/f Virðisbrævamarknaður Føroya	7.088	8.531
P/f Elektron	2.347	6.632
P/f Smyril Line	32.760	29.181
Partabrøv, tilsamans	1.389.027	1.920.999

*)Parturin hjá minnilutartæigarum var 14,1 mió.kr.

Sum sæst í yvirlitinum, er keypsvirðið í fleiri førum munandi lægri enn innara virðið/kursvirðið.

Sambært landsstýrismanninum hevur Gjaldstovan slept ætlanini at nýta innara virðið í landsroknskapinum, í øllum førum fyribils.

Í 2008 kannaði Landsgrannskoðanin, um partabrøvini, í teimum førum har "pappírs" partabrøv eru, vóru til skjals. Landsgrannskoðanin fekk goymsluyvirlit frá Værdipapircentralen, har partabrøvini bert eru elektroniskt skrásett. Síðani hevur Landsgrannskoðanin bert kannað broytingar í partabrævagoymsluni.

Vinningsbýti hjá partafeløgum, har landskassin er einasti partaeigari:

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
P/f Føroya Tele	6.000	9.000	30.000

Harafturat fekk landskassin 2,7 mió.kr. í 2013 í vinningsbýti frá P/f Atlantic Airways, har landið átti 67% av partapeninginum.

Rentu- og avdráttarfrí útlán

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Rentu- og avdráttarfrí lán, ársbyrjan	224.286	253.997	269.028
Tilgongd í árinum	33.100	17.218	0
Frágongd í árinum	-3.389	-2.187	-63
Rentu- og avdráttarfrí lán, ársenda	253.997	269.028	268.965
Sett av móti tapi	-253.997	-269.028	-268.965
Sambært roknskapinum	0	0	0

Talan er um lán til Framtaksgrunnin, lán til sjálvsogvarstovnar og studningslán sambært LI. nr. 34/1993, LI. nr. 48/1964, LI. nr. 42/1976, LI. nr. 26/1997 og LI. nr. 48/2009.

Í 2013 er frágongdin av rentu- og avdráttarfríum lánnum 63 t.kr. Ongi nýggj rentu- og avdráttarfrí lán eru veitt.

Í landsroknskapinum er kunnað um, at viðgerðin av rentu- og avdráttarfríum lánnum er frá og við 2012 broytt soleiðis, at lánini, netto, verða tikin við í roknskapin við virðinum 0 kr. Orsøkin er, at talan er um treytað lán, sum bert skulu rindast aftur, um

Virðið á rentu- og avdráttarfríum lánunum er sett til 0 kr.

bygningar o.t., sum lán eru veitt til, verða brúkt til annað enn endamálið. Primofíggjarstöðan 2012 varð jafnað við 254 mió.kr.

Útlán

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Útlán, ársbyrjan	632.939	653.714	352.443
Tilgongd í árinum	34.629	16.629	14.883
Frágongd í árinum	-13.854	-317.900	-17.190
Útlán, ársenda (brutto)	653.714	352.443	350.136
Sett av ímóti tapi	-220.628	-221.374	-222.853
Sambært roknskapinum	433.086	131.069	127.283

Broytingarnar í útlánnum stáva í høvuðsheitum frá lestrarlánnum.

Útlán fevnir um veðhaldsútleigg, lestrarlán, ymisk vinnulán, serlán, kurslán og stuðulslán. Útlánini eru lækkað 2,3 mió.kr. frá 2012 til 2013. Tilgongdin og frágongdin stáva í høvuðsheitum frá, at nýggj lestrarlán eru veitt, og at lestrarlán eru goldin aftur.

Sett er av ímóti tapi. Virðið á veðhaldsútleiggum, serlánnum, kurslánnum og stuðulslánnum sambært roknskapinum er sett til 0 kr. Avsetingin svarar í høvuðsheitum til útlán til privata vinnu, sum ikki frammanundan eru avskrivað ella lögð um til rentu- og avdráttarfrí útlán.

Landsgrannskoðanin hevur hugt eftir broytingum í 2013 og hevur onki at finnast at.

2.2.5 Áogn

Skatta-, toll- o.t. skuldarar

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Áogn landskassans	389.196	501.364	344.588
Sett av	-137.211	-159.397	-134.289
Sambært roknskapinum	251.985	341.967	210.299

Broytingin frá 2012 til 2013 er, at skuldarnir eru lækkaðir 132 mió.kr. netto. Størstu broytingarnar kunnu útgreinast soleiðis:

<i>t.kr.</i>	
Broytingar 2012 – 2013	
TAKS inngjald	-72.320
Tollavgjald	-47.303
Meirvirðisgjald	-45.864
Felagsskattur	-15.305
Kapitalvinningskattur	-11.092
Tilfeingis-/loyvisskattur	4.853
Veiðigjald	10.713
Vanligur landsskattur	41.138

Tænastu-, vøru- og aðrir skuldarar

Talan er um tænastu- og vøruskuldarar hjá Apoteksverkinum, Landsverk, Kringvarpinum, Landssjúkrahúsinum, Vága Floghavn og øðrum stovnum. "Aðrir skuldarar" eru m.a. ikki avroknað yvirskot (føroyski parturin) frá danska Tjóðbankanum, endalig uppgerð av ríkisstuðli umframt aðrar inntøkur og endurgjald, sum vanliga verða tíðaravmarkað fyri at geva eina rætta mynd av áognini. Eisini er talan um millumrokningar við landsstovnar, lønarútgjaldsskipanir, skipanir hjá TAKS, kommunum o.a.

Niðan fyri er ein útgreining av størstu upphæddunum:

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Jarðfeingi	655	3.444	29.123
Apoteksverkið	20.705	20.256	27.679
Vága Floghavn, útbýgging	0	0	20.200
Kringvarp Føroya	12.487	13.815	13.216
Landsjúkrahúsið	6.107	12.696	10.655
Kapitalvinningskattur, tíðaravmarking	14.844	12.118	9.425
Niðurlaðing av Búnaðargrunninum	0	0	8.240
Landsverk, inntøkufíggað virksemini	40.071	12.762	7.129
Útgoldið yvirskot frá Landsbanka Føroya	13.473	15.131	0
Ymiskir skuldarar	91.654	89.638	97.630
Tilsamans, sambært roknskapinum	199.996	179.860	223.297

Broytingin frá 2012 til 2013 er netto ein hækking á 43,4 mió.kr. Í høvuðsheitum stavar hækkingin frá, at áogin hjá Jarðfeingi er hækkað 25,7 mió.kr. og áogin hjá Vága Floghavn er 20,2 mió.kr.

Viðmerkjast kann, at orsøkin til at áogin hjá Jarðfeingi er hækkað munandi, er ein bókingarfeilur, har ein ágóði 280 t.kr. av misgáum er bókaður sum 28.011 t.kr. Feilurin er rættaður í 2014.

Landsgrannskoðanin hevur tikið stakroyndir av tænastru, vøru- og øðrum skuldarum fyri árið 2013 fyri at kanna, um upphæddirnar eru rættar og rætt bókaðar. Landsgrannskoðanin hevur onki at finnast at.

2.2.6 Goymslur

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Sambært roknskapinum	62.579	68.988	64.305

Talan er um vørugoymslurnar hjá Rúsdrekkasølu landsins, Apoteksverkinum, Strandfaraskipum landsins, Nám (útgávuvirksemi), Landsverk og Tekniska skúla í Klaksvík.

Netto er virðið á goymslunum lækkað 4,7 mió.kr. frá 2012 til 2013. Høvuðsorsøkin til lækkingina er, at virðið á goymsluni hjá Strandfaraskipum landsins er lækkað 2,0 mió.kr., og goymslan hjá Nám er lækkað 3,1 mió.kr.

Landsgrannskoðanin hevur samanbórið bókaðu goymsluna í landsroknskapinum við goymslurnar í serstøku roknskapunum við árslok 2013 hjá Rúsdrekkasølu landsins, Apoteksverkinum, Strandfaraskipum landsins og inntøkufíggaðum virksemini hjá Landsverk. Hinir stovnarir gera ikki serstakan roknskap, ella roknskapirnir vóru ikki tøk. Bókaða goymsluvirðið í landsroknskapinum stemmaði við roknskapirnar hjá stovnunum, sum vit hava fingið roknskap frá.

2.2.7 Ognir og útbúnaður (LG 2012/300-0101)

Sambært § 20 í roknskaparkunngerðini skal yvirlit yvir ognir og útbúnað vera á øllum stovnum. Sambært rundskrivi frá Fíggjarmálaráðnum 1. februar 2001 "um roknskaparreglugerðir" skulu allir stovnar hava yvirlit yvir innbúgv, maskinur, bøkur og annan virðismiklan útbúnað við støði í roknskaparskjølum, og skulu yvirlitini m.a. fevna um slag, útveganarvirði, livitíð, og hvar ognin er. Vit hava fleiri ferðir víst á, at bert fáir stovnar hava dagförd yvirlit.

Bert fáir stovnar hava yvirlit yvir ognir og útbúnað.

Í sambandi við vitjanir á stovnum í 2014 staðfestu vit aftur, at enn eru fleiri stovnar, sum ikki hava dagförd yvirlit yvir ognir og útbúnað.

Í oktober 2012 kunnaði landsstýrismaðurin í fíggjarmálum um, at framvegis er ætlanin, at Fíggjarmálaráðið saman við Gjaldstovuni skal fremja málrættað átøk fyri at fáa stovnar landsins at hava dagförd ognaryvirlit. Sum liður í hesum er ætlanin at lækka smálutakrivið til ognaryvirlit. Tískil verður lagt upp til, at § 20, stk. 2, í

roknskaparkunngerðini verður strikað og stk. 3 broytt samsvarandi. Sambært stk. 2 skulu stovnarnir hava eitt yvirlit yvir útbúnað o.t., hvørs keypsvirði er minni enn 75 t.kr. Í yvirlitinum skal eisini vera útbúnaður, sum er á stovninum, men sum onnur enn stovnurin eiga.

Í oktober 2013 segði landsstýrismaðurin, at roknskaparkunngerðin frá 2007 og roknskaparrundskrivnið frá 2001 eftir ætlan skuldu dagførast seinni í árinum, og tá skuldi spurningurin verða viðgjørður.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at arbeið verður framvegis við at dagføra roknskaparkunngerðina og roknskaparrundskrivnið. Uppskot eru nýliga gjørd av Gjaldstovuni, sum í lètuni verða viðgjørð í Fíggjarmálaráðnum. Ætlandi verður arbeiðið liðugt seinni í ár.

Landsgrannskoðanin kann enn eina ferð staðfesta, at reglurnar um at skráseta ognir og útbúnað, sum komu í gildi í 2001, verða ikki hildnar, og enn eru reglurnar óbroyttar.

2.2.8 Tøkur peningur

Gjaldføri landsins verður umsitið av Gjaldstovuni.

Tøkur peningur fatar um gjaldføri landsins. Sambært § 3, stk. 1, í Ll. nr. 140/2012 “um landsins gjaldføris- og skuldarfyrising” verður gjaldføri landsins umsitið av Gjaldstovuni eftir ásetingum frá Gjaldstovuráðnum. Endamálið við umsitingini er, at:

- landið altíð hevur neyðugt gjaldføri tøkt, soleiðis at tað kann rinda sínar skyldur,
- landsins gjaldføri verður fyrisitið væl við atliti at tryggjeika, herundir at samváiðin millum landsins gjaldføri og føroyska búskapin verður sum minst, og
- landsins gjaldføri verður rentað til marknaðarkor.

Sambært § 3, stk. 2 og 3 fevnir gjaldføri landsins um alt gjaldførið hjá allari landsumsitingini, øllum landsstovnum v.m. Gjaldførið verður roknað sum landsins kassapeningur, trygt og lætt tøkt innistandandi í peningastovnum, langir ótrektir kredittir í peningastovnum og ogn av tryggum, lætt sölubærum og óveðsettum virðisbrøvum.

Í fíggjarstøðuni er tøkur peningur býttur í tveir bólkar:

- Virðisbrøv o.tíl., og
- Banka-, girokontur og kassapeningur.

Virðisbrøv o.t.

Ll. nr. 57/1978 “um Landsbanka Føroya” varð við Ll. nr. 138/2012 sett úr gildi, og Landsbanki Føroya er tikin av við virknaði frá 1. apríl 2013. Umsitingin av gjaldføri og skuld landsins varð flutt til Gjaldstovuna við heimild í Ll. nr. 140/2012.

Innistandandi í Landsbanka Føroya eitur nú Virðisbrøv o.tíl.

Sambært síðu 284 í landsroknskapinum 2013 var tann parturin av tøka peninginum, sum Landsbanki Føroya áður hevði sett í stuttfreistað virðisbrøv, flokkaður sum “Innistandandi í Landsbanka Føroya”. Posturin nevntist nú “Virðisbrøv o.tíl.”

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Sambært roknskapinum	2.514.389	2.174.713	2.456.124

Fígging landsins, sum er deild undir Gjaldstovuni, hevur dagligu umsitingina av plasingini av gjaldførinum hjá landinum um hendi. Plasingin byggir á ein ílguinstruks frá Gjaldstovuráðnum, har ásetingar m.a. eru um, hvussu nógv kann plaserast í ávís sløg av virðisbrøvum.

Uttanhýsis grannskoðaravirkið, sum Landsgrannskoðanin hevur útveitt henda partin av grannskoðanini til, hevur m.a. kannað, um plasingarnar av gjaldførinum eru sambært ílguireglunum í Ll. nr. 140/2012, og eisini um tær eru sambært ílguinstruksinum. Grannskoðarin hevur onki at finnast at.

Sí eisini brot um grannskoðan av Fígging landsins.

Banka- og girokontur og kassapeningur

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Sambært roknskapinum	350.476	384.228	693.854

Banka- og girokontur

Roknskaparposturin vísir ikki, hvussu nógv “landið” tilsamans hevur standandi á banka- og girokontum. Fleiri landsstovnar og -grunnar við leysum tilknýti til fíggjarlóg ella landsbókhald hava nógvan pening standandi í virðisbrøvum og á peningastovnskøntum, sum ikki eru við í landsroknskapinum.

Roknskaparposturin vísir ikki, hvussu nógv landið hevur standandi á peningastovnskøntum.

Upphæddin í 2013 kann sundurgreinst í tær banka- og girokontur, sum Gjaldstovan umsitur, og tann partin av banka- og girokontum, sum aðrir stovnar umsita. Gjaldstovan umsitur 418,5 mió.kr., ella um 60% av upphæddini.

TAKS, Akstovan og Apoteksverkið høvdu tilsamans 235,3 mió.kr. standandi á peningastovnskøntum við árslok 2013, harav TAKS 180,8 mió.kr.

Landsgrannskoðanin hevur kannað:

- um kontuavrit fra peningastovnum stemma við Búskaparskipan landsins. Onki var at finnast at.
- um peningur í fremmandum gjaldoyra er tikin við í roknskapin við røttum virði. Onki var at finnast at.
- um saldur av plasingum hjá Fígging landsins eru rætt skrásettar í landsroknskapinum og Búskaparskipan landsins. Onki var at finnast at.
- um Fígging landsins liggur inni við ov nógvum gjaldføri. Fígging landsins hevur gjørt uppskot til innanhýsis reglugerð um, hvussu nógvan tókan pening Fígging landsins kann hava standandi í føroyskum peningastovnum, fyri hvønn peningastovnin sær og samanlagt. Reglugerðin er ikki liðug, og tí bert vegleiðandi. Í mun til uppskotið til reglugerð, stóðu við árslok 2013 í meira lagi av peningi í smærru peningastovnunum. Landsgrannskoðanin hevur annars onki at finnast at.
- um reglurnar um minsta gjaldføri eru hildnar. Sambært § 4 í LI. nr. 140/2012 verður álagt landsstýrismanninum í fíggjarmálum at fyriskipa, at landsins gjaldføri sambært § 3, stk. 2-3 í minsta lagi samsvarar við 15% av bruttotjóðarúrtøkuni í undanfarna árið. Talvan niðan fyri vísir gongdina 2011 – 2013:

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Sambært roknskapinum	2.514.389	2.174.713	3.149.977
Harav minstainnlán	1.780.000	1.875.000	2.025.000
Munur m. gjaldføri og minstainnlán	734.389	299.713	1.124.977

Gjaldførið við árslok 2013 kann ikki samanberast beinleiðis við 2011 og 2012, tí reglurnar fyri hvat verður roknað við í gjaldførið, eru broyttar 1. apríl 2013, tá ið LI. nr. 31/1995 “um landskassans innlán og lán í Landsbankanum” varð sett úr gildi, og LI. nr. 140/2012 sett í gildi. Fyri 1. apríl 2013 skuldi landskassin sambært LI. nr. 31/1995 hava í minsta lagi 15% av bruttotjóðarúrtøkuni standandi í Landsbankanum, meðan § 3, stk. 2-3, í LI. nr. 140/2012 ásetir, at gjaldførið fevnir um alt gjaldførið hjá allari landsumsitingini, øllum landsstovnum v.m., og sum er trygt og lætt tøkt, umframt trygg, lætt sölubær og óveðsett virðisbrøv. Sambært Fígging landsins kemur allur tóki peningurin sambært fíggjarstøðuni undir hesar treytir, og verður tí roknaður sum gjaldføri hjá landskassanum. Landsgrannskoðanin hevur onki at finnast at.

Kassapeningur

Landsgrannskoðanin hefur gjört fleiri kassaefirlit í árinum. Í sambandi við kassaefirlit á stovnum stemmar Landsgrannskoðanin kassapeningin av móti kassappgerðum, Búskaparskipan landsins v.m. Um stovnarnir harumframt hava bankakontur, verða tær stemmaðar av móti kontuavritum frá peningastovnum og Búskaparskipan landsins. Eisini verða konturnar kannaðar fyri óvanligar bókingar í eitt ávíst tíðarskeið. Kassaefirlitini eru umrødd undir hvørjum stovni sær.

2.2.9 Skuld**Innanlandsskuld, langfreistað**

	2011	2012	2013
Sambært roknskapinum	4.346.098	4.254.431	4.820.091

t.kr.

Við árslok 2013 var talan um 5 lánsbrævarøðir:

- Ein lánsbrævarøð (FO-LB 140407), áljóðandi 1.225 mió.kr., sum fellur til gjaldingar 7. apríl 2014.
- Ein lánsbrævarøð (FO-LB 150611), áljóðandi 1.128 mió.kr., sum fellur til gjaldingar 11. juni 2015.
- Ein lánsbrævarøð (FO-LB 160622), áljóðandi 1.350 mió.kr., sum fellur til gjaldingar 22. juni 2016.
- Ein lánsbrævarøð (FO-LB 170627), áljóðandi 1.000 mió.kr., sum fellur til gjaldingar 27. juni 2017.
- Ein lánsbrævarøð (FO-LB 180610), áljóðandi 49 mió.kr., sum verður niðurgoldin fram til 10. juni 2018.

Tilsamans var áljóðandi skuldin 4.752 mió.kr. við árslok 2013.

Sambært landsroknskapinum eru meginreglurnar, hvussu lánsbrøv og broytingar í kursvirðum verða viðgjørd, broyttar í 2011, soleiðis at skuldin ikki sum áður verður tikin við til marknaðarvirði. Í staðin fyri er farið yvir at nýta amortiseringsmeginregluna. Tað merkir, at lánsbrøv verða tikin við í fíggarstøðuna við áljóðandi virði, og møguligir kursmunir, sum koma í sambandi við útgávuna, verða avskrivaðir liniert yvir ætlaðu afturgjaldstíðina. Verður partur av lánsbrævarøð keyptur aftur fyri tíð, verður tann parturin av útgávukursmuninum, sum hoyrir til henda partin, avskrivaður í afturgjaldsárinum. Endamálið við broytingini er, at rentuútreiðslur landskassans, har kursmunir eisini verða bókaðir, ikki skulu verða merktar av teimum sveiggjum, sum leypanði broytingar í kursvirðunum kunnu hava við sær.

Meginparturin av brævalánunum verða seld uttanlands, og óvist er, hvør "keyparin" er. Heitið á roknskaparpostinum, "Innanlandsskuld, langfreistað", er tí helst ikki so beinrakið.

Nevnast kann, at Fígging landsins vegna landskassan í apríl 2014 hefur tikið eitt nýtt lánsbrævalán 1.100 mió.kr. (FO-LB 190620). Hinvegin hefur Fígging landsins eisini, fyri tíð, í apríl 2014 afturgoldið 248 mió.kr. av FO-LB 150611, vanligt afturgjald í apríl 2014 av FO-LB 140407 við 1.225 mió.kr. og vanligt afturgjald í juni 2014 av FO-LB 180610 á 9,1 mió.kr.

Sí annars brot um grannskoðan av Fígging landsins, har grannskoðan av m.a. landskassaskuldini verður umrødd.

Uttanlandsskuld, langfreistað

	2011	2012	2013
Sambært roknskapinum	500.000	500.000	500.000

t.kr.

Talan er um eitt lán, 500 mió.kr., sum stavar frá avtaluni 10. juni 1998 ímillum donsku stjórnina og Landsstýrið. Sambært avtaluni er lánið rentu- og avdráttarfrítt við teimum

treytum, sum standa í lánsavtaluni: “Afviklingen af lánet aftales i takt med eventuelle indtægter fra fremtidig råstofudvinding. Dog afskrives gælden efter 20 år, såfremt der ikke på det tidspunkt er startet udvinding af råstoffer.”

Partur av langfreistaðu skuldini, ið fellur til gjaldingar í komandi ári

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Sambært roknskapinum	1.171.100	1.008.800	1.483.000

Sambært Fígging landsins vórðu veruligu afturgjöldini:

- Eftir skránni fullu í juni 2012 1.155 mió.kr. til gjaldingar av FO-LB 120610 og 16,2 mió.kr. av FO-LB 180610. Harafturat vórðu goldnar eyka 52,8 mió.kr. av FO-LB 180610. Tilsamans vórðu goldnar 1.224 mió.kr. í 2012. Í landsrokn-skapinum stóðu 1.171,1 mió.kr. at falla til gjaldingar í 2012.
- Eftir skránni fullu í juni 2013 8,8 mió.kr. til gjaldingar av FO-LB 180610. Harafturat vórðu goldnar fyri tíð 425 mió.kr. av FO-LB 140407, eisini í juni 2013. Tilsamans vórðu goldnar 433,8 mió.kr. í 2013. Í landsrokn-skapinum stóðu 1.008,8 mió.kr. at falla til gjaldingar í 2013.

Sambært Búskaparskipan landsins eru í apríl 2014 goldnar 1.225 mió.kr. av FO-LB 140407 og í juni 2014 eru 9,1 mió.kr. goldnar av FO-LB 180610. Harafturat eru í apríl 2014 goldnar fyri tíð 248 mió.kr. av FO-LB 150611. Tilsamans eru 1.482,1 mió.kr. goldnar fram til september 2014.

Stuttfreistað skuld (onnur skuld)

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Sambært roknskapinum	752.871	662.145	788.201

Talan er í høvuðsheitum um vanligar kreditorar, millumrokningar við kommunur, tíðaravmarkingar og skuld, sum eru greidd til útgjaldingar frá ymiskum skipanum. Skrásettu upphæddirnar í landsrokn-skapinum samsvara við sundurgreiningar, sum liggja aftanfyrri.

Ein bókingarfeilur viðvíkjandi eini áogn hjá Jarðfeingi hevur tað avleiðing, at stuttfreistaða skuldin eisini er 28 mió.kr. ov stór við árslok 2013, sí brotið “Tænastu-, vøru- og aðrir skuldarar”. Feilurin er rættaður í 2014.

Landsgrannskoðanin hevur við stakroyndum kannað stuttfreistaða skuld, um upphæddirnar eru rættar, og um tær eru bókaðar rætt. Onki var at finnast at.

Útjavningarkonta (LG 2013/300-0203)

	<i>t.kr.</i>		
	2011	2012	2013
Salda 1. januar	517.412	85.679	-451.973
RLÚ-úrslit	-312.006	-31.197	-237.592
Ymiskar broytingar	-117.630	-506.455	111.236
Salda 31. desember	87.776	-451.973	-578.329

Saldan á útjavningarkontuni við ársbyrjan 2012 samsvarar ikki við salduna við árslok 2011. Munurin er 2,1 mió.kr. Orsøkin er, at Gjaldstovan hevur gjørt ymiskar javningar til roknskapin fyri 2012 í mun til 2011.

“Ymiskar broytingar” fevnir um broytingar í fíggjarstøðuni, sum ikki verða førðar yvir raksturin. Talan er m.a. um tækniligar munir, sum standast av broytingum í roknskaparmeginreglum, rættingum av skeivum bókingum, sum viðvíkja undanfarnum árum, avtøkum av grunnum, úrslitum hjá internum grunnum, broytingum í avsetingum, mótbókingum til útlánsrokn-skap og mótbókingum til kapitalinnskot.

Útjavningarkontan líkist ekki “kontu fyrri eginpening” í einum privatum virki. Ognirnar í landsroknsskapi verða virðismettar öðrvísi, og materiell stöðisogn, t.d. bygningar, skip og vegir, verða ekki virðismett í roknskapi. Útjavningarkontan hefur tí so at siga bert eitt tækniligt endamál.

2.3 Tænastrumannaefitirlönr (LG 2012/203-0181)

Í frágreiðingum seinastu mongu árinu hefur Landsgrannskoðanin víst á, at umsitingin av tænastrumannaefitirlönum hefur ekki verið næktandi.

Á síðu 244 í landsroknsskapi 2013 undir “Pensjónsskyldur (efitirlöna-skyldur) landskassans” stendur soleiðis:

“Landskassinn hefur skyldu at rinda teimum efitirlöna, sum hava verið tænastrumenn, lögmenn, landsstýrismenn ella lögtingsmenn. Somuleiðis hefur landskassinn partvísa/fulla efitirlöna-skyldu fyrri lærara í fólkaskúlanum, á Sernámsdeplinum, í Adventistaskúlanum, teknisku skúlanum, handilsskúlanum, Føroya lærara-skúla og pedagögum á forsorgarstovnum, umframt á øðrum økjum, sum landið hefur yvirtikið frá dönum.

Gjaldstovan hefur seinastu árinu skrásett tænastrumanna-skyldurnar og fingið ein aktuar at meta um, hvat tað hevði kostað, hevði landið keypt seg leyst frá skylduni nú. Úrslitið er, at nettoskylda landskassans er 3,325 mia.kr.

Tá ið skyldan er roknað, er roknað við einari rentu á 1%. Tað er rentan, sum aktuarurin hefur mett at vera mest sannlíka í løtuni. Rentan er roknað sum munurin millum tað avkastið, sum eitt lívstryggingarfelag hevði kunnað fingið burturúr og mettu lønarhækkana í tíðarskeiðnum. Rentustøðið, sum roknað verður við, ávirkar upphæddina ógvuliga nógv.

Í talinum er skyldan móttvegis lögtingsmonnum ekki íroknað. Arbeitt verður í løtuni við at skráseta og rokna ta skylduna.”

Í oktober 2013 segði landsstýrismaðurin, at hann helt tænastrumannaefitirlöna-rarna vera næktandi umsitnar. Stórt sæð alt tilfar var fingið til vega, og tað síðsta fór nú at verða skrásett.

Í oktober 2014 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at í arbeiðinum at gera skylduna fyrri tænastrumannaefitirlöna-rarnu upp, miðsavnaði Gjaldstovan seg fyrst um at gera skylduna upp móttvegis tænastrumonnum. At gera upp efitirlöna-skylduna móttvegis landsstýris- og lögtingsfólkum er síðsti parturin av arbeiðinum. Tilfarið er nú savnað og liðugt skrásett. Aktuarur fær í næstum tilfarið, soleiðis at hesin parturin av efitirlöna-skylduni verður gjørdur upp. Ætlandi verður arbeiðið liðugt innan árslok.

2.4 Umsiting av skatti, avgjøldum o.ø.

2.4.1 Barsilsskipanin (LG 2012/220-0521)

Í frágreiðing okkara í oktober 2013 umrøddu vit grannskoðan av Barsilsskipanini. Endamálið við Barsilsskipanini er at veita barsilspening til foreldur, sum eru í barsil-sfarloyvi.

Vinumálaráðið varar av Barsilsskipanini. Til og við 2011 varð útgjaldið úr Barsilsskipanini umsitið av Arbeidsloysis-skipanini og inngjaldið umsitið av TAKS. Í 2011 varð avtala gjørd millum Vinnumálaráðið og TAKS, at TAKS frá 1. januar 2012 skuldi yvirtaka umsitingina av útgjalðinum, soleiðis at nú hefur TAKS alla umsitingina um hendi.

Barsilspeningur verður goldin út sambært LI. nr. 48/2001 “um barsilsskipan” v.s.b. Sambært lógini verður barsilspeningur veittur í sambandi við viðgöngu, barnsburð og ættleiðing. Fíggingin av skipanini er eisini partur av lógini. Afturat lógini eru 7 kunngerðir.

Nettoskylda landskassans til efitirlöna-rarnu er mett til 3,3 mia.kr., uttan lögtingsfólk

Inngjald

Arbeiðstakarar og arbeiðsgevarar rindaðu í 2012 hvør síni 0,62% av A-inntøkuni til at fíggja Barsilsskipanina. Gjaldið verður kravt inn við heimild í LI. nr. 48/2001. Sambært § 18 verður gjaldið kravt av øllum A-inntøkum, undantikið m.a. fólka- og fyritiðarpensjón, skattskyldugari almannaveiting, tænaðstúmannapensjón og líkandi eftirløn, og A-inntøku til avmarkaða skattskyldu undir FAS-skipanini.

Sambært § 20 kunnu persónar, sum hava aðra inntøku av vinnu enn A-inntøku, tekna eina trygging. Sambært § 1 í K. nr. 59/2002 er gjaldið fyri eina trygging 500 kr. um árið fyri hvønn tryggjaðan.

Gjaldið fyri sjálvboðna trygging hevur frá fyrstan tíð verið 500 kr. árliga, og varð ásett eftir einari meting. 500 kr. er lutfalsliga lítið í mun til gjaldið, sum aðrir løntakarar gjalda á 0,62% av A-inntøkuni, hóast sjálvboðnu tryggingartakararnir hava sama rætt at fáa pening úr skipanini sum A-skattgjaldarar. Spurdur, svarar landsstýrismaðurin í vinnumálum í juli 2013, at gjaldið á 500 kr. um árið er ásett eftir einari meting, har árliga miðalinntøkan varð sett at vera 200 t.kr. Við tryggingargjaldinum 0,25%² svarar tað til 500 kr. um árið. Vinnumálaráðið ásannar, at 500 kr. árliga fyri at verða partur av einari slíkari skipan helst er í lægra lagi. Vinnumálaráðið fer at heita á umsitingina um at gera tilmæli til eitt hóskað gjald.

Gjaldið til sjálvboðna trygging er ongantíð dagført.

Umsiting

Umsitingin av skipanini verður borin av játtan fyri seg á høvuðskontu 6.39.4.04. Av hesari játtan verður eisini kostnaðurin av Kærunevndini fyri Barsilsskipanina og umsitingin av kærunevndini borin. Starvsfólkini verða lønt av TAKS, og aðrar útreiðslur, ið standast av skipanini, verða eisini bornar av TAKS.

Útreiðslurnar at umsita Barsilsskipanina árinum 2008 – 2013 vóru sambært Búskaparskipan landsins:

	<i>t.kr.</i>					
Útreiðslur til umsiting	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Umsiting av skipan	1.798	1.696	1.538	2.000	1.800	1.800
Játtan, umsiting	2.000	1.586	1.538	2.000	1.800	1.800
Meir-/minniýtsla	202	-110	0	0	0	0

Árinum 2008 og 2009 vóru ávikavist ein minniýtsla og meirniýtsla, meðan árinum 2010 – 2013 hevur úrslitið javnvigað.

Ongin tíðarskráseting fer fram, tí ber ikki til at rokna veruliga umsitingarkostnaðin av Barsilsskipanini. Í 2012 hevur TAKS avroknað umsitingarútreiðslur millum TAKS og Barsilsskipanina hvønn ársfjórðing og í 2013 hálvárliga. Rokning verður skuldskrivað høvuðskontu 6.39.4.04 áljóðandi ávikavist ¼ og ½ av játtanini og góðskrivað TAKS. Tí ber ikki til at siga, um avrokningin svarar til veruliga kostnaðin av at reka Barsilsskipanina.

TAKS ger ikki upp veruliga kostnaðin av at reka Barsilsskipanina.

Landsgrannskoðanin mælti TAKS til at gera eina uppgerð, sum vísir veruliga umsitingarkostnaðin av skipanini.

Landsstýrismaðurin hevur í oktober 2014 greitt frá, at TAKS hevur ikki sett nakra skráseting í verk, sum vísir veruliga umsitingarkostnaðin av Barsilsskipanini. Arbeiðið við umsitingini av Barsilsskipanini gongur uppá tvørs av fleiri deildum hjá TAKS, og TAKS hevur ongur ítøkiligar ætlanir um at skráseta, hvat arbeiðstíðin verður brúkt til.

TAKS hevur ikki ítøkiligar ætlanir um tíðarskráseting.

Tíðaravmarking av barsilsgjaldi

Sambært § 14, stk. 1, í LI. nr. 48/2001 kunnu fólk søkja um barsilspening upp til háltv ár eftir, at barnið er føtt. TAKS kunnaði um, at barsilsgjaldið verður tíðaravmarkað. Sett verður ikki av til barsilsgjald til fólk, sum ikki hava søkt, og sum sambært reglunum hava rætt til tað.

² Tryggingargjaldið frá 1. juni 2001 til 31. desember 2005

Landsgrannskoðanin mælir til, at sett verður av móti skyldugum barsilspeningi.

Landsgrannskoðanin hevur mælt til, at sett verður av móti skyldugum barsilspeningi, og at upphæddin verður javnað hvørt ár.

2.4.2 MVG-eftirstøður (LG 2012/220-0522)

MVG-eftirstøða er MVG-skuld, ið er fallin til gjaldingar og flutt í innheitingarskipanina. Rentur eru íroknaðar MVG-eftirstøðuni. Landsgrannskoðanin hevur í seinastu frágreiðingunum lýst MVG-eftirstøðurnar.

Samlaðu MVG-eftirstøðurnar seinastu árin

Árini 2006 – 2013 eru eftirstøðurnar øktar úr 70,9 mió.kr. í 89,6 mió.kr. Í 2011, tá eftirstøðan var størst, var hon 119,4 mió.kr. Niðan fyri er ein talva yvir MVG-eftirstøðurnar við árslok hesi árin:

MVG-eftirstøðurnar vóru 90 mió.kr. við árslok 2013.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
MVG-eftirstøður	70.855	60.225	72.955	91.128	112.518	119.379	117.423	89.580

t.kr.

MVG-eftirstøðurnar settar í mun til MVG-inntøkurnar

Fyri at lýsa gongdina í MVG-eftirstøðunum í mun til inntøkur landskassans av MVG hava vit samanborið tær við samlaðu MVG-inntøkurnar árin 2006 – 2013. Eftirstøðurnar eru lýstar bæði sum eftirstøður við árslok og sum miðal eftirstøður í árinum. Inntøkurnar eru nettoinntøkur av meirvirðisgjaldi, t.e. MVG av innflutningi og av sølu í Føroyum frádrigið keyps-MVG.

t.kr.

Ár	Inntøkur	Eftirstøður (árslok)	Eftirstøður (miðal árið)	Eftirstøður í mun til inntøkur árslok (miðal)
2006	1.148.828	70.855	60.228	6,2% (5,2%)
2007	1.297.848	60.225	60.575	4,6% (4,7%)
2008	1.240.192	72.955	61.255	5,9% (4,9%)
2009	1.149.699	91.128	78.506	7,9% (6,8%)
2010	1.182.288	112.518	102.496	9,5% (8,7%)
2011	1.173.212	119.379	112.437	10,2% (9,6%)
2012	1.209.980	117.423	108.998	9,7% (9,0%)
2013	1.165.112	89.580	99.800	7,7% (8,6%)

Tølini vísa, at árin 2006 – 2008 vóru eftirstøðurnar millum 4,6 – 6,2% av samlaðu inntøkunum, men í 2009 byrjaðu tær at vaksa í mun til inntøkurnar. Eftirstøðurnar í mun til inntøkurnar vóru størst í 2011, tá ið tær vóru 10,2% av samlaðu inntøkunum. Í 2013 lækkaði eftirstøðan til 7,7% av inntøkunum.

Avskrivningar av MVG-skuld

Árini 2006 – 2013 hevur TAKS avskrivað 107 mió.kr. av MVG-skuld:

29 mió.kr. vórðu avskrivaðar í 2013.

	Avskrivning
2006	5.096
2007	8.707
2008	5.527
2009	7.652
2010	14.214
2011	19.385
2012	17.372
2013	29.136
Tilsamans	107.089

t.kr.

Møguleikarnir hjá TAKS at avskriva MVG-skuld eru bert til staðar, um skuldarin hevur fingið jattað skuldarumlegging, fingið skuldarsanering, ella um felagið er strikað úr partafelagsskránni.

TAKS hevur fingið víðkaðar heimildir.

TAKS fekk í LI. nr. 49/2012 “um broyting í løgtingslóg um meirvirðisgjald” (innkrevjing av MVG-skuld), víðkaðar heimildir at krevja skuld inn. Millum annað fekk TAKS heimild at krevja trygd frá verandi virkjum, ið ikki hildu krøvini um styt

avgjaldstíðarskeið ella ikki rættstundis høvdu rindað avgjöld og skyldaðu meira enn 25.000 kr. Eisini fekk TAKS heimild til at taka MVG-skrásetingina frá virkjum, um tey skyldaðu landinum MVG, umframt heimild at krevja skuldina inn við at halda aftur í A-inntøku hjá teimum gjaldskyldugu.

Í oktober 2013 kunnaði landsstýrismaðurin um, at víðkaðu heimildirnar, sum TAKS fekk í 2012, verða brúktar. Landsstýrismaðurin helt, at tað serliga er ásetingin í § 21, stk. 4, um móguleikan hjá TAKS at taka skrásetingina frá virkinum, sum ger, at eftirstøðan ikki økist.

2.4.3 Eftirstøður av partafelagsskatti (LG 2013/405-0003)

Løgtingsgrannskoðararnir heittu á Landsgrannskoðanina um at gera eitt notat, sum útgreinar eftirstøðurnar av partafelagsskatti. Notatið varð latið lögtingsgrannskoðarunum 26. august 2014. Notatið í síni heild er at finna á heimasíðuni hjá Landsgrannskoðanini³.

Landsgrannskoðanin hevur gjørt eitt notat um eftirstøðurnar av partafelagsskatti.

Niðurstøðan í notatinum er, at samanumtikið eru eftirstøðurnar av partafelagsskatti øktar munandi frá 2004 til 2013, úr 2,3 mió.kr. við árslok 2004 í 36,5 mió.kr. við árslok 2013. Høvuðsorsøkin er, at Kaupthing Banki Føroyar ikki hevur goldið skattin á 29,9 mió.kr. fyri roknskaparárið 2007. Um sæð verður burtur frá tí upphæddini, eru eftirstøðurnar 6,6 mió.kr. við árslok 2013, og er sostatt talan framvegis um eina líttá øking í krónum.

Meira enn 80% av eftirstøðunum stava frá Kaupthing Banka Føroyar.

Um hugt verður eftir miðal eftirstøðunum í mun til samlaða partafelagsskattin 2004 til 2008, lá eftirstøðan millum 1,0% og 2,9% av inntøkunum. Í 2013 var eftirstøðan 19,1% av inntøkunum, men um sæð verður burtur frá eftirstøðuni hjá Kaupthing Banka Føroyar, var eftirstøðan 3,2% av álíknaða partafelagsskattinum.

TAKS hevur greitt frá, at 3,7 mió.kr. av samlaðu eftirstøðunum eru hjá 10 feløgum, ið eru farin á húsagang. Krøvini eru fráboðað í búgvunum. Skuldina, sum eftir stendur, tá ið alt er lutað úr einum búgvi, avskrivur TAKS.

Góð 10% stava frá 10 feløgum sum eru farin á húsagang.

2.5 Kervisskoðan

2.5.1 Avtala um kervisskoðan hjá TAKS

Í mai 2004 góðkenddu TAKS, Elektron, grannskoðarin hjá Elektron og innanhýsis kervisskoðarin á Elektron avtaluna um kervisskoðan av skipanunum hjá TAKS, sum eru á Elektron.

Avtalan fevnir um tann partin av teldukervinum, sum Elektron hevur ábyrgdina av, men ikki tann partin, sum er hjá TAKS, so sum brúkarasiting, mannagongdir, og annað, ið er neyðugur fyri ein tryggan og munagóðan rakstur. Átekingar frá kervisskoðaranum og grannskoðaranum hjá Elektron eru tí treytaðar av, at manngongdir og skipanir hjá TAKS annars eru tryggar.

Átekingar eru treytaðar av, at manngongdir og skipanir hjá TAKS annars eru tryggar.

Frágreiðing um kervisskoðan

Fyri árið 2013 hevur TAKS útlýggjað Landsgrannskoðanini avrit av trimum frágreiðingum. Tær eru:

- Ársrapport fra Systemrevisionen 2013.
- ISAE 3402-erklæring om de generelle IT-kontroller på Elektron for året 2013 i relation til TAKS.
- Revisionsrapport, generelle IT-kontroller 2013.

Hóast tað í avtaluni um kervisskoðan stendur, at kervisskoðarin árliga skal skoða eina ávísa brúkaraskipan, er ongin slík skoðan gjørd síðan 2004.

³ [http://www.lg.fo/files/skyrslur_2014/Notat um eftirstodur i PF skatti.pdf](http://www.lg.fo/files/skyrslur_2014/Notat%20um%20eftirstodur%20i%20PF%20skatti.pdf)

Fyri árið 2004 varð serfrágreiðing gjørd um “Revision af innkrevjingarskipanini 2004”.

Fyri árið 2003 varð serfrágreiðing gjørd um “Revision af eToll, 2003”.

Tá ið vit lesa frágreiðingarnar frá kervisskoðaranum, skulu vit m.a. hava í huga:

- at frágreiðingarnar snúgva seg bert um tann partin av KT kervinum hjá TAKS, sum verður umsitin av Elektron; ikki um partin, sum TAKS sjálvt hevur beinleiðis ábyrgdina av,
- at niðurstøðurnar hjá kervisskoðaranum eru allar treytaðar av, at arbeiðsgongdir og eftirlit á TAKS eru nøktandi,
- at tær serskipanir, sum higartil eru skoðaðar, eTollur og innkrevjingarskipanin, eru millum tær nýggjastu skipanirnar, og millum tær tryggastu og frægast skjalfestu. Høvdu aðrar og eldri skipanir verið kannaðar, høvdu tað upp á seg helst verið fleiri viðmerkingar, og
- at skattaskipanin, sum er tann elsta og týðningarmesta skipanin hjá TAKS, sum er á Elektron, er ikki skoðað.

Eru viðurskifti, sum ikki eru nøktandi, gevur kervisskoðarin ítækilig tilmæli.

Við árslok 2013 hevði kervisskoðanin á Elektron tilsamans 11 óloyst tilmæli. Av teimum høvdu 2 høga raðfesting, 6 miðal raðfesting og 3 høvdu lága raðfesting. Kervisskoðanin hevði 3 nýggj tilmæli í 2013, meðan 2 vóru avgreidd.

Gjaldstovan hevur í oktober 2014 greitt frá, at 2 tilmæli við miðal raðfesting eru avgreidd higartil í ár.

Talvan niðan fyri vísir gongdina í óavgreiddum tilmælum frá kervisskoðanini árinum 2009 – 2013:

Óavgreidd tilmæli (árslok)	2009	2010	2011	2012	2013
Høg raðfesting	3	3	3	2	2
Miðal raðfesting	10	9	5	4	6
Lág raðfesting	9	9	6	4	3
Tilsamans	22	21	14	10	11
Av hesum eldri enn 1 ár	21	20	14	9	8

Eitt av tilmælunum, sum hevur høga raðfesting, og sum kervisskoðarin hevur havt síðani 2000, er skjalfestingin av skattaskipanini.

Kervisskoðarin er ikki nøgdur við, at so mong gomul tilmæli eru óavgreidd.

Kervisskoðarin er ikki nøgdur við, at so mong gomul tilmæli eru óavgreidd.

Niðurstøðan hjá kervisskoðaranum er, at m.a. hesir manglar og veikleikar eru:

“Ved systemrevisionens gennemgang af udvalgte forhold indenfor de generelle IT-kontroller er det fortsat fundet, at den foreliggende systemdokumentation til flere væsentlige systemer er mangelfuld og eksisterende systemdokumentation vedligeholdes ikke i nødvendigt omfang. Desuden lever den foreliggende samarbejdsaftale mellem TAKS og Elektron stadig ikke op til alle kravene i sikkerhedsbekendtgørelsen under persondataloven. Forholdene er tidligere rapporteret og der forefindes åbentstående revisionsanbefalinger på disse.

Systemrevisionen finder ikke ovennævnte forhold betryggende.”

Kervisskoðarin er ikki tryggur við støðuna.

Niðurstøðan hjá kervisskoðaranum er tó, at roknskapargransskoðanin kann líta á, at dátu-, kervis- og rakstrartrygdin á Elektron er álitandi. Tað er tó treytað av, at arbeiðsgongdir og eftirlit á TAKS eru nøktandi.

Sum nevnt í frágreiðingini frá Landsgransskoðanini fyri fíggjarárið 2008, vóru stórir veikleikar í innaneftirlitinum hjá TAKS. Ein innanhýsis váðameting hjá TAKS í 2010

kom til sama úrslit. Sambært váðameting, sum er gjørd í 2013, eru veikleikarnir minkaðir síðani 2010.

Í oktober 2012 greiddi landsstýrismaðurin í figgjarmálum frá, at TAKS í 2012 miðvíst hevði arbeitt við at bøta um manglarnar, sum kervisgrannskoðarin hevði gjørt vart við viðvíkjandi kervissskjalfesting og kervisgrannskoðan. Manglar, sum í nøkrum førum høvdu verið viðmerktir síðani 2004. TAKS hevði í samstarvi við Elektron gjørt ein skjalfestingarleist, sum skuldi tryggja neyðugu dygdina av kervissskjalfesting í 2012.

2.5.2 Avtala um kervissskoðan hjá Gjaldstovuni

Í sambandi við at Gjaldstovan hevur útveitt KT skipanirnar til Elektron, er ein rakstrar- og viðlíkahaldsavtala (SLA) gjørd millum partarnar. Í tí sambandi varð í 2009 ein avtala um grannskoðan gjørd millum Gjaldstovuna, Elektron og innanhýsis kervissskoðanina á Elektron, sum m.a. ásetir, at ein gjøgnumgongd hvørt ár verður gjørd av generellu KT kontrollunum. Grannskoðanin av KT kontrollunum á Elektron tekur støði í rakstrar- og viðlíkahaldsavtalu millum Elektron og Gjaldstovuna frá 2012.

Gjaldstovan hevur í oktober 2014 kunnað um, at fleiri skipanir eru skjalfestar eftirsíðan.

Kervissskoðarin á Elektron hevur fyri árið 2013 gjørt 3 frágreiðingar um KT viðurskiftini millum Gjaldstovuna og Elektron:

- Ársrapport fra Systemrevisionen 2013,
- ISAE 3402-erklæring om de generelle IT-kontroller på Elektron for året 2013 i relation til SLA med Gjaldstovan, og
- Systemrevisionsrapport, generelle IT-kontroller 2013.

Úrslitið av kervissskoðanini er, at 8 manglar ella veikleikar vórðu staðfestir. Kervissskoðarin heldur, at 7 av tilmælunum hava miðal raðfesting, og eitt hevur lága raðfesting. Síðani 2012 eru 4 nýggj tilmæli, og 3 tilmæli eru avgreidd. 4 tilmæli eru eldri enn eitt ár.

Gjaldstovan hevur í oktober 2014 greitt frá, at 3 tilmæli við miðal raðfesting eru avgreidd higartil í ár.

Hóast manglarnar er niðurstøðan hjá kervissskoðaranum, at sum heild er eitt nøktandi trygdar- og eftirlitsstøði um skipanir og dátur hjá Gjaldstovuni.

Hóast manglarnar er trygdar- og eftirlitsstøðið um skipanir og dátur nøktandi.

Umframt at grannskoða KT viðurskiftini millum Gjaldstovuna og Elektron, er avtala gjørd millum Gjaldstovuna og kervissskoðaran á Elektron um at grannskoða innanhýsis KT viðurskiftini á Gjaldstovuni. Í hesum sambandi hevur kervissskoðarin gjørt tvær frágreiðingar:

- ISAE 3402-erklæring om de generelle IT-kontroller hos Gjaldstovan for året 2013, og
- Systemrevisionsrapport, generelle IT-kontroller 2013, Gjaldstovan.

Niðurstøðan av grannskoðanini er, at fleiri veikleikar eru á týðandi økjum. Veikleikarnir eru tiknir við í eina trygdarhandlingsætlan á Gjaldstovuni, har tað er upplýst, at fleiri av veikleikunum verða loystir áðrenn árslok 2014.

Fleiri veikleikar eru á týðandi økjum.

Harafturat heldur kervissskoðarin, at tørvur er á at styrkja trygdar- og eftirlitsstøði viðvíkjandi váðameting av einstøkum systemloysnum, og tørvur er eisini á at gera fleiri mannagongdir til at stuðla undir KT trygdarpolitikkin.

Hóast manglarnar er niðurstøðan hjá kervissskoðaranum, at Gjaldstovan hevur sett í verk eitt nøktandi trygdar- og eftirlitsstøði á ymisku økjum viðvíkjandi generellum kontrollum.

Viðvíkjandi generellum kontrollum er trygdar- og eftirlitsstøðið nøktandi.

2.5.3 Avtala um kervisskoðan hjá KT landsins

Kervisskoðarin á Elektron hefur í 2013 grannskoðað generellu KT kontrollarnar í sambandi við, at Elektron veitir tænastr til KT landsins og kundar tess. Grannskoðanin er framd sambært SLA avtalu millum partarnar.

Kervisskoðarin á Elektron hefur fyri árið 2013 gjørt 3 frágreiðingar um KT viðurskiftini millum KT landsins og Elektron:

- Ársrapport fra Systemrevisionen 2013,
- ISAE 3402-erklæring om de generelle IT-kontroller på Elektron for året 2013 i relation til SLA med KTL, og
- Systemrevisionsrapport, generelle IT-kontroller 2013 på Elektron.

Úrslitið av kervisskoðanini er, at 6 manglar ella veikleikar vórðu staðfestir. Kervisskoðarin heldur, at øll 6 tilmælini hava miðal raðfesting. Síðani 2012 eru komin 2 nýggj tilmæli, og 3 tilmæli eru avgreidd. 4 tilmæli eru eldri enn eitt ár.

Gjaldstovan hefur í oktober 2014 greitt frá, at 3 tilmæli við miðal raðfesting og 2 tilmæli við lágari raðfesting eru avgreidd higartil í ár.

Tá sæð verður burtur frá omanfyri nevndu manglum og veikleikum, heldur kervisskoðarin, at yvirhøvur er eitt nøktandi trygðar- og eftirlitsstøði skipað við atliti at skipanum og dátum, sum viðvíkja KT landsins. Kervisskoðarin heldur eisini, at Elektron hefur hildið krøvini í SLA avtaluni í tíðarskeiðnum.

2.6 Fíggjarmálaráðið (LG 2012/203-01119)

Í frágreiðing okkara til lógtingsgrannskoðararnar í oktober 2012 eru ávís viðurskifti hjá Fíggjarmálaráðnum umrødd.

Stýringarmeginreglur um mál og nádd úrslit

Fíggjarmálaráðið hefur ikki sett í verk stýringarmeginreglur um mál og nádd úrslit, og hefur heldur ikki ásett neyvari reglur um, hvussu stýringarmeginreglurnar verða settar í verk, sambært § 7, stk. 5, í roknskaparkunngerðini.

Ætlanin var ikki at gera avríkssáttmálar fyri aðalráðini.

Sambært landsstýrismanninum var ætlanin ongantíð at gera avríkssáttmálar fyri aðalráðini, men at aðalráðini skulu gera sáttmálar við stovnarnar, tey varðaðu av. Ætlanin er at dagføra roknskaparkunngerðina frá 2007. Tá verður § 7 viðgjørð av nýggjum.

Roknskaparviðurskifti o.a.

Fíggjarmálaráðið hevði eina roknskaparreglugerð frá 2001, sum ikki var dagførd. Sambært Fíggjarmálaráðnum arbeiddu tey við at dagføra hana.

Roknskaparreglugerð og ognaryvirilit eru ikki dagførd.

Fíggjarmálaráðið hevði onki yvirtilt yvir sínar ognir sambært roknskaparkunngerð og vegleiðing frá Gjaldstovuni. Sambært Fíggjarmálaráðnum arbeiddu tey við at gera eitt ognaryvirilit.

Í oktober 2013 greiddi landsstýrismaðurin frá, at Gjaldstovan arbeiddi við at dagføra roknskaparrundskriðið og roknskaparkunngerðina, her ímillum at bloyta upp krøvini til ognaryvirilit. Fíggjarmálaráðið ætlaði at gera nýggja roknskaparreglugerð og ognaryvirilit, tá ið hesar dagføringar eru gjørðar.

Í oktober 2014 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at ætlandi verður arbeiðið við at dagføra roknskaparkunngerðina og roknskaparrundskriðið liðugt seinni í ár (2014).

KT viðurskifti og váðameting

Allar skipanir hjá Fíggjarmálaráðnum eru undir Landsneti og koma undir tær nýtslu- og trygðarreglur, sum Landsnet hefur fyriskrivað. Fíggjarmálaráðið hevði ikki gjørt

sjálvstøðuga váðameting um KT trygd sambært rundskrivi Vinnuáráðsins. Í oktober 2012 segði Fíggjarmálaráðið, at arbeitt varð við at gera váðameting.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Fíggjarmálaráðið hevur gjørt avtalu við KT landsins um at luttaka í einum trygdarpakka, har stovnurin bindur seg til at fylgja trygdarásetingunum hjá KT landsins.

2.7 Fígging landsins (LG 2013/203-0151)

Tá ið Landsbanki Føroya við gildi frá 1. apríl 2013 bleiv niðurlagdur, varð banka-parturin lagdur í sjálvstøðuga deild á Gjaldstovuni, nevnd Fígging landsins. Fígging landsins hevur m.a. til uppgávu at umsita gjaldførið og skuldina hjá landinum.

Bankaparturin hjá Landsbanka Føroya er fluttur til Gjaldstovuna.

Lógargrundarlagið undir virkisøkinum hjá Fígging landsins er LI. nr. 140/2012 “um landsins gjaldføris- og skuldarfyrising”. Sambært § 1 verða landsins gjaldføris- og skuldarviðurskifti fyrisit in av Gjaldstovuni eftir ásetingum frá Gjaldstovuráðnum, og sambært § 2, stk. 1, er Gjaldstovuráðið ovasti myndugleiki fyri virkseminum.

Landsgrannskoðanin grannskoðar Gjaldstovuna, herundir eisini Fígging landsins. Í sambandi við grannskoðan av Fígging landsins fyri fíggjarárið 2013 hava vit við heimild í LI. nr. 25/1999 “um grannskoðan av landsroknskapinum”, § 9, stk. 3, valt at útveita ein part av grannskoðanini til lóggilt grannskoðaravirki. Avtalað er, at Landsgrannskoðanin kannar landskassaskuldina, meðan grannskoðaravirkið kannar porteføljuskipanina⁴ og plaseringar av gjaldføri.

Landsgrannskoðanin hevur eisini kannað tøkkan pening, sum Fígging landsins umsitur ein part av. Hesum verður greitt frá í serstakum broti undir fíggjarstøðuni.

2.7.1 Landskassaskuld

Heimild fyri lánunum

Sambært § 42 í LI. nr. 103/1994 “um stýrisskipan Føroya” kann lán ella borgan, ið skuldbindur Løgting, Landsstýrið ella stovnar undir landinum, ikki verða tikið uttan við heimild í lóg. Sambært § 1 í LI. nr. 116/1991 “um lántøku til landskassan og umlegging av landskassalánnum” verður landsstýrinum heimilað landskassans vegna at taka lán til at rinda avdráttir av lánnum, til afturrindan av lánnum og til framskundaða afturrindan av lánnum í Føroyum og uttanfyri Føroyar.

Til at rinda gjaldførihall landskassans, samtykkir Løgtingið eftir tørvi lógir fyri hvørt ár sær, við heimild at taka lán. Í lógunum er ásett, hvussu nógv í mesta lagi kann lánast. Lánini verða tikin við at útgeva lánsbrøv.

Landsgrannskoðanin hevur kannað lániheimildirnar fyri árinum 2011 – 2013. Vit hava onki at finnast at.

Lánini í tráð við prospektið

Í sambandi við lántøku ger Gjaldstovan kunningartilfar til íleggjarar og onnur, nevnt prospekt. Í prospektinum er m.a. kunning um búskaparviðurskifti, upplýsingar um útgevaran av lánsbrøvunum og upplýsingar um lánsbrøvini, so sum samlaða upphædd, rentu, kurs, leypitið og fondskotu.

Landsgrannskoðanin hevur hugt eftir um lánini, sum vóru virkin við árslok 2013, eru í tráð við prospektini. Onki var at finnast at.

⁴ Porteføljuskipan: Skipan at skráseta m.a. virðisbrøv og avtaluinlán, sum Fígging landsins hevur plaserað gjaldførið í.

Avstemman av brævalánum

Vit hava samanhildið upphæddirnar á lánunum í landsroknskapinum við uttanhýsis tilfar. Tað er í sambandi við avrokning av lánunum, tá tey vórðu stovnað, og við restsalduna við árslok 2013. Onki var at finnast at.

Skráseting av brævalánum í landsroknskapinum

Í landsroknskapinum, notu nr. 8, eru lánini skrásett við áljóðandi virði umframt tíðaravmarkaðari rentu og kursmuni í sambandi við emissión. Samlaða bókaða virðið er 4,8 mia.kr., t.e. 68 mió.kr. hægri enn áljóðandi virðið.

Nr.	Heiti	Restskuld við árslok 2013	Tíðargreinað renta	Dagur	Roknað renta %	t.kr./%
						Ásett renta %
3013	FO-LB 180610	49.205	1.031	10-06	3,773	3,750
3016	FO-LB 140407	1.225.000	28.108	07-04	3,141	3,125
3017	FO-LB 160622	1.350.000	22.303	22-06	3,164	Var.
3018	FO-LB 150611	1.128.000	9.410	11-06	1,501	1,500
3019	FO-LB 170627	1.000.000	8.966	27-06	1,764	1,750
Tilsamans		4.752.205	69.818			

Í talvuni oman fyri hava vit eftirroknað tíðargreinaðu rentuna av hvørjum láni í mun til restskuldina við árslok 2013. Onki var at finnast at.

Vit hava somuleiðis funnið kursmunin við emissión fyri hvørt lánið og eftirroknað, hvat virðið av kursmuninum fyri hvørt lánið skuldi verið við árslok 2013. Sambært roknskaparmeginreglunum í landsroknskapinum verður sjálvur kursmunurin og ikki aðrar útreiðslur av brævalánum avskrivaður yvir lánstíðina⁵. Í talvuni niðan fyri er ein samanbering við tað, sum er bókað í Búskaparskipan landsins.

Nr.	Láns-upphædd	Kursmunur	Áramál	Ár eftir	Árlig amortis.	Roknað restvirði	t.kr.
							Bókað restvirði
3013	750.000	-8.400	12,5	4,44	-672	-1.860	-195
3016	1.650.000	726	4	0,27	182	36	36
3017	1.350.000	0	5	2,48	0	0	-1.336
3018	1.128.000	2.301	3	1,45	767	1.112	-203
3019	1.000.000	-270	4	3,49	-68	-236	-234
Tils.	5.878.000	-5.643			209	-948	-1.932

Árliga amortiseringin er roknað út frá, at lánini verða avdrigin sum ætlað. Í roknaða restvirðinum hava vit tikið hædd fyri, um lánini eru avdrigin skjótari enn ætlað. Vit hava onga viðmerking viðvíkjandi lánunum nr. 3016 og 3019.

Lán nr. 3013

Lánið er eitt annuitetsbrævalán, sum er avdrigið skjótari enn upprunaliga ætlað. Sambært avdráttarætlanini skuldi restskuldin við árslok 2013 verið 332 mió.kr. Restskuldin er 49 mió.kr. Lánið er tísil avdrigið við góðum 283 mió.kr. meira. Verður parturin av kursmuninum, sum stavar frá meiravdráttinum, drigin frá, eigur restvirðið av kursmuninum við árslok 2013 at vera út við 1.860 t.kr. Sostatt eru útreiðsluførdar 1.665 t.kr. ov nógv av kursmuninum fram til og við 2013.

Lán nr. 3017

Lánið varð stovnað við variablari rentu og hevði ongan kursmun í sambandi við emissión. Tó eru 2,4 mió.kr. bókaðar inn sum kursmunur í 2011 og síðani amortiseraðar. Fígging landsins hevur greitt frá, at talan er um sölukostnað v.m., sum verður avskrivaður yvir lánstíðina.

Lán nr. 3018

Lánið hevði 2,3 mió.kr. í kursvinningi við stovnan í 2012. Sama ár eru 2,6 mió.kr. bókaðar øvután vegin, og munurin síðani amortiseraður. Fígging landsins hevur greitt frá, at talan er um sölukostnað v.m., sum verður avskrivaður yvir lánstíðina.

⁵ Sambært ársroknskaparlógini, sum fevnir um privat virkir, verður eisini stovningarkostnaðurin o.a., amortiseraður yvir lánstíðina í sambandi við amortiserað kostvirði.

Skráseting av rentum v.m. í landsroknaskapinum

Sambært landsroknaskapinum eru renturnar 136,9 mió.kr. Hetta svarar til tað, sum er bókað á stovnsnummar 126201 "Rentur at gjalda":

StRk.útgr.	Heiti	Upphædd
5730.1000	Rentur av innanlandsskuld, ið eru goldnar – rentur	125.183
5730.2000	Rentur av innanlandsskuld, ið eru goldnar – ómaksgjöld v.m.	2.000
5731.0000	Munur – tíðaravmarkað renta og goldin renta (innanlands)	-871
5770.0000	Kursmunir, ið eru goldnir (staðfestir)	8.887
5771.0000	Ikki staðfestir kursmunir av restskuld	601
5790.0000	Aðrar rentuútreiðslur	1.112
Tilsamans		136.912

t.kr.

Í talvuni niðan fyri eru goldnar og tíðargreinaðar rentur fyri 2013 býttar á lánini. Vit hava roknað, hvat samlaða rentuupphæddin fyri hvørt lánið er í mun til eina miðalsaldu á láninum í 2013. Roknaða rentan er samanborin við ásettu rentuna á hvørjum láni.

Nr.	Miðalsalda 2013	Goldnar rentur	Tíðargr. rentur	Rentur tilsamans	Roknað renta %	Ásett renta %
3013	53.605	2.175	-184	1.991	3,714	3,750
3016	1.437.500	54.510	-9.752	44.758	3,114	3,125
3017	1.350.000	51.579	74	51.653	3,826	Var.
3018	1.128.000	16.920	26	16.945	1,502	1,500
3019	1.000.000		8.966	8.966	1,764	1,750
Tils.	4.969.105	125.184	-870	124.313		

t.kr./%

Rentan fyri lán nr. 3019 er roknað í mun til, at lánið er stovnað 27. juni 2013.

Á láni nr. 3017 er rentan út við 52 mió.kr., svarandi til góð 3,8%. Tað er nakað hægr enn fast rentaðu lánini, sum eru tikin seinastu árin. Sambært prospektinum skuldi rentan á láninum upprunaliga svara til CIBOR⁶ 3 mánaðir umframt 0,75% meirrentu. Sambært Nasdaq⁷ var CIBOR 3M í juni 2011 um 1,6% og í desember 2013 um 0,3%. Talan er tí um ein heilt týðandi mun í rentuupphæddini.

Fígging landsins hevur greitt frá, at í 2011, tá lánið varð tikið, var rentan júst lækkað. Hildið varð, at rentan aftur fór at hækka, og tí var skilagott at "swappa" til fasta rentu.

Vit hava gjøgnumgingið bókaðar upphæddir av ómaksgjöldum, staðfestum kursmuni o.ø. Vit hava einki at finnst at.

Tekstur	2011	2012	2013
Játtan, Rentur at gjalda	92.384	140.000	122.000
Nýtsla	153.822	140.805	136.912
Av hesum amortisering	34.998	6.761	601
Lán nr. 3013			
Bókað amortisering	217	449	87
Roknað amortisering	419	419	419
Munur	202	-30	332
Lán nr. 3017			
Bókað amortisering	-2.416	541	539
Roknað amortisering	0	0	0
Munur	2.416	-541	-539
Lán nr. 3018			
Bókað amortisering	0	-2.637	133
Roknað amortisering	0	-424	-767
Munur	0	2.213	-900
Samlaður munur	2.618	1.642	-1.107
Roknað amortisering tilsamans	37.616	8.403	-506

t.kr.

⁶ Copenhagen Interbank Offered Rate.

⁷ The National Association of Securities Dealers Automated Quotation.

Amortiseringin í árinum er 601 t.kr. Viðvíkjandi lánunum nr. 3013, 3017 og 3018 hava vit víst á, at amortiseringin ikki samsvarar við upplýstu roknskaparmeginreglurnar. Í talvuni oman fyri hava vit lýst, hvønn týðning amortiseringin hevur í mun til okkara viðmerkingar.

Eftirrokningin av láni nr. 3013 er grundað á restskuldina við árslok 2013. Samlaði munurin í amortiseringin stavar í mestan mun frá lánunum nr. 3017 og 3018.

Samanumtikið um brævalánini

Sambært roknskaparmeginreglunum í landsroknskapinum 2013 verður einans kursmunurin amortiseraður yvir lánstíðina. Amortiseringin viðvíkjandi láni nr. 3013, 3017 og 3018 samsvarar ikki við hetta og hevur tískil, sum víst á oman fyri, ávirkan á roknskapartølini tey einstøku árin.

Landsgrannskoðanin mælir til at øll brævalánini verða viðgjørd eins.

Landsgrannskoðanin heldur tað vera óheppið, at sami framferðarháttur ikki er nýttur fyri øll brævalánini og mælir til, at øll brævalánini verða viðgjørd sambært upplýstum roknskaparmeginreglum.

2.7.2 Porteføljuskipanin og plasingar av gjaldføri

Sum nevnt, hevur Landsgrannskoðanin útveitt ein part av grannskoðanini til løggilt grannskoðaravirki. Grannskoðaravirkið hevur grannskoðað hesi øki:

Porteføljuskipanin:

- útvegað og mett um grannskoðaraváttan um skipanina,
- kannað um øll trygdartiltøk verða hildin (innritan, funktiónsskilnaður, trygdaravrit o.s.fr.),
- kannað um skipanin roknað rætt (goymslu, kursvinning/tap, rentur o.s.fr.),
- kannað um útskriftir eru rættar og álítandi,
- kannað um transaktiónsslóðin millum porteføljuskipanina og Búskaparskipan landsins er í lagi, og
- kannað um samsvar er millum porteføljuskipanina og Búskaparskipan landsins.

Plasingar av gjaldføri:

- kannað um Gjaldstovan hevur nøktandi og dagførdar skrivligar manngongdir um, hvar hon plaserar gjaldførið,
- kannað um manngongdirnar verða hildnar,
- kannað um plasingarnar av gjaldførinum eru sambært LI. nr. 140/2012,
- kannað um plasingarnar av gjaldførinum eru í tráð við instruksin frá Gjaldstovuráðnum,
- kannað um Fígging landsins heldur seg til roknskaparinstruksin við Fíggjarmálaráðið viðvíkjandi plasingum av gjaldføri, og
- kannað um starvsfólk, ið gera íløgur, hava heimild, og um tey halda seg til hana.

Niðurstøðan hjá grannskoðaranum viðvíkjandi kannaðu økjunum er:

- Kontrollarnir, sum eru knýttir at nevndu kontrollmálum, í øllum týðandi lutum kunnu metast at vera nøktandi og hava verið nøktandi í tíðarskeiðnum 1. apríl til 31. desember 2013.
- Teir testaðu kontrollarnir, sum vóru neyðugir fyri at geva høga vissu fyri at kontrollmálini blivu rokkin í øllum týðandi lutum, hava virkað í tíðarskeiðnum 1. apríl til 31. desember 2013.

Grannskoðarin hevur hesar ískoytisupplýsingar:

“Vit hava undir okkara arbeiði staðfest, at roknskaparinstruksurin við Fíggjarmálaráðið, sum m.a. umfatar ásetingar um plasingar av gjaldføri, fyriliggur sum uppskot, men ikki er endaliga samtyktur.”

Grannskoðarin vísir á, at transaktiónsslóðin millum porteføljuskipanina og Búskaparskipan landsins er ikki optimal, við tað at tað ikki ber til at finna allar skrásetingar av einari bóking í Búskaparskipan landsins, men neyðugt er at fara víðari til porteføljuskipanina, um skrásetingar av eini transaktión skulu finnast fram.

Grannskoðarin mælir eisini til, at ein samlað avstemman verður gjørd, har tøl fyri bæði uttanhýsis veitarar, porteføljuskipanin og Búskaparskipan landsins verða sett upp móti hvørjum øðrum, fyri bæði fíggjarognir og avkast.

2.7.3 Samanumtikið

Samanumtikið er úrslitið av grannskoðanini nakrar viðmerkingar og okkurt tilmæli.

Tá ið bankaparturin av Landsbankanum 1. apríl 2013 varð lagdur í deild undir Gjaldstovuni at umsita, yvirtók Landsgrannskoðanin grannskoðanina av hesum økinum. Landsgrannskoðanin hevur tí sum útgangsstøði grannskoðað økið fyri tíðarskeiðið 1. apríl 2013 – 31. desember 2013, men fyri at kunna sanna roknskapin við árslok 2013, hava vit eisini eftirroknað upphæddir nøkur ár aftur í tíðina. Tí er onkur viðmerking til hendingar, sum eru frá tíðini áðrenn Gjaldstovan yvirtók økið, t.d. at ikki sami framferðarháttur at amortisera kursmunin er nýttur fyri øll landskassalánini.

Leiðslan á Gjaldstovuni og Fígging landsins hava greitt frá, at hon tekur viðmerkingarnar til eftirtektar.

3 Fiskivinnumál

3.1 Fiskimálaráðið (LG 2013/205-0111)

Í frágreiðing okkara í oktober 2013 umrøddu vit grannskoðan av Fiskimálaráðnum. Vit hava tikið afturíftur nakrar spurningar.

Fiskimálaráðið hevur ikki dagførda váðameting um KT trygd.

KT trygd

Í 2013 hevði Fiskimálaráðið eina váðameting frá 2005, sum ikki var dagførd.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at allar dátur hjá ráðnum liggja á netinum hjá KT landsins, og at ráðið er í holt við at gera avtalu við KT landsins um, hvussu dáturnar skulu handfarast, soleiðis at trygdin samsvarar við váðan.

Tíðarskráseting

Í februar 2014 mæltu lögtingsgrannskoðararnir staðiliga til, at viðurskiftini viðvíkjandi tíðarskrásetingini 2013 hjá Fiskimálaráðnum vórðu fingin í rættlag.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at ongi starvsfólk skylda nógvar tímar, og at Fiskimálaráðið væntar, at um ársskiftið verður slætt borð hjá teimum, ið eiga tímar tilgóðar.

3.2 Vørn (LG 2013/205-0342)

KT trygd

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Vørn fer at endurskoða váðametingina, sum er frá 2005.

Vørn hevur ikki dagførda váðameting um KT trygd.

Avgjöld

Fleiri av krøvunum, ið Vørn hevði ímóti reiðaríum um avgjald av avreiðingum uttanlands 2008 og 2009, vóru ikki goldin í oktober 2013.

Spurdur, hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at okkurt felag hevur goldið alla skuldina, at afturgjaldsavtalur eru gjørdar við onkur reiðarí, meðan eftirstøðan hjá einum felag er avskrivað, av tí at felagið er farið á húsagang.

3.3 Havstovan (LG 2013/205-0343)

Fremmand fígging av almennum virksemi

Í 2012 vísti Landsgrannskoðanin á, at sambært reglunum um stuðulsfíggað virksemi skal veruliga nýtlan gerast upp. Harafturat áttu leiguinntøkurnar til Magnus Heinason at verði skrásettar á høvuðskontuna hjá skipinum.

Í uppskoti til samtyktar í februar 2014 hildu lögtingsgrannskoðararnir tað ikki vera nøktandi, at stovnar, ið fáa fremmanda fígging, ikki skráseta verkætlanirnar rætt í

landsroknaskapinum. Tað forðar fyri gjøgnumskygni og er ikki í tráð við játtanarreglurnar og vegleiðingina hjá Gjaldstovuni um fremmanda fígging.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Fiskimálaráðið er vitandi um, at Havstovan og Landsgrannskoðanin eru ikki samd í bókingarháttinum, og at ráðið fer at royna at finna fram til best hóskaði skrásetingarháttin, um orka verður til tess.

Sambært landsstýrismanninum roynir Havstovan á hvørjum ári at avskriva sum mest uppá gamlar verkætlanir. Upphæddirnar verða tiknar av játtanini hjá stovninum. Tá ið verkætlanir geva yvirskot, verður tað nýtt til at minka um undirskot á øðrum verkætlanum. Í 2013 avskrivaði Havstovan 430 t.kr. á gomlum verkætlanum. Seinastu fimm árin eru tilsamans 1,5 mió.kr. avskrivaðar.

Landsgrannskoðanin heldur, at hendan mannagongdin er ikki í samsvari við reglurnar í roknskaparvegleiðingini “Fremmand fígging av almennum virksemi og íløgum” frá 29. desember 1998. Vegleiðingin hevur ásetingar um, hvussu inntøkan skal viðgerast, alt eftir um hon verður goldin frammanundan, ella hon verður goldin afturút.

Tá ið fremmanda fíggingin verður rindað afturút, “verður krav sent gevaranum, tá ið peningur er nýttur til endamálið, og kravið verður tikið við sum “flytingarinntøka” í játtanarroknaskapinum”.

Havstovan skrásetir árligu útreiðslurnar av verkætlanum sum “krav” móti gevarum. Munurin ímillum útreiðslur og inntøkur verður skrásettur á StRk. 6390 “Vanligar flytingarinntøkur” og flutt til fíggarstøðuna. Tann mannagongdin ger, at roknskapurin fyri verkætlanir á undirkontu 45 í landsroknaskapinum altíð visir nærum 0 kr.

Hall av verkætlanum verður bókað sum “avskrivning” og mótroknað inntøkum av overhead á stovnsnummari 110320 “Havstovan”. Konteringin er: StRk. 2192-2900 “Onnur søla av tænaðum, leigu og langtíðarleigu, alment”, útgreining: “overhead”.

Niðurstøðan hjá Landsgrannskoðanini er, at roknskapurin visir ikki eina rættvísandi mynd av verkætlanum.

Roknskapurin visir ikki eina rættvísandi mynd.

3.4 Fiskivinnuroyndir (LG 2013/205-0343)

Í 2013/2014 grannskoðu vit Fiskivinnuroyndir (stytt FVR). Endamálið var at kanna, um roknskapurin er rættur, og um viðgerð av umsóknum og útgjald av stuðli til fiskivinnugransking eru í samsvari við galdandi reglur og mannagongdir.

Samanumtikið ber til at siga, at umsitingin hevur gjørt skrivligar mannagongdir og fylgir teimum, tá ið ræður um at lýsa alment við, at stuðul verður latin, og tá ið umsóknir verða viðgjørðar.

Roknskapartøl 2009-2013:

St.kt.	Heiti	2009	2010	2011	2012	2013
11	Lønir	0	0	0	12	8
14-21	Rakstur	23	30	63	114	110
53-54	Stuðul til vinnu o.a.	4.362	1.970	2.766	2.985	2.870
71	Innanh.flyt.m. alm.stovnar (útr.)	649	2.376	2.227	1.196	1.331
	Tilsamans	5.034	4.376	5.056	4.307	4.319

t.kr.

Játtanin til FVR er rakstrarjáttan. Ein stýrisbólkur ger av, hvussu stuðulsøkini skulu raðfestast, seinast fyri tíðarskeiðið 2009-2012, til:

- Burðardyggan fiskiskap,
- Royndarveiði og virðisøking av fiski, og
- Búskaparliga og samfelagsliga menning av fiskivinnuni.

Ætlanin í 2013 er stórt sæð tann sama.

Stuðulsjáttan

Landsgrannskoðanin hevur í fleiri ársfrágreiðingum, seinast í 2007, umtalað FVR, herundir eisini heimildir at lata stuðul. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum vísti í síni tíð á, at ætlanin at gera lóg um stuðulsumsiting varð slept, orsakað av at arbeit varð við nýggjari játtanarlóg, og at hann roknaði við, at játtanarlógin fór at leggja yvirskipaðu reglurnar fyri studningsjáttanir.

Í mars 2014 hevur Fiskimálaráðið greitt frá, at ráðið heldur, at játtanin uppfyllir treytirnar í K. nr. 84/2011 “um rakstrarjáttan”, og at hon kann nýtast til at keypa tænastr, harundir kanningar o.a. Harafturat kunnu smáar stuðulsveitingar takast við undir rakstrarjáttan, og heldur ráðið, at góðar 3 mió.kr. er ein lítil játtan.

Spurt, um Fiskimálaráðið tryggjar sær, at endamálini við at lata stuðul eru rokkin, at úrslitini kunnu mátast, og at móttakararnir av stuðlinum hava tikið neyðug búskaparlig atlit í sambandi við nýtslu av peninginum (sparsemi, framleidni og virkisfæri), hevur ráðið svarað, at:

- *“Eitt stýri er sett fyri FVR, sum hevur eina reglugerð og eina skrá (2013-2015) at halda seg til, umframt at ein fulltrúi í ráðnum røkir og fylgir við játtanini.*
- *Úrslitini kunnu mátast á tann hátt, at antin verða verkætlanir lidnar ella kollsigla tær. Tað eru ikki gjørdar kanningar av, hvat vinnan, einstaklingar ella almennir stovnar halda um verkætlanirnar. Ávísar verkætlanir hava lagt stóði undir framhaldandi menning, sum t.d. gullaksakanningar, Multipelt-standardtrot til yvirlits makrelkanningar v.m.*
- *Ráðið metir, at flest allir móttakarar av stuðli eru samvitskufullir og ansa eftir, at peningurin verður nýttur forsvarliga. Nøkur neyv kanning av einstaka umsøkjaranum fer ikki fram, men álagt verður at senda inn roknskap v.m. Harafturat eru samskiparin og stýrslimirnir “gamlir í garði” og duga reiðiliga væl at meta um, hvar stuðul kann verða við til at gera nyttu.”*

Umsóknir um stuðul

FVR hevur eitt skriv við 14 punktum, sum ásetir mannagongdir fyri viðgerðina av umsóknum um stuðul. Í pkt. 5 verður lýst, hvørjir fyrimunir eru í sambandi við viðgerðina av umsóknum:

- *“nógvir samstarvsfelagar luttaka í verkætlanini,*
- *verkætlanin fevnir um bæði almennar stovnar og fyritøkur,*
- *talán er um eina verkætlan, sum bæði inniheldur gransking og menning,*
- *eginfíggingin er stór,*
- *onnur fígging enn Fiskivinnuroyndir luttekur eisini,*
- *verkætlanin er knýtt at ella er partur av norrønum ella altjóða verkætlan (t.d. FP7/Horizon2020 vm.), og at*
- *verkætlanin integrerar fiskiskap, framleiðslu og sølu.”*

Í onkrum verkætlanum er eginfíggingin lítil, og spurdu vit, hvussu tað samsvarar við lýstu fyrimunirnar. Sambært Fiskimálaráðnum er tað altíð ein fyrimunur, um umsøkjari kann vísa á, at hann hevur kontantan pening afturat stuðlinum, og verður tað raðfest fram um kapitaliserað egið avrik.

Stýrið hevur egnar reglur og raðfestir sjálvt stuðulin.

Helvtin av stuðulsupphæddini verður goldin, tá ið sáttmáli er undirskrivaður við umsøkjara. 35% verða goldin, tá ið ávegis frágreiðing er latin FVR, og tey seinastu 15%ini, tá ið verkætlanin er liðug, og grannskoðaður roknskapur er latin FVR.

Fiskimálaráðið hevur greitt frá, at í førum, har verkætlan ikki verður liðug, og nøktandi kunning ikki er latin ráðnum, verður restupphæddin 15% ikki goldin út. Stuðulsupphædd kann eisini verða hildin aftur fyrr í tilgongdini.

FVR roynir altíð at knýta ein privatán stuðulsmóttakara saman við einum almennum. Stýrisbólkar, sum hava yvirskipaðu leiðsluna av verkætlanini, verða nýttir til størri verkætlanirnar, eins og tað onkuntíð verða nýttir fylgibólkar. Árliga eru ímillum 20 og 25 verkætlanir í skipanini hjá FVR.

Stýrisbólkar

Umsóknir um stuðul verða viðgjørðar av einum stýrisbólki, sum er sjálvsupplerandi. Í bólkinum eru fimm limir:

- Eilíf Gaard, Havstovan,
- Bárður Enni, Heilsufrøðiliga Starvsstovan,
- Niels Winther, Føroya Ráfiskakeyparafelag,
- Johannes M. Olsen, Føroya Ráfiskaseljarafelag, og
- Viberg Sørensen, Føroya Reiðarafelag.

Sambært Fiskimálaráðnum eru allar avgerðirnar hjá stýrisbólkinum einmæltar. Stýrisbólkurin hevur sín uppruna í støðuni, sum Føroyar vóru í, eftir at fiskimarkíð varð flutt út á 200 fjórðingar í 1977⁸. Fyri at skapa størri kunneika til fiskiskap undir Føroyum játtaði Løgtingið pening til praktiskar fiskiroyndir. Fyrstu árin vórðu munandi upphæddir játtaðar. Í nítiárunum varð regluliga skipað fyri fundum í millum vinnuna og stovnarnar, ið varaðu av praktiskum fiskiroyndum. Tá ið játtanin “Praktiskar fiskiroyndir” kom, vóru umboð fyri vinnuna og almennu stovnarnar við í arbeiðinum at viðgera verkætlanir av tí játtanini.

Sambært frágreiðing hjá fyrrverandi stjóranum á Havstovuni, hevur nakað av orðaskifti verið um at sláa játtanina til Granskingarráðið og játtanina til FVR saman í ein grunn. Hesum hevur FVR ikki tikið undir við. Grundgevingin er, at pláss má vera fyri praktiskum royndum, sum ikki altíð lúka akademisk krøv.

Stakroyndir av verkætlanum

Vit kannaðu 6 verkætlanir, tvær frá hvørjum ári 2011, 2012 og 2013.

Onnur verkætlanin frá 2011 var endað, og FVR hevði fingið roknskap. Umsøjarin fekk 213 t.kr. av samlaðum kostnaði, sum var 258 t.kr. Hin verkætlanin fekk 200 t.kr. játtaðar, men varð ikki liðug, tískil eru tær seinastu 40 t.kr. ikki goldnar. Ongin frágreiðing ella roknskapur var komin frá umsøkjara.

Onnur verkætlanin frá 2012 fekk 300 t.kr. Harav eru 255 t.kr. goldnar, men restupphæddin 45 t.kr. er ikki goldin, orsakað av at ongin endalig frágreiðing ella roknskapur er latin FVR. Í hinari verkætlanini fingur umsøjararnir 100 t.kr. FVR metir, at verkætlanin er forsvarliga endað, og tí er øll upphæddin goldin.

Treytir fyri stuðli eru ikki altíð uppfyltar.

Spurt, um Fiskimálaráðið heldur tað vera nøktandi, at treytirnar fyri at fáa stuðul ikki verða uppfyltar, svarar ráðið, at verkætlanir verða ofta seinkaðar, og tí verður peningur ikki goldin út. Samstundis boðar ráðið frá, at tað tekur viðmerkingarnar til eftirtektar og heldur, at tað er neyðugt at tátta í fyri at fáa verkætlanirnar endaliga lidnar.

Verkætlanirnar 2013 eru ikki lidnar. Onnur fekk játtan til 2013 og 2014, meðan hin fekk játtan til 2015 eisini.

⁸ Sí frágreiðing frá Hjalta í Jákupsstovu, fyrrverandi stjóra á Havstovuni.

3.5 Umhvørvisstovan (LG 2013/215-0374)

Í ársfrágreiðingini 2012 umrøddu vit grannskoðan á Umhvørvisstovuni og høvdu nøkur tilmæli.

Í september 2013 greiddi landsstýrismaðurin frá, at Innlendismálaráðið arbeiðdi saman við Umhvørvisstovuni at gera uppskot til kunngerð um fólkaskráseting o.a. Ætlanin var, at kunngerðin skuldi vera liðug í juli 2014.

Umhvørvisstovan goymir nógvar týðningarmiklar upplýsingar. Stovnurin hevði ikki gjørt váðameting sambært rundskrivinum um KT trygd.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at veitararnir av KT skipanunum javnan royna og endurskapa skipanirnar. Umhvørvisstovan og KT landsins samstarva um at gera neyðugar lýsingar av rakstri og trygdarátøkum viðvíkjandi teimum stóru, og fyri samfelagið vitalu fakskipanunum: landsfólkayvirlit, tinglýsing og matrikul.

*Umhvørvisstovan
umsitur týðandi
skipanir.*

Sambært landsstýrismanninum væntar Umhvørvisstovan at vera liðug við váðametingina innan einar tveir mánaðir (sept. 2014).

*Umhvørvisstovan
hevur ikki gjørt
váðameting.*

Stýringarmeginreglur um mál og nádd úrslit eru ikki settar í verk fyri Umhvørvisstovuna.

Í 2014 var Landsgrannskoðanin á ófráboðaðum kassaeftirliti á Umhvørvisstovuni. Vit høvdu onki at finnast at.

4 Vinnumál

4.1 Umsiting av Vinnusjúkugrunninum (LG 2011/206-0211)

Í frágreiðing okkara í oktober 2012 umrøddu vit grannskoðan av umsitingini av Vinnusjúkugrunninum. Sambært § 78, stk. 7, í Ll. nr. 67/2009 “um trygging móti avleiðingunum av arbeiðsskaða” kann nevndin fyri Vinnusjúkugrunnin leggja dagligu umsitingina til ein annan almennan stovn. Nevndin hevur gjørt avtalu við TAKS um at hava dagligu umsitingina av grunninum um hendi. Vinnumálaráðið er kunnað um, at uppskot er gjørt til nýggja umsitingaravtalu, sum eftir ætlan verður avgreidd í heyst (2014).

Vinnumálaráðið hevur kunnað um, at í sambandi við at nýggj nevnd er vald, og nýggjur formaður er valdur, er roknskaparreglugerðin endurskoðað. Uppskotið til roknskaparreglugerð er sent stjóranum á TAKS til góðkenningar.

4.2 Jarðfeingi (LG 2013/206-0321)

Í 2013 grannskoðaðu vit Jarðfeingi. Jarðfeingi varð innlimað í Landsnet í juni 2013, tó vóru nakrar serskipanir eftir hjá stovninum. Allar dátur lógu hjá Landsnet, sum tók sær av hýsing og backup.

Jarðfeingi hevði ikki skrivligar mannagongdir um KT trygd. Leiðslan ætlaði at fara ígjøgnum allar trygdarásetingar á heysti 2013. Leiðslan helt, at trygdin hjá stovninum var í lagi, hóast stovnurin ikki hevði fylgt rundskrivinum um KT trygd. Landsgrannskoðanin mælti til, at Jarðfeingi gjørði skrivligar mannagongdir um trygdartiltøk.

Spurdur, hevur landsstýrismaðurin í oktober 2014 svarað, at skiftið til Landsnet endaði við, at allar dátur, eisini tær í serskipanum, komu at liggja (uttan fyri húsið) í Landsnet umhvørvinum. Tað gjørði, at tørvurin hjá Jarðfeingi at hava aðrar mannagongdir enn tær, sum Landsnet hevur, minkaði.

Sum nú er, hevur Jarðfeingi undirskrivað “Sáttmáli um tænaustig av Landsnet – grundtænaustunum”, sum er ein SLA⁹. Har finnast skrivligar mannagongdir um trygd.

Stýringarmeginreglur um mál og nádd úrslit

Vinnumálaráðið hevur gjørt mál- og avrikssáttmála við Jarðfeingi. Vinnumálaráðið hevur í oktober 2014 havt uppfylgjandi fund við Jarðfeingi um sáttmálan.

Roknskaparreglugerð

Jarðfeingi hevði eina gamla roknskaparreglugerð, sum ikki var dagförd. Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Jarðfeingi hevur arbeitt við at dagføra roknskaparreglugerðina, men tað hevur drigið út. Miðað verður eftir, at Vinnumálaráðið fær uppskot til góðkenningar í november 2014.

Jarðfeingi hevur ikki dagfórda roknskaparreglugerð.

⁹ Service Level Agreement.

Starvsfólk hava enn stóra flexsaldur.

Tíðarskráseting

Í 2013 høvdu nógv starvsfólk hjá Jarðfeingi arbeiðstímar tilgóðar, meðan onnur skyldaðu nógvar tímar. Landsstýrismaðurin helt, at tað sjálvsagt var av stórum týðningi, at øll arbeiðsorkan, sum Jarðfeingi rindaði fyri, varð nýtt til at fremja arbeiðið hjá stovninum. Hann legði afturat, at leiðslan var í holt við at fáa pluss- og minustímar avgreiddar.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Jarðfeingi hevur arbeið og arbeiðir framvegis við at fáa saldur, ið liggja uttan fyri ásett mark, avgreiddar. Enn er ikki komið heilt á mál, men tað er rættað munandi upp á frávikini.

Verkætlanir hjá Jarðfeingi

Landsgrannskoðanin helt, at kostnaðurin fyri verkætlanirnar var ikki nóg gjøgnumskygdur, tá ið allar útreiðslur ikki vórðu skrásettar á verkætlanirnar, og samlaði kostnaðurin fyri verkætlanirnar tí ikki sást í landsroknskapinum.

Sambært K. nr. 84/2011 “um rakstrarjáttan” skulu vørur og tænastur, sum verða nýttar bæði av stuðulsfíggaðum virkseminum og vanligum virkseminum hjá stovninum, verða skrásettar ávikavist undir stuðulsfíggaðum virkseminum og vanligum virkseminum samsvarandi veruligu nýtisluni. Sama er galdandi fyri lønarútreiðslur til starvsfólk.

Í september 2013 segði Jarðfeingi, at tey fóru at taka stig til at rætta mannagongdina. Í roknskaparreglugerðini hjá stovninum vóru ongar reglur um, hvussu verkætlanir skulu viðgerast roknskaparliga.

Í oktober 2013 greiddi landsstýrismaðurin frá, at Vinnumálaráðið og Jarðfeingi eru samd við Landsgrannskoðanina um, at roknskapurin hevði ikki verið nóg gjøgnumskygdur, og at framyvir verður mannagongdin broytt soleiðis, at felags útreiðslur (overhead) og lønir verða bókaðar á verkætlanirnar.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at í fíggarlógini 2014 er hetta virksemin lagt í eina undirkontu fyri seg: Undirkontu 40 Granskingarverkætlanir.

Stig eru tikin til at verkætlanir vera bókaðar á undirkontu fyri seg.

Inntøkur og útreiðslur í sambandi við granskingarvirkseminum verða nú bókaðar á høvuðskontu 6.32.1.03 “Jarðfeingi”: Undirkontu 40. Lønarútreiðslurnar eru tó enn allar fyribils bókaðar á undirkontu 20, vanligt virksemin hjá Jarðfeingi. Ætlanin er at gera umbókingar og flyta hesar lønarútreiðslur til undirkontu 40.

4.3 Rúsdrekkasøla landsins (LG 2013/206-0373)

Seinasta árið hevur Landsgrannskoðanin verið á ófráboðaðum kassa- og goymslu-eftirliti á nøkrum deildum hjá Rúsdrekkasølu landsins. Vit stemmaðu dagligu sølurnar av við bókhaldið og peningastovnskonturnar, og stemmaðu goymslurnar á sölustøðunum av við goymsluyvirlitið í høvuðsbókhaldinum. Eisini gjørdu vit við árslok eftirlitsteljingar av goymsluni hjá Rúsdrekkasøluni. Onki var at finnast at.

4.4 Stuðulsjáttanir til orkumál (LG 2013/215-0374)

Í frágreiðing okkara í oktober 2013 greiddu vit frá grannskoðanini av stuðulsjáttanum til orkumál.

Í september 2013 greiddi Vinnumálaráðið frá, at ráðið sum meginreglu hevði nýtt “Reglugerð fyri stuðul til alternativar orkuverkætlanir”, sum ásetir, hvussu stuðulin verður játtaður, og hvør kann søkja.

Í oktober 2013 hevði Vinnumálaráðið ikki fingið verkætlanarroknskapir fyri 2012 frá stuðulsmóttakarunum, hóast ráðið hevði rykt eftir teimum.

Í október 2014 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at í 2014 er peningur ikki settur av til at stuðla orkuverkætlanum. Ein tilsøgn um stuðul, 1,4 mió.kr., varð givin í 2013, og peningurin bleiv stöðlaður. Verkætlanin er ikki endaliga gjøgnumförd, og stuðulin er av somu orsök ikki avgreiddur.

4.5 Heilsufrøðiliga Starvsstovan (LG 2013/206-0375)

Í 2014 hefur Landsgrannskoðanin grannskoðað Heilsufrøðiliga Starvsstovuna. Endamálið var at kanna innanhýsis mannagongdir og innaneftirlit hjá stovninum.

Sambært § 1, stk. 2, í Li. nr. 23/1986 setir landsstýrismaðurin við kunngerð reglur fyri Heilsufrøðiliga Starvsstovuna. Landsstýrismaðurin hevði ikki lýst kunngerð, men hevði ásett reglurnar í rundskrivi frá 21. mars 2003.

Í september 2013 heitti Vinnuáráðið á Heilsufrøðiliga Starvsstovuna um at gera uppskot til mál- og avriksáttmála. Stjórin á Heilsufrøðiliga Starvsstovuni hefur greitt frá, at hóast ongin sáttmáli er, so hefur stjórin mánaðarligar fundir við Vinnuáráðið. Stovnurin hefur eina ársætlan, har mál- og avrik eru sett upp.

Í október 2014 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at farið verður í næstum undir at gera mál- og avriksáttmála fyri 2015, sum eftir ætlan skal vera liðugur í desember 2014.

KT trygd

Í apríl 2014 hefur stovnurin gjørt váðameting, ið umfatar m.a. kanningarstovuskipanina LIMS, journalskipanina og aliskipanina. Í skipanunum eru dátur av tiknum royndum, ið verða móttiknar til kanningar, inn- og útgangandi samskipti og framleiðsludátur frá alarum. Tá ið talan er um persónsviðkvæmar upplýsingar, er atgeingi til upplýsingarnar avmarkað til ávís starvsfólk. Stovnurin hefur loyvi frá Dátueftirlitinum til persónsdátur.

Heilsufrøðiliga Starvsstovan er limur í Landsnet. Stovnurin hefur gjørt tænastráttmála við KT landsins og fylgir reglunum hjá teimum. Talan er bæði um vanliga tænastráttmálan (SLA) og um sáttmála við Landsnet um fakskipaninar (FAK-SLA) á stovninum.

Roknskaparviðurskipti o.a.

Heilsufrøðiliga Starvsstovan og Arbeidseftirlitið, sum vórðu lögð saman í ein stovn í 2011, høvdu roknskaparreglugerðir frá ávikavist 2004 og 2007, sum ikki vóru dagfardar síðani.

Í október 2014 hefur landsstýrismaðurin kunnað um, at Vinnuáráðið hefur umrøtt málið við Heilsufrøðiliga Starvsstovuna. Avtalað var, at Heilsufrøðiliga Starvsstovan skuldi senda Vinnuáráðinum uppskot til nýggja roknskaparreglugerð síðst í október 2014.

Stovnurin hefur eina kanningarstovuskipan (LIMS), har øll kanningarúrslit verða goymd. Kanningarúrslitini verða skrivað út og nýtt sum grundarlag fyri fakturering í Búskaparskipan landsins.

Heilsufrøðiliga Starvsstovan hefur inntøkur av tænastráttmála og frá eftirlits- og umsjónargjöldum. Í K. nr. 37/2000 og fylgiskjali til somu kunngerð hefur landsstýrismaðurin ásett gjöld, galdandi frá 1. mars 2008. Gjöld eru eisini ásett við K. nr. 55/2005 og K. nr. 6/2009.

Arbeidseftirlitið krevur gjöld sambært K. nr. 121/2005 og K. nr. 105/2009.

Við 8 stakroyndum kunnaðu vit, um gjørd arbeiði hjá Arbeidseftirlitinum vóru fakturerað, og rokningar sendar út. Í seks teirra var onki at finnast at.

*Heilsufrøðiliga
Starvsstovan og
Arbeidseftirlitið vóru
lögð saman í ein
stovn í 2011.*

Hini bæði málini fataðu um uppsetingarsýn av lyftum, umbiðin í 2012. Í málunum fyriliggur eitt fráboðanarskjal frá tænaustufyrirtekku, har fyrirtekkan hevur góðkent eina lyftu. Sambært Heilsufrøðiligu Starvsstovuni hevur stovnurin higartil ikki skrivað rokningar fyri uppsetingarsýn av lyftum.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Arbeidseftirlitið krevur bert gjöld fyri eftirlit og hevur sostatt ikki tikið gjöld fyri góðkenning av uppsettum lyftum.

Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevur skrásett tól til kanningarstovur, bilar og bygningar í støðisognaryvirlitinum í Búskaparskipan landsins. Innbúgv, telefonir o.o. smærri aktiv eru ikki skrásett. Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevur víst á, at innbúgv og smærri aktiv eru so gomul, at tey hava millum lítið og onki virði, og hevur leiðslan tí mett, at tað ikki loysir seg at skráseta tey.

Lønir

Stórar flexsaldur vóru.

Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevur skrivligar mannagongdir um stýring og skráseting av arbeidstíðini. Landsgrannskoðanin heldur tað vera í meira lagi, at starvsfólk kunnu eiga upp í 355 tímar til góðar, og at onkur skyldar upp í 177 tímar. Landsgrannskoðanin mælir til, at fáa hesi viðurskifti í rættlag, og at leiðslan vátta, at tímarnir, sum goldið verður fyri, eru rættir.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Vinnumálaráðið á fundi við Heilsufrøðiligu Starvsstovuna hevur umrøtt málið. Stjórin hevur váttað, at tímaskrásetingarnar eru fingnar upp á pláss.

4.6 Strandfaraskip landsins, lógujáttan (LG 2013/206-0382)

Smærri umvælingar vera skrásettar á bæði lógu- og rakstrarjáttan.

Strandferðslan hevur skrásett smærri umvælingar av skipum á bæði høvuðskontu 6.38.2.02, sum er ein lógujáttan, og á høvuðskontu 6.38.2.01, sum er ein rakstrarjáttan.

Roknskapur og játtan 2013:

Undirkonta	Heiti	Roknskapur	Játtan
01	Sandoyarskip	0	0
03	Suðuroyarskip	15.539	15.500
05	Ternan	1.538	1.750
16	Nólsoyarskip	1.915	1.987
20	Skúvoyarskip	3.000	3.000
21	Umv. av smærru skipunum	281	200
22	Sam	1.664	1.500
	Tilsamans	23.937	23.937

t.kr.

Landsgrannskoðanin ivast í, um smærri umvælingar eiga at verða játtaðar sum lógujáttan, og um tað er í tráð við reglurnar í K. nr. 83/2011 “um lógujáttan”. Vit halda, at tað kann forða fyri gjøgnumskygni í roknskapinum, at umvælingarnar verða skrásettar á fleiri høvuðskontur.

Í oktober 2014 hevur Vinnumálaráðið víst á, at sambært § 1 í K. nr. 83/2011 verður lógujáttan brúkt í sambandi við bygging, ognan ella avhending av bygningum, lógum og skipum o.ø. og í sambandi við stór viðlíkahaldsarbeiði, sambært § 22, stk 1, í játtanarlógini.

“Stór viðlíkahaldsarbeiði” ikki allýst.

Vinnumálaráðið skilir ivamálið hjá Landsgrannskoðanini, men vísir á, at tað er ikki gjørd nøkur allýsing av, hvat “stór viðlíkahaldsarbeiði” umfatar. Vinnumálaráðið heldur tað tí vera upp til avvarðandi landsstýrismann at meta um, og í síðsta enda landsstýrismannin í figgjarmálum, sum hevur evstu ábyrgd av figgjarlógini, og leggur figgjarlóguruppskotið fram vegna landsstýrið, at meta um, hvussu “stór viðlíkahaldsarbeiði” skulu allýsast.

Landsstýrismaðurin sigur, at um landsstýrismaðurin í fíggjarmálum heldur, at umrøddu viðlíkahaldsarbeiði eru ov smá til at vera umfatað av løgjáttan, fer Vinnumálaráðið sjálvsagt at taka tað til eftirtektar.

Nólsoyarferja

Sambært LI. nr. 16/2013 “um at byggja nýggja Nólsoyarferju” kann kostnaðurin í mesta lagi verða 50 mió.kr. Ætlanin var at nýta 7,5 mió.kr. í 2013, 20 mió.kr. í 2014 og 22,5 mió.kr. í 2015.

Í 2014 eru 3,5 mió.kr. játtaðar til byggingina av Nólsoyarferju. Ætlanin er at brúka 29 mió.kr. í 2015 og 16 mió.kr. í 2016.

Spurt, hvussu gongur við byggingini, hevur Vinnumálaráðið svarað, at ferjan er teknað og projekterað. Eftir ætlan verður klárt at bjóða út síðst í november í 2014.

Skúvoyarferja

Í eykajáttanarlóg september 2013-4 vórðu játtaðar 3 mió.kr. til Skúvoyarferju, og samstundis varð játtanin til Nólsoyarskip lækkað samsvarandi.

Sambært útgjaldingarskjali legði Strandferðslan út fyri kostnaðin av at keypa ferjuna, fyri sýn, trygging og fyri flutning til Føroyar. Strandferðslan fekk peningin afturgoldnan av løgukontuni.

Í viðmerkingunum til eykajáttanina er kostnaðurin av keypi og neyðugum dagføringum settur at verða 6,5 mió.kr. Mælt varð til at játta pening til keyp, botnsýn og heimtøku av ferjuni, sum varð sett at kosta 3 mió.kr. í 2013.

Landsgrannskoðanin hevur spurt, hvør endaliga og uppgjørda upphæddin fyri keyp, heimtøku, sýn og trygging er í 2013.

Í viðmerkingunum til umbøn um eykajáttan mars 2014-2 sigur Strandferðslan m.a., at “tað letur til, at ísetingin av nýggju motorunum av misgáum ikki er komin við í játtanarumbønina”.

Landsgrannskoðanin heldur tað vera undrunarvert, at íseting av motorunum ikki varð tikin við í kostnaðarmetingina, fyrr enn biðið varð um eykajáttan í mars 2014, tá ið havt verður í huga, at umbønir um játtanir til sama mál hava verið viðgjørðar í Tinginum tvær ferðir áður, nevnliga í eykajáttan fyri september 2013 og so aftur í løgtingsfíggjarlóginum 2014.

Í oktober 2014 hevur Vinnumálaráðið greitt frá, at Vinnumálaráðið eisini undraðist stórliga yvir, at ein slík sjálvsøgd útreiðsla ikki er tikin við. Vinnumálaráðið hevur havt nógv samskipti við Strandfaraskip landsins um, júst keypið av nýggju ferjuni til Skúvoyarleiðina og fingið nógvar detaljaraðar útgreiningar av kostnaðunum. Sambært Vinnumálaráðnum framgongur tað ikki av nøkrum av hesum samskipti, at kostnaður fyri íseting av motorum ikki var við; tvørturímóti hevur Strandfaraskip landsins mótvegis Vinnumálaráðnum og Løgtingsins fíggjarnevnd váttað, at umbidna játtanin eftir bestu sannføring fór at halda. Vinnumálaráðið heldur als ikki, at hetta er nøktandi.

Landsgrannskoðanin undrast á at, íseting av motorum ikki var tikin við í kostnaðarmetingina.

Spurt, um Vinnumálaráðið metir, at játtanin fer at halda fyri 2014, hevur ráðið svarað, at nýggja Skúvoyarferjan er liðugt umvæld, uppstigað og er sett í sigling, og at til nú sær løgjáttanin út til at halda. Vinnumálaráðið sigur, at ráðið tó er greitt yvir, at tað eru 5,1 mió.kr. bókaðar á hesa kontu í 2014, hóast játtanin er 4,6 mió.kr. Vinnumálaráðið hevur biðið Strandfaraskip landsins kanna málið nærri og venda aftur til Vinnumálaráðið.

4.7 Eftirlitsstovnarnir á Skálatrøð (LG 2013/206-0383)

Fjarskiftiseftirlitið, Posteftirlitið, Tryggingareftirlitið, Kappingarráðið og Skráseting Føroya vóru undir einum nevndir Eftirlitsstovnarnir á Skálatrøð.

Starvsfólkini vóru knýtt at *einum* stovni, men nøkur teirra gjørdu uppgávur fyri aðrar stovnar í skrivstovufelagsskapinum. Samsýningar fyri tænastrur hava verið faktureraðar ímillum høvuðskonturnar. Taksturin var 400 kr. fyri tíman uttan mun til, hvørji starvsfólk gjørdu arbeiðið.

Í september 2013 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Vinnumálaráðið fór at heita á leiðsluna at meta, hvørt meira rættvísandi takstir kunnu verða nýttir.

Eftirlitsstovnar eru lagdir saman í ein stovn.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at eftirlitsstovnarnir eru umskipaðir og lagdir saman í ein stovn, nevndur Vinnustovnurin (*nýggj høvuðskonta 6.37.1.20. Vinnustovnurin*). Í Vinnustovnurin eru:

- Fjarskiftiseftirlitið
- Tryggingareftirlitið
- Skráseting Føroya
- Kappingareftirlitið
- Posteftirlitið
- Útlendingastovan

Landsstýrismaðurin kunnaði um, at ein felags mál- og avrikssáttmáli er gjørdur fyri Vinnustovnin í 2014.

Nýggj roknskaparreglugerð er gjørd fyri Vinnustovnin. Í stk. 4 í nýggju roknskaparreglugerðini stendur, at “starvsfólkini eru knýtt at *einum* stovni (deild), men nøkur teirra gera uppgávur fyri aðrar stovnar í skrivstovufelagsskapinum. Samsýningin fyri tænastrurnar verður fakturerað ímillum undirkonturnar. Taksturin er roknaður sum miðal tímakostnaður pr. starvsfólk”. Vinnumálaráðið hevur góðkent roknskaparreglugerðina.

Landsstýrismaðurin greiddi eisini frá, at leiðslan á Vinnustovninum í 2013 setti í gildi skilnað millum kassa og bókhald.

Í roknskaparreglugerðini fyri Vinnustovnin er ásett, at skipanin við kontantkassum heldur uppat 1. januar 2015. Tó fer framvegis at vera møguligt at rinda við gjaldkorti.

Sambært landsstýrismanninum hevur stovnurin arbeiðt saman við TAKS og Hagstovuni við at fáa allar roknskapir inn talgildar. Eftir tíðarætlanini skuldi arbeiðið vera liðugt í 2013.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at fyrsta fasa av nýggju talgildu skipanini er liðug, og verða roknskapir latnir inn talgilt fyri fyrstu ferð í 2014 fyri roknskaparárið 2013.

Sambært leiguavtaluni skuldi eigarin fyri 31. desember 2010 gera ábót á verandi atkomuviðurskifti til leigaðu hølini, soleiðis at koyristólar kundu fáa atgongd frá veggæddini við lyftu.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at nýggj lyfta er tikin í nýtslu.

4.8 Ferðaráð Føroya (LG 2013/206-0385)

Í eykajáttanarlóg fyri apríl 2014-2 varð játtanin til Ferðaráð Føroya á høvuðskontu 6.38.5.01 lækkað við einari mió.kr. Av lækkingini fóru 500 t.kr. til at fígga partapening

hjá landinum í P/f Visit Faroe Islands. Hinar 500 t.kr. vórðu fluttar til høvuðskontu 6.13.4.04 "Marknaðarføra Føroyar (stuðulsjáttan)".

Ll. nr. 62/2014 "um P/F Visit Faroe Islands" varð samtykt í mai 2014, við tí endamáli at samskipa og marknaðarføra Føroyar sum ferðafólkaland, til tess at skapa vøkstur innan føroyska ferðavinnu. Landsstýrið eigur allan partapeningin í felagnum. Stuðul verður veittur felagnum í lögtingsfíggarlógini.

Virksemd hjá Ferðaráðnum er flutt í P/f.

Sambært lógini verður í sáttmála millum partafelagið og landsstýrismannin ásett, hvussu stuðulin frá landinum kann verða nýttur.

4.9 Akstovan (LG 2013/215-0384)

Akstovan hevur 7 peningastovnskontur og 2 kassar á deildini í Tórshavn. Í juli 2014 var Landsgrannskoðanin á ófráboðaðum kassaeftirliti. Vit mæltu til, at Akstovan flutti pening til kontu hjá Gjaldstovuni oftari, so stovnurin ikki liggur inni við óneyðugum peningi. Annars var onki at finnast at.

5 Mentamál

5.1 Nám (LG 2013/207-0231)

Í seinastu ársfrágreiðingini umrøddu vit grannskoðanina av Nám.

Undirvísingaramboð

Ll. nr. 53/2014 “um at útvega undirvísingarmiðlar o.a.” er sett í gildi í mai 2014. Samstundis fór gamla lógin frá 2005 úr gildi. Landsstýrismaðurin hevur kunnað um, at reglur eru ikki gjørdar sambært ásetingunum í § 3, í lógini um virksemd hjá stovninum og nærri reglur um stuðulsveitingina.

Nýggjar reglur eru ikki gjørdar um virksemd hjá stovninum.

Roknskaparviðurskipti o.a.

Sambært landsstýrismanninum er ongin avtala gjørd við Nám um stýringarmeginreglur fyri 2014. Nám hevur broytt mannagongdina um at gera kassan og peningastovnskontuna upp regluliga og hevur gjørt ognaryvirilit yvir samlaðu ognirnar. Stovnurin fer at seta í verk skipan viðvíkjandi felags arbeiðstíðarskráseting seinast í 2014.

Bókagoymsla

Í september 2013 tóku vit stakroyndir av bókagoysmluni, men fingur ikki nøktandi skjalprógv fyri virðinum 31. desember 2012. Vit mæltu til, at Nám gjørdi greiðari mannagongdir fyri at styrkja um samlaðu umsitingina av goysmluni.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Nám hevur gjørt greiðar mannagongdir fyri at tryggja, at goysmlutølini verða dagførd hvønn ársfjórðing, soleiðis at skjalprógv fyri goysmlu og goysmluvirði altíð eru eftirfarandi.

Eisini hevur stovnurin syrgt fyri, at dáturnar á goysmlulistunum verða fluttar til ein dátugrunn, sum verður tøkur hjá stovninum í heyst. Harvið heldur Nám, at tey hava neyðugu amboðini at tryggja, at røttu tøluni sjálvvirkandi verða flutt frá innanhýsis bókhaldsskipanini til Búskaparskipan landsins.

KT trygd

Nám hevði ikki gjørt váðameting, sum ásett í rundskrivi frá Vinnumálaráðnum. Stovnurin hevði heldur ikki skrivligar reglur um trygdartiltøk, men fylgdi reglunum hjá KT landsins fyri tær skipanir, sum vóru undir Landsneti.

Nám hevur ikki gjørt váðameting.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at málið hjá stovninum er, at váðametingin og skrivligar mannagongdir eru gjørd fyri ársskið 2014/2015.

Eftirútbúgving og skeið

Sambært landsstýrismanninum er arbeiðið, sum var byrjað í oktober 2013 at skipa eftirútbúgvingina í síni heild ikki liðugt.

5.2 Fólkaskúlin (LG 2013/207-0232)

Landsgrannskoðanin hefur í 2014 grannskoðað lönir til lærarar í fólkaskúlanum. Endamálið var at kanna innanhýsis mannagongdir, og um lönirnar eru rættar. Sambært fíggarlógini eru 736 fulltíðarstørv í skúlanum.

Roknskapartöl 2009 – 2013:

St.kt.	Heiti	2009	2010	2011	2012	2013
11	Lönir v.m.	267.086	278.087	275.472	274.928	277.069
14-16	Aðrar útreiðslur	2.375	484	1.118	1.122	1.474
52	Tilskot til einstaklingar	29	0	0	0	22
54	Stuðul til annað virksemi	883	635	793	774	1.230
71	Innanh.flyt. m. alm. stovn.útr.	181	660	934	799	809
Tilsamans		270.554	279.866	278.317	277.623	280.604

t.kr.

Mentamálaráðið tillutar tímar til fólkaskúlarnar. Starvsfólk hjá Mentamálaráðnum taka sær av dagligu umsitingini, og Lønardepilin á Gjaldstovuni rindar lönirnar út.

Skúlaforskipanin

Skúlaforskipanin er amboðið hjá skúlanum, Mentamálaráðnum og Gjaldstovuni at samskifta við, til avgreiðslu av lønar- og setanarviðurskifti hjá fólkaskúlalærarum.

Síðani mars 2010 hefur Gjaldstovan umsitid raksturin av Skúlaforskipanini, herundir KT trygdina og brúkaramarkamótini til felags lønarskipanina og Búskaparskipan landsins. Skipanin er partur av samlaðu brúkara- og skipanarumsitingini hjá Gjaldstovuni.

Árlig ráðlegging

Grundað á upplýsingar frá leiðslunum um væntað næmingatal, flokkatal o.a. skipar landsstýrismaðurin hvørt ár læraratalið í einstøku skúlanum.

Í apríl fáa skúlarnir skrivlig boð frá Mentamálaráðnum um, hvussu nógvar pultstímar teir hava at ráða yvir komandi skúlaár til vanliga undirvísing og til serligan tørv. 1. september skulu skúlarnir hava gjørt endaligu næmingatalvuna.

Mentamálaráðið skrásetir endaligu næmingatøluni fyri skúlaárið og sendir skúlanum skrivlig boð um endaliga tímatalið, skúlarnir fáa játtað fyri hvørja viku, árstímatatal og tal av størvum.

Skúlarnir skulu halda seg innan fyri árstímatalið. Í mesta lagi 15% av heildarætlanini skulu verða til aðrar uppgávur í skúlatíðini. Innan 15. í hvørjum mánaða skráseta skúlarnir vikartímar, fráverur hjá lærarum og gjöld fyri ólagaliga arbeiðstíð, herundir gjald fyri setursskúlar.

Lønarumsitingin

Mentamálaráðið boðar umvegis skúlaforskipanina frá setanum. Í fráboðanunum eru fastar grundupplýsingar um lærarar, og prógv skulu fylgja við fyrstu fráboðanini.

Skúlarnir gera virksemisætlan fyri einstaka læraran, sum Mentamálaráðið kannar í mun til heildarætlanina. Tá ið ráðið hefur góðkent ætlanina, flokkar Gjaldstovan lönina. Gjaldstovan skrivar setanarbrøv og sendir skúlanum, lærarum og Mentamálaráðnum tey at skriva undir.

Stakroyndir av útgoldnum lønum

Við støði í lønarútgjaldingunum fyri november 2013 kannaðu vit, um lönirnar hjá seks tilvildarlaga valdum lærarum í Skúlanum á Argjahamri vóru rættar. Vit samanhildu setanarskriv, prógv o.a. við galdandi lønarsáttmálar og kannaðu, um tímarnir samsvaraðu við næmingayvirlit og –protokollir. Onki var at finnast at.

Grannskoðaðu lönirnar eru rættar.

Annað virksemi

Eftirútbúgving verður skipað sambært rundskrivi nr. 1 frá 9. juni 1992 “um eftir- og framhaldsútbúgving av lærarum fólkaskúlans”. Útbúgvingin fer fram í Føroyum og uttanlands bæði sum styttri og longri skeið. Mentamálaráðið rindar luttøkugjöld, ferðing og fyri upphald, tá ið tað er partur av ráðstevnu.

Í 2013 hevur Mentamálaráðið góldið 827 t.kr. til annað virksemi. Í juni 2012 gjørdi ráðið samstarvssáttmála um SSP samstarv og rindar 380 t.kr. til samstarvið. Í 2011 gjørdi Mentamálaráðið og Íverksetarahúsið samstarvsavtalu um íverksetan í fólkaskúlanum, og ráðið hevur latið Íverksetarahúsinum 200 t.kr. í árligum stuðli í trý ár.

5.3 Musikkskúlaskipanin (LG 2013/207-0235)

Í apríl 2009 tók landsstýrismaðurin stig til, í tøttum samstarvi við kommunurnar, at broyta lógina, so fult samsvar varð ímillum lógina og siðvenjuna, men tað bar ikki á mál. Í 2013 ætlaði landsstýrismaðurin aftur, saman við kommununum, at laga lógina til soleiðis, at hon samsvarar siðvenjuni, sum avvarðandi partarnir kenna og hava verið nøgdir við og hava virkað undir øll árin.

Enn er ikki samsvar ímillum lógina og fyrisitingarligu mannagongdirnar.

Í februar 2014 átalaðu lógtingsgrannskoðararnir hvassliga, at onki ítøkiligt hendir viðvíkjandi Musikkskúlaskipanini, hóast landsstýrismaðurin í árávís hevur vítað um manglandi samsvarið ímillum ásetingarnar í lógini og fyrisitingarligu mannagongdirnar.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, Mentamálaráðið er ikki komið á mál við hesum arbeiðinum enn.

5.4 Frítíðarundirvísing (LG 2013/207-0235)

Landsgrannskoðanin hevur í 2014 grannskoðað umsitingina av játtanini til frítíðarundirvísing.

Í oktober 2002 ásannaði Mentamálaráðið, at fleiri av ásetingunum, ið vóru í rundskrivunum, heldur áttu at verðið ásettar í kunngerðum.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at arbeiðið at dagføra kunngerðirnar steðgaði, tá ið frítíðarundirvísingin sambært lóggávuni varð lögð til kommunurnar at umsita, men at ráðið nú er í holt við at dagføra tær.

Sambært LI. nr. 70/1983 “um frítíðarundirvísing v.m.” er talan um trý sløg av frítíðarundirvísing:

- almenn frítíðarundirvísing,
- serstøk frítíðarundirvísing, og
- frítíðarvirksemi.

Kommunurnar seta lærararnar. Leiðararnir í kommununum kanna, um lærararnir hava røttu útbúgvingina at undirvísa. Mentamálaráðið skipar fyri skeiði í undirvísingarlæru fyri teir lærarar, ið vanta tann førleikan.

Við stóði í árinum frammanundan og ætlanum frá kommunum, játtar Mentamálaráðið kommununum stuðul. Undirvísingarleiðarin býtir kvotuna fyri komandi skúlaár í mun til ynski frá kommunum og í mun til íbúgvaratalið.

Endurgjald til kommunurnar

Við skúlaárslok senda kommunurnar uppgerð yvir næmingatalið. Mentamálaráðið rindar kommununum stuðul tvær ferðir um árið. Endurgjaldið, sum kommunur fáa, er fyri lærarlønir og lön til leiðarar.

Áseting av samsýning

Mentamálaráðið hevur í rundskrivi 5. juli 2001 ásett, hvussu tímalønin hjá lærarum í frítíðarundirvísingini verður roknað.

Tað er óheppið, at rundskrivið sum ásetir tímalønin ikki er dagført.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Mentamálaráðið er samt við Landsgrannskoðanini í, at tað er óheppið, at rundskrivið ikki er dagført, men vísir eisini á, at ráðið hevur fylgt broytingunum í flokkingini, soleiðis at lönin er ájavn endalønina hjá fólkkaskúlalærarum.

Almenn frítíðarundirvísing

Sambært § 2 í rundskrivinum er tímalønin fyri almenna frítíðarundirvísing 245 kr. skúlaárið 2012/13. Onki er nevnt um yvirtíðargjald. Sambært landsstýrismanninum er tímalønin, ið er galdandi við skúlaársbyrjan, galdandi fyri alt undirvísingarárið.

Serstøk frítíðarundirvísing

Sambært § 3 í rundskrivinum er tímalønin til serstaka frítíðarundirvísing bytt í fyra partar:

- Fráfaringarroynd fólkkaskúlans,
- HF-stakgreinaundirvísing,
- Yrkiskend undirvísing, og
- Serundirvísing.

Tímalønirnar eru sáttmálalønir hækkaðar 20%. Fyri skúlaárið 2012/13 er tímalønin fyri serundirvísing 293 kr., roknað sum yvirtíðarlön í flokki 29.2, stig 29 í lönartalvuni hjá Føroya Lærarafelag 1. oktober 2011, hækkað 20%. Tað er ikki tilskilað, á hvørjum stigi í lönartalvuni undirvísarar í t.d. HF-stakgreinum verða løntir.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Mentamálaráðið ger yvirskipaðar reglur um tímalønir. Lærarar, ið undirvísa á HF stakgreinlestri, fáa lön eftir sama lønarflokki, ið teir eru flokkaðir í annars. Leiðarin í frítíðarundirvísingini ásetir lönina hjá einstaka læraranum.

Roknskaparviðurskifti

Roknskaparreglugerðin hjá Mentamálaráðnum fevnir eisini um umsitingina av frítíðarundirvísing.

Roknskapartøl 2009 – 2013:

St.kt.	Heiti	2009	2010	2011	2012	2013
11	Lønir v.m.	311	236	174	154	69
14	Keyp av vørum og tænastrum	262	179	15	48	28
15	Keyp av útbúnaði, netto	9	25	7	0	0
54	Stuðul til annað virksema	0	0	4	0	121
72	Flyt. frá landi til kommunur (land)	5.422	5.450	5.547	5.534	5.516
	Tilsamans	6.004	5.890	5.747	5.736	5.734

Í 2013 hevur Mentamálaráðið rindað nakrar samsýningar beinleiðis, m.a. til lærarar á Sernámi, sum hava serliga útbúgving at undirvísa fólki við "afasi". Undirvísingarleiarin helt, at rættari hevði verið, at Sernám rindaði lönirnar, og at tær síðani vórðu endurgoldnar av Mentamálaráðnum.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at mannagongdin verður ikki broytt skúlaárið 2014/15, men at ráðið kannar, um tað er skylda hjá frítíðarundirvísingini at taka sær av hesum økinum.

Stakroyndir av umsóknum

Vit kannaðu samskipti millum Mentamálaráðið og Tórshavnar-, Klaksvíkar- og Runavíkar kommunu, um umsóknir, játtanarskriv o.a. vóru í málunum, um lønirnar vóru sambært galdandi lóg og rundskriv, og um lønirnar vóru rættar.

Tórshavnar kvøld-, ungdóms- og listaskúli

Í viðmerkingunum til heildarætlanina hevur skúlastjórin gjørt vart við, at hann heldur, at øll lóggávan um frítíðarundirvísing átti at verða dagførd. Serliga vísir hann á, at lønin fyri undirvísing í frítíðarvirksemi er lægri enn aðrar lønir í frítíðarundirvísingini, umframt at reglurnar um aldursbýti elva til trupulleikar.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at lønin fyri frítíðarvirksemi hevur altíð verið á lægri lønarstigi enn lønin til almenna frítíðarundirvísing. Orsøkin er, at frítíðarvirksemið fatar um ítriv og annað virksemi enn undirvísing í einstøkum lærugreinum. Tað kunnu vera áhugafeløg og áhugabólkar, ið skipa fyri virkseminum. Eisini kann virksemið verða skipað í samstarvi við skúla, sjúkrahús o.a. at geva børnum og ungum innihald í frítíðini, eisini við atlitum til lærandi spæli, sum t.d. talvi.

Vit kannaðu 7 lønarútgjaldingar, sum vóru fyri almenna frítíðarundirvísing, frítíðarvirksemi, serstaka frítíðarundirvísing, dugnaskapsroynd og HF-stakgreinaundirvísing. Fimm lønarútgjaldingar samsvaraðu við yvirlitið yvir tímaløn til frítíðarundirvísing fyri skúlaárið 2012/13. Hini bæði málini snúgva seg um lønarútgjaldingar fyri dugnaskap í sigling og HF-stakgreinaundirvísing.

Spurdur, hvussu komið er fram til tímalønina 370 kr. fyri dugnaskap í sigling og 1.494 kr. fyri HF-stakgreinaundirvísing, svaraði landsstýrismaðurin, at Mentamálaráðið ger yvirskipaðar reglur um tímaløn og verða lærarar løntir eftir tí lønarflokki, teir annars fáa løn eftir, hækkað við 20%. Mentamálaráðið roknar við, at kvøldskúlin rindar ásettu lønina, tí tað er kommunan, sum rindar lønina og kannar eftir, hvar viðkomandi er løntur.

Landsgrannskoðanin heldur ikki, at hesar tímalønir eru sambært yvirskipaðu reglunum um tímaløn, og mælir til, at Mentamálaráðið tekur málið upp við kvøldskúlarnar.

Klaksvíkar kvøldskúli

Í játtanarskrivinum hevur Mentamálaráðið játtað 455 t.kr. skúlaárið 2013/14. Afturat tí hevur ráðið játtað Handarbeiðsskúlanum 165 t.kr.

Vit kannaðu 8 lønarútgjaldingar fyri almenna frítíðarundirvísing, frítíðarvirksemi, serstaka frítíðarundirvísing, dugnaskaparskeið og HF-stakgreinaundirvísing.

Seks lønarútgjaldingar vóru samsvarandi yvirlitinum yvir tímalønir til frítíðarundirvísing skúlaárið 2012/13. Hini bæði málini snúgva seg um lønarútgjaldingar fyri dugnaskaparskeið og HF-stakgreinaundirvísing.

Landsgrannskoðanin heldur ikki, at 471 kr. fyri dugnaskap í sigling og 1.494 kr. í HF-stakgreinaundirvísing, er sambært yvirskipaðu reglunum um tímaløn til hesar lærarar.

Landsgrannskoðanin mælir til, at Mentamálaráðið tekur málið upp við kvøldskúlarnar.

Runavíkar kvøldskúli

Sambært yvirlitinum yvir endurgjöld fyri læraralønir frá januar til juli 2013 hevur kommunan fingið endurgjald fyri tímalønir til frítíðarundirvísing, frítíðarvirksemi og serstaka undirvísing. Tímasatsurin samsvarar tí, sum ásett er í yvirlitinum frá Mentamálaráðnum.

Nakrar tímalønir eru ikki sambært yvirskipaðu reglunum um tímaløn.

5.5 Vinnuháskúlin (LG 2013/207-0236)

Í seinastu frágreiðingum okkara umrøddu vit grannskoðan av Vinnuháskúlanum.

Kt trygd

Vinnuháskúlin hevur ikki gjørt váðameting.

Vinnuháskúlin hevur ikki gjørt nakra váðameting.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Vinnuháskúlin hevur dagført KT skipanina í skúlanum.

Undirvísingarførleikar

Sambært K. nr. 106/2005 “um maskinmeistaraútbúgving” og K. nr. 107/2005 “um skiparaútbúgving” skulu lærarar, sum undirvísa næmingum í hesum útbúgvingum, lúka ávísar treytir um undirvísingarførleikar. Í oktober 2013 kunnaði landsstýrismaðurin um, at Vinnuháskúlin hevði sent Mentamálaráðnum fráboðan um, hvørjar móguleikar skúlin hevði at uppstiga viðkomandi lærarar, og at neyðugt var við fígging til endamálið.

Ikki allir lærarar lúka treytirnar um undirvísingarførleika.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Vinnuháskúlin hevur gjørt av at søkja um undantaksloyvi fyri teir fáu lærararnar, tað snýr seg um, og sum koma undir reglurnar um undantøk orsakað av aldri. Skúlin skal skipa so fyri, at teir lærararnir undirvísa í lærugreinum, ið teirra útbúgving røkkur til.

Kassi og peningastovnskontur

Í september 2014 gjørdi Landsgrannskoðanin ófráboðað kassaeftirlit á Vinnuháskúlanum. Skúlin hevur tveir kassar við reiðum peningi, annan til sølu av bókum og smærri útreiðslur hjá skúlanum, hin til sølu í kantini. Á seinasta kassaeftirlitinum í 2012 mæltu vit til, at kantínukassin varð gjørdur upp og stemmaður av.

Bókakassin var seinast gjørdur upp 19. august 2014. Kantínukassin verður framvegis ikki gjørdur upp og stemmaður av, men nettoinntøkan verður førd á eitt skjal og skrásett sum søla.

Landsgrannskoðanin mælti til, at øll søla av bókum verður skrásett so hvørt og bókað í landsroknskapinum. Eisini mæltu vit til, at kantínukassin verður gjørdur upp og stemmaður av dagliga og læstur, tá ið kassameistarinn ikki er til staðar. Vit vístu á ásetingina í roknskaparkunngerðini um, at stjórin skal gera ófráboðað kassaftirlit.

Vit kannaðu eina peningastovnskontu, ið er skrásett í landsroknskapinum. Munur var ímillum salduna á peningastovnskontuni og landsroknskapinum 31. desember 2013.

Vit kannaðu nakrar bókingar á peningastovnskontuni og staðfestu, at tað er ikki lætt at fylgja skrásetingunum. Fleiri flytingar eru ikki nóg væl skjalprógvaðar og frágreiðingar mangla á skjølunum um, hvat goldið er fyri. Landsgrannskoðanin bað um frágreiðing um munin og mælti til, at nærri verður greinað á skjølunum, hvat goldið verður fyri.

Í oktober 2014 hevur Vinnuháskúlin boðað frá, at tey taka frágreiðingina til eftirtektar.

5.6 Fróðskaparsetur Føroya (LG 2013/207-0236)

Í seinastu frágreiðing okkara umrøddu vit grannskoðan av Fróðskaparsetur Føroya.

Landsgrannskoðanin kann staðfesta, at hóast Mentamálaráðið á heysti 2013 gjørdi greitt, at ráðið hevði biðið Fróðskaparsetrið greiða nærri frá roknskaparviðurskiftunum, og at ráðið eftirsíðan fór at virka fyri, at øll viðurskiftini vórðu greinað og fingin í rættlag, er lítið og onki hent.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Mentamálaráðið hevur heitt á stýrið fyri Fróðskaparsetrið um at skipa so fyri, at øll viðurskiftini, ið Landsgrannskoðanin hevur gjørt vart við, verða fingin í rættlag innan árslok 2014.

Samanlegging

Landsstýrismaðurin hevur kunnað um, at Fróðskaparsetrið er komið á mál við samanleggingini, og at stovnurin nú roynir at gagnnýta samvirkandi fyrimumirnar millum deildirnar.

Meningarsáttmáli

Í oktober 2013 greiddi landsstýrismaðurin frá, at Mentamálaráðið hevði biðið Setrið gera uppskot um menningarsáttmála, sum ásett er í § 13, stk. 5, í reglugerð um virksemið hjá stýrinum fyri Fróðskaparsetur Føroya.

Meningarsáttmáli er ikki gjørdur.

Sambært landsstýrismanninum hevur Mentamálaráðið fleiri ferðir mint Fróðskaparsetrið á málið, uttan úrslit. Mentamálaráðið hevur í oktober 2014 biðið stýrið um at fáa viðurskiftini í rættlag innan árslok 2014.

KT trygd

Í 2013 mælti Landsgrannskoðanin Fróðskaparsetrinum til at gera eina váðameting, sum ásett er í rundskrivi frá Vinnumálaráðnum.

Váðameting er ikki gjørd.

Setrið hevði ein trygdarpolitikk frá 2005, ið ikki var dagfjørdur. Leiðslan var í holt við at dagføra allar mannagongdir og ætlaði at gera eina trygdarhandbók.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin heitt á stýrið um at fáa viðurskiftini í rættlag innan árslok 2014.

Roknskaparreglur o.a.

Samanløgdu stovnarnir høvdu hvør sína roknskaparreglugerð, sum allar vóru frá 2003. Sambært landsstýrismanninum hevur Mentamálaráðið biðið stýrið senda ráðnum uppskot til roknskaparreglugerð at góðkenna innan árslok 2014.

Roknskaparreglugerð ikki dagførd.

Peningastovnskontur

Í 2013 mælti Landsgrannskoðanin enn eina ferð til, at peningastovnskonturnar vórðu skrásettar í Búskaparskipan landsins.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Setrið framvegis hevur tvær peningastovnskontur, ið ikki eru skrásettar í landsroknskapinum. Mentamálaráðið ger vart við, at tvær kontur eru stovnaðar í landsroknskapinum í 2014, men at enn eru ongar røslur skrásettar.

Landsgrannskoðanin má enn einaferð staðfesta, at Fróðskaparsetrið ikki heldur roknskaparreglurnar um, at allar skrásetingar skulu vera umvegis Búskaparskipan landsins.

Inntøkur

Í 2012 hevði Setrið ikki skrásett allar inntøkurnar hjá stovninum í landsroknskapinum. Sambært leiðsluni komst tað lutvíst av, at stovnurin hevði hildið seg til gomlu siðvenjuna og hugtakið um sjálveigandi stovn, har hesar inntøkur vóru fevndar av uttanhýsis grannskoðan. Leiðslan var í 2013 í holt við at gera leiðreglur, soleiðis at inntøkurnar verða ferdar í landsroknskapin so hvørt.

Inntøkurnar verða ikki ferdar í Landsroknskapin so hvørt.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Mentamálaráðið hevur boðað stýrinum fyri Fróðskaparsetrið frá, at handfaringin av skeiðsinntøkum er í stríð við § 13 í roknskaparkunngerðini og hevur heitt á stýrið um at tryggja, at inntøkurnar í framtíðini verða skrásettar so hvørt.

Landsgrannskoðanin heldur, at tað er átalvert, at Fróðskaparsetur Føroya, hóast stovnurin fyri einum árið síðani boðaði frá, at tey fóru at broyta mannagongdina,

framvegis letur vera við at skráseta inntøkur av skeiðum í landsroknskapinum sohvørt.

Skuldarar

Í 2013 mælti Landsgrannskoðanin til, at skuldararnir vórðu skrásettir í landsbókhaldinum, og at reglur vórðu gjørdar í roknskaparreglugerðini um innheintan av skuld.

Fróðskaparsetrið helt ikki, at stovnurin átti at brúka skuldaraskipanina í Búskaparskipan landsins, tí stovnurin helt, at tað gjørdi tað ikki lættari ella tryggari at fáa pengarnar inn.

Í oktober 2014 hevur Mentamálaráðið heitt á stýrið fyri Fróðskaparsetrið um at tryggja, at Setrið fylgir reglunum um, at allar inntøkur verða skrásettar so hvørt í Búskaparskipan landsins, og at reglur verða settar í dagførdu roknskaparreglugerðina um innheintan av skuld.

Inntøku- og stuðulsfíggað virksemi

Sambært LI. nr. 58/2008 verður Fróðskaparsetrið fíggað við játtan í løgtingsfíggarlógini. Sambært § 19, stk. 2, kann Setrið hava inntøkufíggað virksemi og taka ímóti stuðli frá øðrum. Tílikur stuðul má ikki ávirka verandi yvirskipaðu útbúgvingar- og granskingarætlanir.

Landsgrannskoðanin mælti í 2013 til, at virksemi verða skrásett, soleiðis sum ásett er í kunngerðini um rakstrarjáttan.

Í 2013 greiddi Fróðskaparsetrið frá, at tey vóru í holt við at gera nýggjar manngongdir fyri inntøkufíggaða virksemið.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Mentamálaráðið fer at samskifta við Fíggaráráðið um at fáa eina nýggja undirkontu til stuðulsfíggað virksemi í fíggarlógini 2015.

Sambært landsstýrismanninum hevur Mentamálaráðið í oktober 2014 heitt á stýrið um at tryggja, at nevndu manngongdirnar verða allýstar í sambandi við, at Fróðskaparsetrið sendir ráðnum dagført uppskot um roknskaparreglugerð.

Rakstur uttan fyri landsroknskapin

Hóast nýggja lógin um Fróðskaparsetrið hevur verið í gildi síðani 2008, ger Setrið framvegis roknskap fyri “Fróðskaparsetur Føroya - sjálveigandi stovnur”, har ognir, leiguintøkur og peningastovnskontur verða skrásettar, og leiðslan hevur ikki tikið stig til at fáa peningastovnskontur o.a. í landsroknskapin.

Hóast lógin um Fróðskaparsetrið er frá 2008, verður rakstur enn hildin uttanfyri landsroknskapin.

Í september 2013 greiddi leiðslan á Setrinum frá, at hon helt seg ikki hava heimild til at taka avgerð um hugtøkini sjálveigandi- ella landsstovnur. Leiðslan kann reisa málið móttvegis stýrinum, sum síðani má viðgera spurningin við Mentamálaráðið.

Spurdur, hevur landsstýrismaðurin í oktober 2013 svarað, at Mentamálaráðið hevði biðið Fróðskaparsetrið greiða nærri frá roknskaparviðurskiftunum, og tá ið stovnurin hevði svarað, fór ráðið at virka fyri, at øll viðurskifti verða greinað og fingin í rættlag.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at tað bert er Lindbergs hús og “búrúm”, sum er virksemið hjá sjálvsognarstovninum, meðan alt undirvísingar-, granskingar- og skeiðsvirksemi er partur av almenna rakstrinum, og at Fróðskaparsetrið skal fylgja galdandi roknskaparreglum fyri virksemi í løgtingsins fíggarlóg.

5.7 Granskingarráð Føroya (LG 2013/207-0236)

Roknskaparreglugerðin hjá stovninum frá 2012 fevnir um Granskingargrunnin og Granskingarráðið. Reglugerðin varð send Mentamálaráðnum, men er ikki góðkend enn, av tí at ógreiða er millum Granskingargrunnin og Mentamálaráðið, hvørt avlop av óbrúktari játtan hjá grunninum skal fella aftur til landskassan.

Í oktober 2013 greiddi landsstýrismaðurin frá, at Mentamálaráðið var farið undir at greina lögfrøðiligu støðuna hjá Granskingargrunninum fyri at tryggja samsvarandi ásetingar og mannagongdir.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Mentamálaráðið miðar eftir at góðkenna roknskaparreglugerðina í næstum.

5.8 Søvn landsins (LG 2013/207-0243)

Granskoðanin í 2013 tók støði í samanleggingini og harvið m.a. í áliti 10. september 2009 frá Mentamálaráðnum um savnsbygnað.

Samanleggingin

Í álitinum mælti ráðið m.a. til, at broytingarnar til framtíðar bygnað vórðu gjørdar laga-liga og mentar líðandi við innanhýsis semju. Yvirskipaði bygnaðurin skuldi mannast skjótast gjørligt og leggja til rættis framtíðar bygnað og savnsstrategi. Nýggi stjórin skuldi menna starvsskipanina, men deildarstjórnarnir skuldu stýra hvørjari eind sær. Álitið leggur upp til, at stovnurin samstarvar við Fróðskaparsetrið, og at Landsbókasavnið verður universitetsbókasavn.

Stovnurin Søvn landsins varð skipaður í 2011.

Søvn landsins skuldi setast á stovn 1. januar 2010, og savnslóggávan verða fyrrireikað at koma í gildi á ólavsøku 2011. Í november 2010 gjørdi landsstýrismaðurin av at skipa Søvn landsins frá 1. januar 2011. Stjórin skuldi røkja myndugleikastørvini, sum leiðararnir á gomlu stovnunum høvdu røkt. Heimildirnar og uppgáurnar hjá stjóranum eru tær somu, sum tær vóru á gomlu stovnunum.

Lóggáva

Stjórin helt tað vera neyðugt at gera nýggja rammulóggávu fyri museala savnsvirksemið, bæði hjá lands- og lokalsøvnum. Í oktober 2013 kunnaði landsstýrismaðurin um, at uppskot til nýggja lóggávu fór at verða lagt fyri Løgtingið í tingsetuni 2013.

Neyðugt er at dagføra lógir og kunngerðir.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at ætlanin at leggja uppskot um nýggja rammulóg fyri museala virksemið rakk ikki á mál, men at uppskot verður lagt fyri løgtingið í hesari tingsetuni. Á løglistanum eru uppskot til:

- løgtingslóg um vernd av mentanararvi og náttúruarvi í sambandi við økisráðlegging og ognarumsiting. Lógin skal koma í staðin fyri lógina um at friða fornminni og bygningar,
- løgtingslóg um at broyta lógina um bókasavnsvirksemi,
- løgtingslóg um musealt virksemi, ið skal koma í staðin fyri lógirnar um fornminnisavni, um náttúrugripasavn, um bygdasøvn við mentanarsøguligum týðningi, og
- løgtingslóg um skjalasavnsvirksemi, ið er endurskoðan av skjalasavnslógini.

Framtíðarætlanir

Í ætlan hjá Søvnum landsins frá mai 2013 verður mælt til, at Landsbókasavnið fær støðu sum universitetsbókasavn, og at lesistovurnar hjá Landsbóka- og Landsskjala-savninum verða samskipaðar. Leiðslan hevði sett sjøtil á arbeiðið, men tíðin var tá ikki búgvin at gera bygnaðarligar broytingar. Leiðslan roknaði við, at annað stiggið í álitinum kom á breddan í 2015.

Í 2013 greiddi stjórin á Søvnum landsins frá, at málið við samanleggingini var at fáa sum mest burtur úr játtanini. Fyrisitingin skuldi rationaliserast til frama fyri vísindaliga savnsvirksemið. Ein annar fyrimunur við nýggja bygnaðinum var, at starvsbýtið verður greiðari og gjøgnumskygni størri. Mentamálaráðið tók undir við nýskipanartilgongdini.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at arbeiðið við at gera nýskipanartilgongdina lidna, bíðar eftir nýggju lóggávuni.

Hølisviðurskipti

Í oktober 2013 ásannaði landsstýrismaðurin, at hølisviðurskiptini hjá Søvnum landsins vóru ikki nøktandi og segði, at arbeiðt varð við at finna loysnir, ið kundu bæta um tey. Í fyrsta umfari varð roynt at útvega starvshøli, soleiðis at málini í samanleggingartilgongdini kundu verða rokkin skjótast gjørligt. Í øðrum lagi varð arbeiðt við at nækta tørvin á goymslu- og framsýningarhølum.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at komið er ikki á mál viðvíkjandi hølisviðurskiptunum.

Skrásetingarskipanir o.a.

Stovnurin hevði ymiskar leiðreglur fyri virkisøkini, sum fylgja altjóða reglum. Tó vant-
aðu reglur um t.d. burturbeining av tilfari. Ein liður í samanleggingartilgongdini er at orða leiðreglur og skipanir í sambandi við virksemini. Sambært landsstýrismanninum arbeiðir stovnurin eftir etisku reglunum hjá ICOM¹⁰. Í uppskotinum um museumslóg eru reglur um burturbeining.

5.9 Kirkjugrunnurin (LG 2013/207-0245)

*Neyvar reglur um virksemið hjá stifts-
stjórnini eru ikki gjørdar.*

Sambært LI. nr. 60/2007 “um fólkakirkjuna í Føroyum” ásetir landsstýrismaðurin neyvari reglur um virksemið hjá stiftsstjórnini. Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at farið verður undir at gera kunngerð í 2015.

Kirkjukassin, figgjarætlan og roknskapur

Reglur fyri, hvussu kirkjuráðini gera figgjarætlanir eru ikki gjørdar.

Sambært LI. nr. 61/2007 “um figgjarviðurskipti fólkakirkjunnar” ásetir landsstýrismaðurin reglur fyri, hvussu kirkjuráðini gera figgjarætlanir. Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at farið verður undir at gera kunngerð í 2015.

Kirkjuskattur

Sambært LI. nr. 61/2007 ásetir landsstýrismaðurin í kunngerð neyvari reglur um landskirkjuskatt, um staðbundnan kirkjuskatt o.a. Í juni 2013 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Mentamálaráðið ikki helt, at áleikandi tørvur var á kunngerð um hesi viðurskipti, og umhugsaði hann tí at skjóta upp at broyta ásetingina til, at landsstýrismaðurin kundi áseta reglur.

Í september 2014 hevur landsstýrismaðurin boðað frá, at Mentamálaráðið gjørdi uppskot um at broyta ásetingina, men í lögfrøðiligu eftirkanningini boðaði Lógartænastan á Løgmannsskrivstovuni í februar 2014 frá, at “*Lógartænastan fatar ikki orðingina sum eitt krav um at gera nærri reglur, men sum eitt formligt krav um, at um reglur verða gjørdar, so skulu tær gerast í kunngerð*”. Mentamálaráðið hevur tikið meting og tilmæli Lógartænastunnar til eftirtektar og heldur tí nú ikki, at neyðugt er at gera nakað við málið.

¹⁰ International Council of Museums.

5.10 Ymiskur studningur (LG 2013/207-0000)

Umsiting av stuðulsjáttanum undir Mentamálaráðnum

Í september 2014 lat Landsgrannskoðanin lögtingsgrannskoðarunum frágreiðing um umsitingina av stuðulsjáttanunum hjá Mentamálaráðnum. Niðan fyri hava vit tikið samanum úrslitið av grannskoðanini. Frágreiðingin í síni heild er at finna á heimasíðuni hjá Landsgrannskoðanini www.lg.fo.

Mentamálaráðið umsitur fleiri ymiskar stuðulsjáttanir. Flestu stuðulsjáttanirnar eru heimilaðar í LI. nr. 60 frá 17. mai 2005 “um stuðul til mentan og list v.m.” v.s.b. Sambært viðmerkingunum til lógina er endamálið at veita landsstýrismanninum formliga heimild at umsita stuðulsjáttanirnar til mentan og list. Landsstýrismaðurin í mentamálum hevur við K. nr. 90/2008 “um stuðul til mentan og list” ásett nærri reglur um umsiting, umsóknir, útgjöld, roknskapir og eftirlit v.m.

Í 2010 kom LI. nr. 42/2009 “um landsins játtanarskipan” í gildi. Í kapittul 5 tilskilar lógin, hvørjar reglur landsstýrismaðurin í fíggjarmálum skal áseta til tess at tryggja skynsama stuðulsfyrising. Í tann mun líknandi reglur ikki frammanundan eru ásettar í ella sambært heimildarlóg, skulu reglurnar, sum landsstýrismaðurin ásetur verða nýttar. Landsstýrismaðurin í fíggjarmálum hevur lýst K. nr. 125/2011 “um lógarbundna játtan og stuðulsjáttan”.

Reglurnar í K. nr. 125/2011 eru ikki altíð í samsvari við kunngerðina um mentan og list. Tað kann vera óheppið fyri umsitingina av stuðli, at ymiskar ásetingar eru um somu viðurskiftir.

Ymiskar ásetingar eru um somu viðurskifti.

Okkara kanning vísir, at verandi tíðarfreist at lata inn grannskoðaðan roknskap, sum er 1. mars, er trupul hjá fleiri feløgum, tí at aðalfundurin hjá nógvum feløgum er eftir 1. mars. Tað er eisini ein av orsökunum til, at Mentamálaráðið umhugsar at broyta tíðarfreistina í kunngerðini.

Landsgrannskoðanin hevur víst á týdningin, at Mentamálaráðið røkir sínar eftirlitsskyldur, sum ásett í K. nr. 125/2011, við støðugum eftirliti og gjøgnumgongd av roknskapum. Vit hava eisini mælt til, at ráðið fær greiðu á, hvørjar reglur eru galdandi, og at ráðið ger stuðulsmóttakarar varugar við sínar skyldur.

6 Heilsumál

6.1 Heilsumálaráðið (LG 2011/211-0111)

KT trygd

Í 2011 ætlaði Heilsumálaráðið at gera nýggja váðameting ístaðin fyri váðametingina frá 2006. Arbeiðið varð av ongum.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at Heilsumálaráðið er við í “trygdarpakkanum” hjá Gjaldstovuni. Harvið lýkur ráðið krøvini í rundskrivinum um KT trygd. Øll starvsfólkini hjá Heilsumálaráðnum hava luttikið í undirvísing hjá Gjaldstovuni um leiðreglur, trygdarpolitikk o.a. Ráðið arbeiðir støðugt við at menna KT trygdarskipanina.

Heilsumálaráðið hevur onga váðameting, men er við í “trygdarpakkanum” hjá Gjaldstovuni.

Heilsumálaráðið hevur gjøgnumgingið vegleiðingina hjá Dátueftirlitinum fyri starvsfólkunum og viðgerð javnan kunningartrygd. Ráðið heldur, at vegleiðingin frá Dátueftirlitinum er fevnd av trygdarpakkanum, sum ráðið arbeiðir við.

6.2 Profylaksir¹¹ (LG 2011/211-0201)

Í februar 2013 vístu løgtingsgrannskoðararnir á, at Landsgrannskoðanin fleiri ár á rað hevur gjørt vart við vantandi heilsukanningar av skúlabørnum og hevur eisini víst á, at støðan stendur við og versnar.

12. mars 2014 kom í gildi LI. nr. 9/2014 “um broyting í løgtingslóg um fyriryrgjandi heilsuskipanir fyri børn og ung”. Í lógini er kravið um, at kommunulæknar skulu hava skeið í skúlamedisini strikað, og fer tað at hava við sær, at fleiri skúlabørn kunnu taka av tilboðnum um heilsukanningar.

Løgtingsgrannskoðararnir hildu tað vera gott, at stig vórðu tikin til at bøta um støðuna, men ivaðust í um lógarbroytingin fór at tryggja, at fleiri skúlabørn fara at taka av tilboðnum um heilsukanningar.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at umsitingin av profylaksunum er flutt til Heilsutrygd, men at enn sæst ikki aftur í hagtølunum, at kommunulæknar hava fingið heimild til at gera kanningarnar.

Landsstýrismaðurin heldur, at ov fá børn og ung verða heilsukannað.

Sambært formanninum í Kommunulæknafeleg Føroya, eru kommunulæknarnir ikki miðvíst farnir í holt við heilsukanningarnar. Hann hevur í tí sambandi heitt á Heilsutrygd um at bera so í bandi, at allar viðtalur í Føroyum fáa eitt eintak av donsku vegleiðingum á økinum. Talan er um bókingarnar:

- Skolesundhedsarbejde – håndbog til sundhedspersonale (2013)
- Vejledning om forebyggende sundhedsydelser til børn og unge (2011)

¹¹ Heilsuvísindarligt heiti á fyriryrgjandi tiltøkum.

Bóklingar eru bílagdir og verða væntandi sendir til kommunulæknarnar í næstum (okt. 2014).

Landsstýrismaðurin heldur ikki, at talið á børnum og ungum, sum taka av tilboðnum um heilsukanningar hjá kommunulækna er nøktandi. Tí fer hann í næstum at fáa í lag fund við Kommunulæknafe­lag Føroya, Heilsutrygd og Gigni at umrøða støðuna, hvørt ein skipað innkalling til kanningarnar eigur at verða sett í verk.

6.3 Fæið í Føroysku sjúkrakassunum (LG 2011/211-0202)

Í oktober 2010 umrøddu vit m.a., at eginognin hjá sjúkrakassunum 31. desember 2009 var um 36 mió.kr.

Leiðreglur eru gjørdar.

Í mai 2012 samtykti Løgtingið, at fæið skuldi verða latið Sjúkrakassagrunni Føroya, sum skuldi gjalda alt fæið til Granskingargrunnin fyri 1. apríl 2014. Eftir tað skuldi Granskingargrunnurin hava ábyrgd av umsitingini av fænum samsvarandi leiðreglum, ið Sjúkrakassagrunnur Føroya hevði ásett.

Í apríl 2013 høvdu Heilsumálaráðið og Meginfelag Sjúkrakassa Føroya stovnandi aðalfund fyri Sjúkrakassagrunn Føroya. Har varð víst á, at nýggja nevndin skuldi gera leiðreglurnar.

Landsstýrismaðurin hevur eftirsíðan kunnað um, at nevndin hevur gjørt leiðreglur fyri fæið úr Sjúkrakassagrunni Føroya 31. mars 2014.

6.4 Gigni – Heilsufrøði til børn og ung (LG 2012/211-0213)

Í seinastu ársfrágreiðing umrøddi Landsgrannskoðanin ymisk viðurskifti í mál- og avrikssáttmálanum ímillum Heilsumálaráðið og Gigni.

Samanumtikið helt Landsgrannskoðanin tað vera gott, at Gigni hevði sín fyrsta mál- og avrikssáttmála longu í 2010. Landsgrannskoðanin hevði seinastu árin víst á, at bert fáir stovnar høvdu sett í verk reglur um mál og nádd úrslit, hóast teir høvdu havt fleiri ár at gera tað.

Landsgrannskoðanin helt tó, at fyri at náa endamálinum við einum mál- og avriks-sáttmála, átti sáttmálin at fevna um høvuðsuppgávnar hjá stovninum, og málini at kunna mátast. Gigni hevði ikki sett nakað beinleiðis mál fyri teimum skyldum og ábyrgdum, ið stovnurin hevur sambært lóg. Fyri at ein mál- og avrikssáttmáli veruliga skal hava eina stýringarfunkti­ón, átti sáttmálin at verðið gjørdur, áðrenn sáttmálaárið byrjar.

Landsgrannskoðanin saknaði eina greining av uppgávnunum hjá stovninum í einari uppgávustigveldisskipan e.ø. Ein tilík greining kundi víst, hvussu uppgávnar hjá Gigni vóru settar saman, og hvat skuldi til, fyri at tær kundu verðið útintar so munadygt sum til ber.

Gigni var samt við Landsgrannskoðanini og helt, at tað hevði verið munandi lættari at gjørt ein mál- og avrikssáttmála, um ein yvirskipað ætlan var við ítøkiligum raðfestingum av tæ­nastunum og fyriskipanunum, sum lógin ásetir.

Heilsumálaráðið má taka á seg stýrandi leiklutin.

Landsgrannskoðanin mælti Heilsumálaráðnum til at taka á seg stýrandi leiklutin og at tryggja, at sáttmálarnir hava eina veruliga stýringarfunkti­ón, so at arbeiðið við mál- og avriksstýring ikki verður eitt haft um beinið.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at viðmerkingin frá Landsgrannskoðanini hevur skundað undir at fáa meira skipað hagtøl til vega. Gigni hevur ikki

talgilda skipan at skráseta hagtøl í, men hevur tó frá 1. januar 2014 savnað hagtøl í oyðubløðum, gjørdum til endamálið við grundarlagi í virkseminum hjá heilsusjúkra-røktarfrøðingunum. Í 2015 er ætlanin at tøppa tøluni inn. Gigni hevur t.d. úrslit av screeningum fyri tunglyndi fyri eitt tvey ára tíðarskeið. Virksemið hjá stovninum verður viðgjørt í mál- og avrikssáttmálanum fyri 2015.

6.5 Kommunulæknaskipanin (LG 2012/211-0202)

Í oktober 2013 umrøddu vit ábyrgdartrygging hjá kommunulæknaavloysarum. Landsgrannskoðanin ivaðist í heimildini at rinda ábyrgdartrygging, tí tað var ikki fevnt av sáttmálanum millum Kommunulæknafeleg Føroya og Heilsumálaráðið og heldur ikki av kunngerðini, sum ásetir, hvørjar útreiðslur kommunulæknaavloysarar kunnu fáa endurgoldnar.

Sambært Heilsumálaráðnum er gjaldið fevnt av einum ískoyti til sáttmálan – galdandi frá 1. oktober 2010, við heitinum “Broytingar av inntøkum og útreiðslum í samband við avloysarar fyri kommunulækna”. Í § 2, stk. 2, stendur, at útreiðslur hjá Heilsumálaráðnum m.a. eru tryggingar; tí heldur ráðið, at Heilsumálaráðnum skal rinda fyri trygging av avloysarum.

Umsitingarútreiðslur rindaðar av Kommunulæknaskipanini

Landsgrannskoðanin helt roknskapin ikki vera nóg gjøgnumskygdan, um ein stovnur/ráð pilkar nakrar útreiðslur út og spjaðir tær meira ella minni tilvildarlaga á aðrar játtanir, ið stovnurin hevur ræði á. Henda mannagongd kann eisini verða við til at fjala hækkandi fyrisingarútreiðslur.

Landsstýrismaðurin helt tað harafturímóti vera rætt, at beinleiðis útreiðslur, so sum lýsingarútreiðslur og útreiðslur til rekrutteringsfyrirøku, ið standast av at fáa læknar til skipanina, eiga at síggjast aftur á játtanini til Kommunulæknaskipanina.

Landsgrannskoðanin vísti á, at sambært § 5 í LI. nr. 28/1999 “um kommunulæknaskipan” rindar landskassin eina grundupphædd um mánaðin til kommunulækna og til frítíðar- og langtíðaravloysara. Í lógini eru bert hesar útreiðslur nevndar, umframt at landsstýrismaðurin ásetir neyvari reglur um, hvørjar útreiðslur frítíðar- og langtíðaravloysarar kunnu fáa endurgoldnar frá landskassanum.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at kommunulæknaskipanin frá 1. januar 2014 varð flutt til Heilsumálaráðnum og harvið eisini umsitingin.

Kommunulæknaskipanin rindar framhaldandi fyri keyp av vørum og tænastrásum í sambandi við starvssetan av kommunulæknum, avloysarum og viðtalustarvsfólku.

Landsstýrismaðurin heldur, at starvslýsingarútreiðslur í sambandi við leys stórv og útreiðslur til rekrutteringsfyrirøku, sáttmálabundin skeið til kommunulækna o.l. sum standast av at útvega læknar til Kommunulæknaskipanina, kunnu verða goldnar av skipanini. Soleiðis sæst, hvussu nóg Kommunulæknaskipanin veruliga kostar.

Í 2006 varð lógarbroyting gjørd fyri at fáa materiella heimild at rinda fyri keyp av vørum og tænastrásum í sambandi við starvssetan av kommunulæknum og kommunulæknaavloysarum. Við býtinum, sum nú er millum Heilsumálaráðnum og Kommunulæknaskipanina, heldur landsstýrismaðurin, at fyrisingarútreiðslur verða ikki spjaddar, og er málið avgreitt.

7 Almamamál

7.1 Almamaverkið (LG 2013/212-0000)

Roknskaparreglugerðir

Tíggju ár eftir at Landsgrannskoðanin reisti spurningin um roknskaparreglugerðirnar hjá Almamaverkinum, vóru tær ikki dagfórdar.

Almamaverkið hevur ikki dagfórdar roknskaparreglugerð.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at ein felags roknskaparreglugerð væntandi verður send Almamamálaráðnum til góðkenningar seinni í ár.

Peningastovnskontur og kassar

Í 2014 hevur Landsgrannskoðanin gjørt nøkur óráboðað kassaeftirlit á stovnum hjá Almamaverkinum.

Á deildini hjá Almamaverkinum fyri Norðoyggjar vóru smávegis feilir, sum stovnurin síðani hevur rættað.

Á Verkstaðnum Vón, var ein kassi til stovnin, ein til kantina og ein til sölubúðina. Vit hövdu nøkur tilmæli.

Á Verkstaðnum á Brekku í Klaksvík var ein kassi til stovnin og sölubúðina umframt tvær peningastovnskontur. Landsgrannskoðanin helt ikki, at sölun var gjórd upp nøktandi og mælti til at skráseta söluna so hvórt. Almamaverkið hevur tikið tilmæli til eftirtektar.

Á kassaftirlitinum hjá sambýlunum í Trivnaðareind 1, t.e. Sambýlið á Mýruvegi í Klaksvík, Sambýlið Kelduskákið í Klaksvík og Sambýlið á Líknargøtu í Runavík hövdu vit onki at finnast at.

Almamaverkið hevur greitt frá, at allar arbeidsgongdir, sum viðvíkja kassum, verða dagfórdar í næstum.

7.2 Eldri og brekað (LG 2011/212-0216)

Í seinastu frágreiðing í oktober 2013 umrøddu vit grannskoðan av játtanini til Eldri og brekað, m.a. spurningar um váðameting og KT trygd.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at KT deildin hjá Almamaverkinum hevur gjórt sjálva váðametingina, og at arbeit verður við at gera manngongdir fyri, hvussu ymisku váðarnir skulu handfarast. Talan er um eitt størri arbeid, ið fer at taka langa tíð. Tá ið tað arbeiðið er liðugt, fer stovnurin at eftirmeta váðametingina árliga.

Almamaverkið ætlar at eftirmeta váðametingina, tá ið manngongdirnar eru gjórdar.

Landsgrannskoðanin vísti á, at sera viðkvæmar persónsupplýsingar viðvíkjandi búfólki vórðu skrivaðar í samstarvsbókur.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Almannaverkið hevur samskipt við Dátueftirlitið um loysnina við SharePoint, og at Almannaverkið heldur, at loysnin lýkur galdandi reglur um dátutrygd. Núverandi støðan er, at í fleiri eindum hjá Almannaverkinum nýta tey SharePoint til dagbøkurnar. Í hinum eindunum er tíðarættlan gjørd fyri íverksetan av skipanini.

7.3 Løn, setanir o.a. í Nærverkinum (LG 2011/511-0000)

Í seinastu frágreiðingum okkara eru ávís viðurskipti um løn, setanir o.a. í Almannaverkinum (Nærverkinum) umrødd.

Ongin skipanarligur skilnaður er.

Landsgrannskoðanin helt tað vera eitt vandamál fyri lønarumsitingina, at ongin skipanarligur skilnaður var.

Løgtingsgrannskoðararnir hildu tað als ikki vera nøktandi, at tað ikki verður byrgt upp fyri slíkum týðandi vandamálum.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at stovnurin framvegis nýtir somu innanhýsis mannagongdir. Almannaverkið hevur kunnað seg um skipanina hjá Gjaldstovuni við web-lønnum til tess at vita, um hon kann betra um skipanarliga skilnaðin. Ongin niðurstøða er tó gjørd um, hvussu tann skipanin kann skipast í mun til Vaktplanskipanina. Almannaverkið og Gjaldstovan kanna í løtuni, um lønarkontórið hjá Almannaverkinum skal flytast til Gjaldstovuna.

Yvirtíð

Landsgrannskoðanin ivaðist í, um tað var í tráð við § 12, stk. 2, í avtaluni 17. desember 2007 millum Føroya Pedagogfelag og Fíggjarmálaráðið, tá ið starvsfólk, sum eru í fulltíðarstarvi hjá Almannaverkinum (Nærverkinum), harumframt arbeiða eyka hjá sama arbeiðsgevara uttan at fáa yvirtíð goldna.

Almannamálaráðið fylgir ikki sáttmálum.

Lønardeildin í Fíggjarmálaráðnum helt í februar 2011, at tað var ikki heilt í tráð við ásetingarnar í sáttmálanum, men at tað var til fyrimunar fyri bæði arbeiðsgevaran og lønmóttakaran.

Sambært Almannaverkinum umsat leiðslan á einstaka stovninum arbeiðstíðina. Tað kom fyri, at starvsfólk avtala við stovnsleiðara at arbeiða eyka uttan úrtíðargjald. Varð álagt starvsfólkunum at arbeiða yvir, varð úrtíðargjald latið.

Landsgrannskoðanin undraðist á, at Almannamálaráðið ikki helt tað hava størri týðning at fylgja sáttmálanum, men lat tað upp til stovnsleiðarar at gera av.

Í oktober 2013 vísti landsstýrismaðurin á, at talan er um eina siðvenju. Í oktober 2014 hevur Almannamálaráðið heitt á Fíggjarmálaráðið, um at taka støðu til málið.

Eftirløn til tímaløntar heilsu- og heimahjálparar

Í 2010 staðfesti Landsgrannskoðanin, at í fleiri førum høvdu heilsu- og heimahjálparar ikki fingið eftirløn goldna fyri fyrsta árið, teir høvdu verið í starvi. Landsgrannskoðanin helt tað ikki vera í tráð við reglurnar í § 11 í sáttmálanum millum Heilsuhjálparafelag Føroya og Fíggjarmálaráðið.

Heima- og heilsuhjálparar ikki fáa rætta eftirløn.

Í oktober 2013 var málið ikki avgreitt, og helt Landsgrannskoðanin tað vera átalvert, at Almannamálaráðið meira enn trý ár eftir, at Landsgrannskoðanin staðfesti, at heima- og heilsuhjálparar ikki høvdu fingið rætta eftirløn, ikki hevði avgreitt málið.

Í oktober 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at Almannaverkið og Gjaldstovan síðani oktober 2013 hava samskipt um at menna eitt forrit til at gera arbeiðið sjálvvirkandi. Avgjerð er tikin um at halda fram at gera arbeiðið manuelt og at avgreiða eftirlønirnar í næstum.

7.4 Vanlig forðorg (LG 2011/212-0217)

7.4.1 Hoyritól

Landsgrannskoðanin vísti í frágreiðingini í október 2013 á, at sambært kunngerðini um stuðul til hoyritól skuldi Hoyriklinikkin útvega brúkarum best hóskandi og bíligasta hoyritólið. Sambært Landssjúkrahúsinum hevði Hoyriklinikkin munnligar avtalur við veitarar av hoyritólum. Landssjúkrahúsið hevði verið í samband við veitararnar, og vóru teir sinnaðir at gera skrivligar keypsavtalur.

Í október 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at tað hevur verið trupult at fáa skrivligar avtalur í lag fyri Hoyriklinikkina. Orsøkin er, at talan er um lítlan keypara, sum ikki verður raðfestur av útlendsku veitarunum.

7.4.2 Dagføring av forðorgarlógini o.a.

Síðani nítíárinu hava skiftandi landsstýrismenn í almennamálum boðað frá, at teir arbeiddu við nýggjari lóggávu, og at øll almennalóggávan innan stutta tíð fór at verða lagað til feroysk nútíðarviðurskifti.

Í 2012 varð nýggj lóg um arbeidsfremjandi tiltøk samtykt. Samstundis vórðu fylgibroytingar gjørdar í forðorgarlógini. Enn vantar at endurskoða ásetingarnar um fyríbils og varandi hjálp, um tilboð til børn við breki og um tilboð til eldri og vaksni við serligum tørv.

Í október 2013 ásannaði landsstýrismaðurin, at forðorgarlóggávan átti ikki at verða savnað í einari einstakari lóg, tí varð upprunaliga verkætlanin broytt. Fyrsta stigið í broytingunum var skipanin við hjálparráðum frá 2010. Annað stigið var lógin um arbeidsfremjandi tiltøk, sum kom í gildi í januar 2013.

Yvirskipað er ætlanin at gera nýggja lóggávu um upphaldsveitingar og nýggja lóggávu um tænastr. Tær skuldu, sum frá leið, avloysa verandi forðorgarlóg.

Í februar 2013 og aftur í februar 2014 átalaðu lótgingsgrannskoðararnir hvassliga, at so lítið ítøkilig hendur í arbeiðinum at gera nýggja forðorgarlóg, hóast trupulleikarnir hava verið umrøddir í frágreiðingum í fleiri ár.

Í október 2014 hevur landsstýrismaðurin greitt frá, at arbeiðið er komið væl ávegis. Stórar broytingar eru gjørdar innan hjálparráð, og nýggj lóggáva er sett í gildi viðvíkjandi aktivering (arbeitsfremjandi tiltøkum), umframt at farið er frá tørvsmettum veitingum til fastar veitingar.

Í 2014 er nýggj lóggáva gjørd um heimatænastr, eldrarøkt v.m. í sambandi við, at eldrarøktin verður lögð út til kommunurnar at umsita frá 1. januar 2015.

Nýggj lóggáva um heimatænastr, eldrarøkt v.m.

Nýggj § 27 er gjørd í forðorgarlógini, og í næstum verður uppskot lagt fyri Lótgingið um nýggjar ásetingar innan bústaðir og virknistænastr. Eisini verður arbeiðt við at nútímansgera reglur um stuðulsskipanir, m.a. BPA¹². BPA er ein skipan, sum í størri mun gevur tí einstaka møguleika at leggja gerandisdagin til rættis, og hevur greiðari reglur um menningarætlanir fyri tann einstaka, reglur um eftirlit og almennar reglur um valdsnýtslu. Arbeiðið verður væntandi liðugt í 2015.

Heimild at rinda fyri persónligan tørv

Í 2013 viðgjørði Almennamálaráðið spurningin, um heimildin at rinda fyri persónligan tørv skuldi setast í § 27 í forðorgarlógini, ella um nýggj heimild skuldi ásetast aðrastaðni í lógini.

Í október 2014 hevur landsstýrismaðurin kunnað um, at í uppskoti til broyting í forðorgarlógini er ásett, at landsstýrismaðurin kann áseta reglur um fíggarligan stuðul til persónar, sum heilt ella partvíst eru í fyriskipanum hjá tí almenna eftir § 27

¹² Borgarastýrd persónlig atstøðisskipan.

og § 32 í forsorgarlógini, ella aðrari lóggávu. Uppskotið hefur verið til hoyringar, og um tað verður samtykt, heldur Almanamálaráðið, at greiða er fingin á heimildar-spurninginum.

7.5 Arbeidsfremjandi tiltøk (LG 2013/212-0217)

Landsgrannskoðanin hevur kannað, um Almanaverkið fylgir ásetingunum í nýggju lógini um arbeidsfremjandi tiltøk, hvussu stovnurin grundgevvur og skjalprógvar avgerðir, og hvussu hann lýsir málini. Endamálið við grannskoðanini var eisini at kanna, at útreiðslurnar hoyra til roknskapin, eru veruligar og rættar, eru bókaðar á rættar kontur og við røttum upphæddum. Vit kannaðu 56 mál, svarandi til 12% av teimum tilsamans 459 málunum um stuðul til arbeidsfremjandi tiltøk í 2013.

Tillagað stórv verða játtað eftir lógini um arbeidsfremjandi tiltøk.

Í apríl 2014 hevur leiðslan á Almanaverkinum kunnað um, at tey, ið vóru undir endurbúgving í 2012, hildu fram við endurbúgvingini eftir gomlu fyriskipanini, men at tað verða ikki játtað fleiri vard stórv eftir § 18 í forsorgarlógini. Nú verða stórvini játtað eftir §§ 21-23 í lógini um arbeidsfremjandi tiltøk og eita “tillagað starv”.

Lógarverkið

Ll. nr. 63/2012 “um arbeidsfremjandi tiltøk” kom í gildi 1. januar 2013. Sambært Almanamálaráðnum er lógin partur av ætlanini so við og við at taka av forsorgarlógina og gera fleiri lógir um ávís viðurskipti innan almenna forsorg.

Nýggja lógin er liður í arbeiðinum at virka fyri einum arbeiðsmarknaði, ið rúmar øllum. Sambært viðmerkingunum til lógina¹³ er endamálið eisini at veita hjálp til sjálvhjálp, har tað almenna sum útgangsstøði hevur skyldu til at bjóða virkna hjálp ístaðin fyri óvirkna hjálp til upphald, til tess at fólk kunnu forsyrgja sær og sínum við at arbeiða.

Endurbúgving, ið fyrr varð játtað við heimild í § 18 í forsorgarlógini¹⁴, er nú fevnd av lógini um arbeidsfremjandi tiltøk og verður nevnt “arbeiðsbúgving”. Í lógini eru eisini ásetingar um virknisvenjing, tillagað stórv, avtalaða løn til serligar arbeiðsfyriskipanir og leiðbeinaraskipan. Tiltøkini eru serliga ætlað at:

- fyribyrgja avleiðingum av arbeiðsloysi og sjúku við hjálp av virknisvenjing,
- varðveita starvsfólk á arbeiðsmarknaðinum, sum eru í vanda fyri at verða uppsøgd orsakað av minkaðum arbeiðsførleika, og
- rekruttera og integrera persónar, sum standa uttan fyri arbeiðsmarknaðin orsakað av minkaðum arbeiðsførleika.

Sambært viðmerkingunum til lógina er gamla skipanin stórtstæð varðveitt, tó við broytingum, m.a. kravi um fyriskipanarætlan við tíðarætlan, sum við jøvnum millumbilum skal verða eftirmett. Ung við serligum tørvi skulu sum útgangsstøði verða javnsett við onnur ung, tá ið ræður um at finna út av, hvussu stóra veiting teimum tørvar til lívsins upphald.

Úrslitið av grannskoðanini

Landsgrannskoðanin fegnast um, at arbeiðið at endurskoða forsorgarlógina er komið so mikið langt, at lógin um arbeidsfremjandi tiltøk er sett í verk. Fleiri eru farin í arbeiðsbúgving, og okkara fatan er, at Almanaverkið arbeiðir miðvíst við at fáa skipanina at virka eftir ætlan. Sambært lógini skal landsstýrismaðurin, tá ið lógin hevur virkað í 2 ár, leggja frágreiðing fyri Løgtingið um, hvørt lógin virkar eftir ætlan, og um broytingar mugu gerast í lógini.

Reglur og mannagongdir

Av tí at skipanin skal endurskoðast í heyst, hevur Almanaverkið í fyrsta umfari ikki brúkt nógva orku at gera vegleiðingar. Almanaverkið metti, at K. nr. 114/2012 “um

¹³ Lm. nr. 177/2011.

¹⁴ Lbk. nr. 100/1988.

Almanaverkið arbeiðir við at fáa skipanina at virka eftir ætlan.

virknisvenjing, arbeiðsbúgv­ing, til­lagað starv, leiðbeinaraskipan v.m.” og K. nr. 13/2013 “um ískoyti til høg­ar bústaðarútreiðslur”, ið fing­u gildi um somu tíð sum lógin, í fyrsta umfari vóru nóg mikið.

Almannaverkið he­vur gjørt fleiri stand­ardskjøl til málsviðgerð, men tey verða ikki altíð nýtt til at skjalfesta avgerðir.

Niðurstøðan hjá Landsgrannskoðanini er, at tað vanta skrivligar vegleiðingar og man­nagongdir um annan stuðul, ið verður veittur til tilfar, útgerð og aðrar útreiðslur sambært § 19 í lógin­i um arbeiðsfremjandi tiltøk.

*Skrivligar
veg­leiðingar og
mannagongdir til § 19
mangla.*

Virksemisætlan

Kravið um virksemisætlan við tíðarætlan og at fylgja upp regluliga verður ikki hildið. Mannagongdirnar at lýsa, at fylgja upp og at grundgeva eru ymiskar og merktar av, hvør málsviðgerin er. Vit mæltu til, at Almanna­verkið brúkar skjøl og virksemisætlanir, sum eru gjørd til endamálið at skjálprógva málsviðgerðina.

Tá ið lógin um arbeiðsfremjandi tiltøk varð sett í verk, var stovnurin undir umfatandi bygnaðarbroytingum, og starvsfólkini skiftu pláss. Sambært Almanna­verkinum fer tað at minka um vandan fyri manu­ellum feilum, tá ið skipanin verður ein partur av KT heildarskipanini.

Tíðarætlanir eru fyri flestu arbeiðsbúgv­ingar­nar, og játtanirnar eru eisini tíðaravmarkaðar. Stakroyndir av málum, har ongin fyriskipanarætlan var, vístu, at tað ikki altíð eru prógv fyri, at Almanna­verkið regluliga fylgir fyriskipanunum upp, tó at tað onkuntíð sæst av uppritinum í málinum. Tað ber ikki til at staðfesta, um fyriskipanirnar hava eydnast.

Lønarendurgjøld

Almanna­verkið he­vur gjørt fleiri avtalur við arbeiðsgevarar um 100% lønarískoyti. Avgerðirnar eru ikki grundaðar á víðfevnd brek ella nógva fráveru hjá starvsfólkunum, men á at arbeiðsgevari ikki he­vur fíggarliga orku at taka lærling/næming. Fyrr var onki krav sett um grundgeving fyri, hví 100% lønarískoyti varð veitt. Sambært Almanna­verkinum er neyðugt at veita fult lønarendurgjald, antin tí at arbeiðsgevari ikki he­vur ætlanir at seta lærling/næming, ella at førleikarnir hjá starvsfólkunum eru skerdir.

Landsgrannskoðanin he­vur mælt til, at avgerðir um at veita 100% lønarískoyti verða betur skjalfestar.

Uppgerðir

Sambært Almanna­verkinum hava arbeiðsgevarar ábyrgdina av, at lønarendurgjalds­uppgerðir eru rættar. Arbeiðsgevararnir hava eisini skyldu at gera vart við, at lærlingur/næmingur he­vur verið í skúla, og at teir hava fingið endurgjald frá Yrkisdepilinum. Almanna­verkið kannar uppgerðirnar, fyri at tryggja, at lønarendurgjaldið er rætt.

Í stakroyndum okkara sóu vit onki dømi um, at mótroknað var í lønarendurgjaldi.

Aðrar útreiðslur

Aðrar útreiðslur verða rindaðar við heimild í § 19. Sambært viðmerkingunum til § 19, skal talan vera um útreiðslur, sum hava samband við fyriskipanina og ikki eru fevndar av aðrari lóggávu.

Í einum føri he­vur Almanna­verkið játtað persóni ávísa teldu, sum var væl dýrari enn fasta upphæddin, ið stovnurin annars letur stuðul til. Landsgrannskoðanin mælti Almanna­verkinum til at grundgeva, tá ið stovnurin tekur avgerðir, ið víkja frá vanligum man­nagongdum.

*Mælt verður til at
Almanna­verkið
grundgevu avgerðir.*

Í sambandi við fyriskipan uttanlands, kann persónur fáa veiting sambært lóggávu í viðkomandi landi. Í tilíkum førum ger Almannerkið avtalu við útlensku kommununa um gjald fyri fyriskipan.

Í einum føri hevur Almannerkið goldið danskari kommunu størri upphædd fyri útreiðslur, sum ikki høvdu beinleiðis samband við skúla, men heldur við brek hjá viðkomandi. Landsgrannskoðanin ivast í, um tað er endamálið við lógini um arbeiðsfremjandi tiltøk, at hesar útreiðslur verða goldnar av játtanini. Vit hava biðið landsstýrismannin um viðmerkingar.

Bruttoveitingar og frítøka fyri skatt

Sambært lógini um arbeiðsfremjandi tiltøk eru stuðulsveitingarnar bruttoveitingar, ið eru skattskyldugar sambært viðmerkingunum til lógina.

Í § 29, stk. 1, nr. 13, í skattalógini¹⁵ er ásett, at veitingar eftir § 7 og § 12, stk. 3, 4 og 8 í lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk eru ikki skattskyldugar. Tað merkir, at virknisviðbótin er ikki skattskyldug. Eisini merkir tað, at hækkaður stuðul til persónur við fleiri enn tveimum børnum at forsyrgja og bústaðarútreiðslur vegna kompleksar sálarligar-, sosialar trupulleikar ella kropsligt brek eru frítiknar skattskyldugu inntøkuni.

Almannerkið tekur undir við Landsgrannskoðanini, at frítøkan av § 12, stk. 8, helst er ein feilur. Stk. 8 ásetir nær stuðulstíðarskeiðið byrjar.

Tað eru ikki aðrar frítøkur fyri skattskyldu í skattalógini fyri veitingar eftir lógini um arbeiðsfremjandi tiltøk, sum t.d. veitingar eftir § 19. Landsgrannskoðanin mælti til, at støða verður tikin til spurningin um skattskylduna, nú skipanin verður endurmett.

¹⁵ LI. nr. 86/1983 “um landsskatt og kommunuskatt”.

8 Aðrar frágreiðingar

8.1 Frágreiðing um leiklutin hjá landinum í partafelögum, grunnum o.ð.

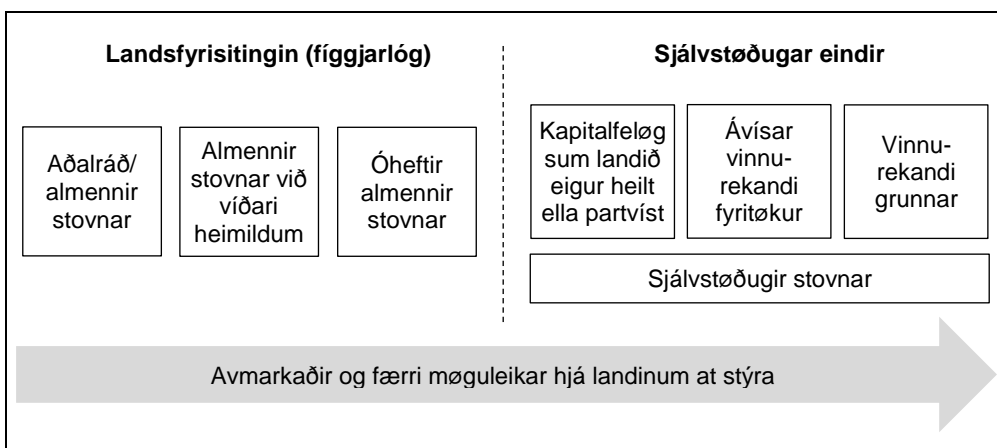
Við frágreiðingini um leiklutin hjá landinum í partafelögum, grunnum og øðrum virkiseindum hefur Landsgrannskoðanin lýst virkseimið, sum landið eigur ella á líknandi hátt luttekur í, men sum ikki er við í fíggjarlógini og heldur ikki altíð er fevnt av reglum og fyriskipanum hjá landsfyrisingini.

Landsgrannskoðanin lýsir reglurnar, ið viðvíkja virkiseindunum, umframt hvørjar tilráðingar og meginreglur eru um, hvussu landið kann stýra og hava eftirlit.

Seinast í frágreiðingini er ein stutt lýsing av mest viðkomandi virkiseindunum, sum flestallar hava vinnuligt ella arbeiðsmarknaðarligt endamál. Flestu teirra eru ikki við í landsrokskapinum, og roknskapirnir verða heldur ikki lagdir fyri Løgtingið. Hesar virkiseindir fevna um eina samlaða eginogn, sum er omanfyri 6 mia.kr.

Evstu ábyrgdina av virkseminum hjá landinum hefur Landsstýrið. Ábyrgdin er í mun til galdandi karmar. Tó at reglurnar fyri stovnar, partafeløg og grunnar eru ymiskar, eru felags eyðkenni, at tey verða stýrd av nevndum, stýrum o.t.

Tess leysari ein virkiseind er av landsfyrisingini, tess færri streingir hefur Landsstýrið at leika á. Tað merkir ikki, at landsstýrismaðurin hefur minni ábyrgd av málsøkinum, men heldur at ábyrgdin er savnað um, hvussu einstaka virkiseindin verður leidd.

Skyldurnar hjá landsstýrismanninum eru sambært lóggávu og starvsinnihaldinum annars. Í frágreiðingini lýsir Landsgrannskoðanin tey atlit, landsstýrismaðurin eigur at taka. Tað snýr seg fyrst og fremst um löglig og búskaparlig atlit, men sektorpolitisk ella samfelagslig atlit eru eisini av týðningi. Onnur avbjóðingin er, hvussu landsstýris-

maðurin tryggjar sær, at atlitini ella áhugamálini hjá landinum á bestan hátt verða framd í verki.

Í frágreiðingini eru nøkur yvirskipað tilmæli:

- Landið eigur at tryggja sær, at áhugamálini hjá landinum verða røkt á forsvarligan hátt, undir hesum at landið hevur ynsktu ávirkanina í mun til tann váða ella kostnað, landið átekur sær.
- Landið eigur at eftirmeta og taka støðu til, um endamálið við einstøku virkiseindini er tíðarhóskandi, og í hvønn mun talan er um uppgávu hjá landinum at eiga ella taka lut í virkiseindini.
- Tá ið kunngerð viðvíkjandi landspartafeløgum verður gjørd, eigur landið at umhugsa líknandi krøv til virkiseindir, ið ikki eru partafeløg, og sum eru umrøddar í frágreiðingini, harundir reglur um virkisleiðslu.
- Landið eigur at orða ein eigarapolitikk, sum fevnir um almenn partafeløg og aðrar viðkomandi virkiseindir. Ein tilíkur politikkur kann áseta, hvørjar virkiseindir landið skal eiga, ella hvørjum landið skal taka lut í, endamál og ætlanir við virkiseindunum, krøv viðvíkjandi leiðslu, úrslitum o.s.fr.
- Landið eigur at gera eina árliga frágreiðing, sum tekur saman um virkiseindirnar, landið eigur ella á líknandi hátt luttekur í.

Frágreiðingin í fullari longd er at finna á heimasíðuni hjá Landsgrannskoðanini, www.lg.fo.

8.2 Tvørgangandi kanning av KT viðurskiftum (LG 2013/570-0000)

Landsgrannskoðanin hevur í 2014 gjørt eina tvørgangandi kanning av KT viðurskiftunum hjá 14 stovnum og 3 aðalráðum. Úrslitið av kanningin verður latið løgtingsgrannskoðaranum sum eitt notat í heyst.

Endamálið var at kanna, hvussu støðan er viðvíkjandi KT trygd, her undir at varpa ljós á:

- um rundskriðið frá Vinnuáráðnum frá 1. juli 2007 “um at seta í verk KT trygd” verður fylgt,
- hvussu langt stovnar og aðalráð eru komin við at gera viðkomandi váðametingar,
- at fáa stovnar og aðalráð at taka á seg ognarrætt og ábyrgd av at seta í verk og regluliga dagføra váðametingar samsvarandi ISO 27001, og
- hvussu stovnar og aðalráð eru bundin av KT.

Harafturat var endamálið:

- at lýsa og gera frágreiðing um verandi støðu, umframt at koma við tilmælum um, hvussu stovnarnir kunnu betra støðuna,
- at skapa tilvitan um váðametingar, virðið av teimum og ognarrættin til tær, og
- at kunna løgtingsgrannskoðararnar til tess at skapa áhuga í tí politiska landslagnum fyri støðuni viðvíkjandi KT.

Niðurstøðan av kanningini er, at rundskriðið frá Vinnuáráðnum frá 2007, um at seta í verk KT trygd, ikki verður fylgt. Avleiðingin av hesum kann verða, at KT raksturin ikki verður stuðlaður nóg væl, umframt at vandi er fyri at missa dátur. Kanningin vísti, at stovnarnir í ein ávisan mun hava gjørt ella eru í gongd við at gera váðametingar, men bert fáir høvdu gjørt handlingsætlanir at minka um staðfestu vandarnar.

Vit staðfestu eisini at á fleiri økjum, sum t.d. stýring av atgongdum, broytingum av skipanum og skjalfesting, er møguligt at hækka trygdarstøðið munandi, uttan at nýta nógva arbeiðsorku.

Harafturat staðfestu vit, at átakið hjá KT landsins at bjóða út KT trygdarpakka er ein góður og effektivur háttur at hækka samlaða trygdarstöðið munandi, uttan stórvegis eyka útreiðslur.

Notatið verður lagt á heimasíðuna hjá Landsgrannskoðanini, www.lg.fo, tá ið tað er latið lögtingsgrannskoðarunum.

